içindekiler

Son Günlerde Ankara'da ...

ULUS ÇARŞI PROJESİ - Bu Binaları Son Görüşünüz Olabilir! 2

ULUS "Bir Başka" Güzelleşecek Şimdi! - Kemal Nalbant 4

Bilinmeyen Ankara ... İnşaat Usta Okulu - Leylâ Alpagut 6

Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık Projesi 10

Bina Kimlikleri Sergisi - Selda Bancı 12

dosya +50 — *önümüzdeki 50 yılda mimarlık*

Editörler: İsben Önen, Özlem Taşkın, Zeynep Ömür Yılmaz 14

Anket: Türkiye'de Fütürist Mimarlık Var mı? 16

Tanıdık Gelecek - T. Tolga Çelik 18

Bülentortaçgillerden Bir İnsanın 2054 Damgalı Sıkıntılı Bir Günü - Kenan Güvenç 20

Toplumbilim Açısından Praksis: Mimarlığın Öteki Ayraçları Üzerine Düşünceler - Güven Arif Sargın 22

Türkiye Mimarlığının Geleceği ve Teknokentler - Emre Kuzlu 26

Asteriksler* Çağı - Levent Şentürk 28

Melton'un 54'ü - Melih Uçar 32

Türkiye Mimarlığında Geleceğe Bakış - Enis Kortan 34

Safranbolu Bölge Toplantısı - Tezcan Karakuş Candan 36

Temsilciliklerden Haberler - Derleyen: Tezcan Karakuş Candan 38

Oktay Ekinci'nin UIA Alan Yarışması Üzerine Görüşleri 42

Oktay Ekinci'nin Görüşleri Üzerine Görüşler 43

Olağanüstü Genel Kurul'un Ardından 46

UIA Kongreleri "Diyarbakır - Mardin" - Tuğrul Aktepe 48

AB Meseleleri - Efe Duyan 49

Basında Geçen Ay 50

EDEBİ MEKANLAR-Georges Perec- ŞEYLER 52

Haber Duyuru 54

Gelir Gider Tablosu 56

Aralık Bülten'i **"-50" Türkiye'de Mimarlığın 50 Yılı** dosyasında verilen 50 yıl kronolojisi içinde geçen; **"Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın cezaları infaz edildi"** cümlesi konusunda bizi uyaran sayın Sait Kozacıoğlu'na teşekkür eder, Mimarlar Odası'nın bu konuyla ilgili sahip olduğu duyarlığa denk düşmeyen "cezaları infaz edildi" ifadesi için özür dileriz.

Şubat: Mimarlık Sevgilim

Mart: Cinsiyet ve Mekan

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
H. Ali Ulusoy

YAYIN KOORDİNASYON KURULU
Kadri Atabaş, Metin Aygün, Nuray Bayraktar, Rabia Ç. Çavdar, Ayşe Ergül, Gülnur Özdağlar Güvenç, Nurcihan D. Kadıoğlu, İsben Önen, Mustafa Önge, Aslı Özbay, Emel Özcanlı Akın, Ali Özer, Mehmet Saner, Özlem Taşkın, Zübeyde Turan

BÜLTEN
Aylık Bölgesel Süreli Yayın

Yayına Hazırlayan **Gülnur Özdağlar Güvenç**

Grafik Tasarım **Harman Şaner Çakmak**

Adres: Konur Sokak No: 4/3 Kızılay Ankara
Telefon: 0 312 417 86 65
Faks: 0 312 417 18 04
e-posta: info@mimarlarodasiankara.org
Http://www.mimarlarodasiankara.org

Reklam Yetkilisi
KAREMEDYA
Telefon: (312) 425 69 24, 425 69 42
Faks: 0 (312) 425 55 41
e-posta: ank@karemedya.com

Baskı
Matsa Basımevi

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni ayda bir yayımlanmaktadır.
Burada yer alan yazıların içeriğinin sorumluluğu yazarına aittir.
Kaynak gösterilmek koşuluyla alıntı yapılabilir.

son günlerde ankara ...

Büyükşehir Ankara Gazetesi, 1-7 Aralık, 2004

Ulus ayağa kalkacak

ULUS ÇARŞI PROJESİ yapmak üzere, tümü yarışma ile elde edilmiş yapıların oluşturduğu bir ada yok edilmek isteniyor. Bu yapıların arasında 1937 tarihli Robert Örley tasarımı Hal Binası, 1947 yılında Nezih Eldem tarafından tasarlanmış olan Belediye Binası ve 50 yıldır Ulus Meydanı'nın kimliğini oluşturan Ulus Meydanı İşhanı da bulunuyor.

Fotoğraflar: Zeynep Yağmur

Eğer Biz Bir Şeyler Yapmazsak... Henüz vakit varken, Ulus Meydanı'na gidin, MişMiş'den bir sakızlı dondurma alıp çocukluğunuzda Ulus'u bu dondurma sayesinde çok sevdiğinizi hatırlayın, heykele bakın, başınızı kaldırıp hafif dışbükeyliğiyle Sümerbank'ın eğrisini tamamlayan, meydanı meydan, heykeli daha heykel yapan binayla vedalaşın, sağa dönüp geçitten avluya girerken üstteki cam yüzeyde heykelin yansımasını görüp sevinin, avluda oturup yıllarca yaptığınız gibi Akman'da bir boza için, sosisli sandviç yiyin, avludan diğer avluya geçin, sonra ister arka sokağa, ister bulvara çıkabilirsiniz, eğer bulvara çıkıyorsanız bütün çocuklar gibi tavandaki yuvarlaklara ilgi gösterin, karşıya geçip 100. Yıl'da bir tur atın, sanat galerisine uğramayı da unutmayın. Modern Çarşı'ya yangından önce yetişseydiniz sarmaşıklarla kaplı, ışıl ışıl atriumunda oturup bir çay içebilir, başka bir yerde bulamayacağınız maket malzemelerine bakar, camdan yapılmış laboratuvar gereçlerini incelerdiniz. Ama şimdi Hal'de son bir alış veriş yapın, en taze sebzelerden, en nadir bulunan peynirlerden alın, kalabalığın, renklerin, kokuların tadını çıkarın. Çok yakında bunların yerine devasa bodrum kat marketleri, iklimlendirilmiş alışveriş merkezleri olacak. Fotoğraf çekin, ilerde çocuklarınıza gösterirsiniz, daha önemlisi siz unutmazsınız...

DİKKAT BU BİNALARI SON GÖRÜŞÜNÜZ OLABİLİR!

ÇAĞDAŞ BİR KENTTE; ÖNEMLİ KENTSEL UYGULAMALAR KENTLİLER VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ MUTABAKATIYLA OLMALIDIR!

Mimarlar Odası Ankara Şubesi, bu projede yer alan mimari, kentsel ve tarihsel değere sahip yapıların tescili için çalışmalara başladı. Projeyle ilgili gazetelerde çıkanlar dışında bilgiye ulaşmak mümkün olmadığından, Büyük Şehir Belediyesi ve Kültür Bakanlığı'na resmi yazılarla başvuruldu. Yasal yollara başvurmanın yanı sıra yaygın bir kentli katılımıyla mücadele etmenin yollarını arıyoruz. Herkesi birlikte hareket etmeye ve yaşadığımız kentin değerlerini korumak hakkına sahip çıkmaya çağırıyoruz.

1937, Ulus Hali
Mimarı Robert Örley

1947, Ankara Belediyesi Ticaret Evi
Yarışmayı Çıkaran Kurum: Ankara Belediyesi
1. Ödül: Nezih Eldem

1954, Ulus Meydanı İşhanı
Yarışmayı Çıkaran Kurum: T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü
1. Ödül: Orhan Bozkurt, Orhan Bolak, Gazanfer Beken

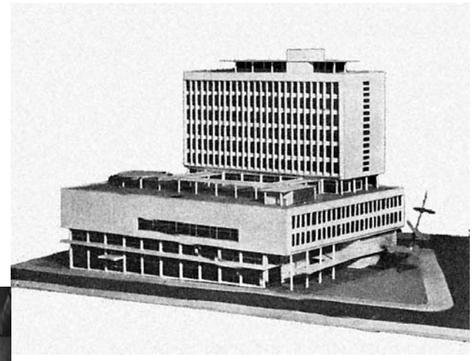

1957, Modern Çarşı (Sınırlı Yarışma)
Yarışmayı Çıkaran Kurum: Ankara Valiliği ve Serbest Tüccarlar Anonim Ortaklığı
1. Ödül: Rıza Aşkan

1967, Ankara Ulus Meydanı Çarşı ve Büro Binaları (100. Yıl Çarşısı)
Yarışmayı Çıkaran Kurum: Ankara Valiliği
1. Ödül: Semra Dikel, Orhan Dikel

1967, Anafartalar Çarşısı
Yarışmayı Çıkaran Kurum: Ankara İmar ve Emlak İşletmesi T.A.Ş.
1. Ödül: Ferzan Baydar, Affan Kırımlı, Tayfur Şahbaz

ULUS, “ Bir başka” güzelleşecek şimdi!

Kemal Nalbant

2004 Mart'ında yapılan yerel seçimler öncesinde, uçuşan projeler arasında bir duruş belirlemeye çalışan Mimarlar Odası, bütün adaylara eşit mesafede bakarken öncelikle Ankara'yı “Ankara” kılan değerlere yaklaşımları bir ölçü olarak saptamış ve olmazsa olmazları bu bağlamda belirlemiş idi. Bu unsurların başında da Tarihi Kent Merkezi, Cumhuriyet Dönemi Ankara'sı ve yapıları geliyordu. Tabii şimdiki belediyenin hazırladığı “Zihni Sinir Projeleri” ve animasyonları da biraz şaka, biraz göz boyama, biraz bol keseden vaatler gibi algılanıyordu. Fakat aradan geçen 8-9 ayda, bunların “inanılacak gibi değil”, “herhalde şakadır”, “dehşet” nidaları arasında, her zamanki gibi kamuoyu yoklanarak/ denenerek hayata geçirilmesi için bazı kararların alınmakta olduğu görülmektedir.
Ayrıca yine bir vesile ile gündeme gelen tasarılar bir sis perdesi altında; kimin yaptığı/ yapacağı, nasıl bir proje olduğu, neyi içereceği, sıkça adı geçen Kültür Bakanlığı'nın bu işin neresinde olduğu, yürürlükteki onaylı planın yerine neyin önerildiği vb. daha birçok soruyu beraberinde taşımaktadır.

Kısaca medyadaki haberler şöyle; “Gökçek, Ankara Belediyesi'nin Ulus Binasını, Modern Çarşıyı, Perakende Haliyle Anafartalar Çarşısı arasında kalan bütün çarşıları kapsayan proje ile, bu çarşıların yerine modern bir Ulus çarşısı yapılacağını söyledi. (Bu Ulus çarşısı dev bir Ankara evi formunda olacak imiş.) “Birinci perde bununla açılmış iken, devamı geçen hafta geldi. İkinci perde şöyle başlıyordu; “A. B .Ş. Belediye Başkanı Melih Gökçek başkanlığında toplanan Belediye Meclisi, ***Ankara' nın tarihi dokusunu ön plana çıkarmak amacıyla*** Ulus'taki çarşıların yıkılmasını ve buralardaki esnafın da Ulus Hali, Modern Çarşı ve Tekel Gümrük Müsteşarlığı binalarının yıkılarak yerlerine yapılacak devasa Ulus Çarşısı'na taşınmasını kararlaştırdı. Konuya ilişkin meclis üyelerini bilgilendiren Gökçek, Ulus heykel etrafında bulunan 100. Yıl Çarşısı, Ulus İş hanı , Anafartalar Çarşısı ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü binasının yıkılarak , yeşil alana dönüştürileceğini, böylelikle de Ankara'ya “Kent Meydanı'nı” kazandıracaklarını anlattı.”

Bu kadar yıkım kararının ardından bizi de sevindirebilecek bir haber vermeyi eksik bırakmıyor Belediye Spor'un Başkanı. “Gökçek Avrupa başkentlerinde belediye başkanlık binalarının genellikle tarihi yapılarda yer aldığına işaret ederek (Bu işaretin nasıl yapıldığını tam öğrenemedik), proje tamamlandıktan sonra Sümerbank Binası'nı alabildikleri takdirde Belediye Başkanlık makamını da buraya taşımayı düşündüğünü söyledi.” (Herhalde '***proje tamamlandıktan sonra***' buraya geçeceğine göre, Sümerbank'ın penceresinden o zaman tahminen % 90 oyla dördüncü kez gelmiş olacağı makamından- aşağıda biat halindeki Ankara halkına, mimarlara meydan nasıl yapılır, tarih nasıl hacamat edilir konularında bir kez daha ders vermiş olacağını anlatmayı düşünmektedir.

Evet, özellikle demiryolunun Ankara'ya girdiği 1892 tarihinin Ulus için önemini düşündüğümüzde, kentin kabaca bir asırlık hafızasının silinmesi gibi bir çaba ile (üstelik de tarihi dokuyu ön plana çıkarmak amacıyla) karşı karşıyayız. Yani 'yıkılacak' denilen binalar neler?

a) **Ankara Eski Belediye Binası** Yarışma Projesi, yıl; 1947, mimarı; belki de Türkiye' nin Carlo Scarpa'sı- Nezih Eldem, (sizce Tarım Orman Bakanlığı'ndan ya da Meclis Binası'ndan daha mı az değerli)

b) **Ulus Meydanı İş Hanı** Yarışma Projesi, yıl; 1954, mimarları; Orhan Bozkurt, Orhan Bolak, Gazanfer Beken, Ankara'da eşine az rastlanır ölçüde 'pure' modern ve kentsel ölçekte mikro çevresine bu kadar duyarlı kaç tane “kentsel bina” sayabilirsiniz?

c) **Ankara Hali**, yıl; 1937, mimarı; Robert Oerley, 1929 Tahtakale yangını sonrasında ortaya çıkan alana Jansen Planına uygun olarak yapılmış bir binadır.

d) **Anafartalar Çarşısı** Yarışma Projesi, yılı; 1967, mimarları; Ferzan Baydar, Affan Kırımlı, Tayfur Şahbaz Ankara'nın ilk yürüyen merdivenli süpermarketini (Gima) barındıran katıksız Miesvari modern bir yapı, biraz bakımsız o kadar.

e) **100. Yıl Çarşısı** Yarışma Projesi, yıl; 1967, mimarları; Semra Dikel ve Orhan Dikel

Hürriyet Gazetesi 22.12. 2004

Hürriyet

Ankara

Mimarlardan Ulus tepkisi

Belediye Meclisinde onaylandı

f) **Modern Çarşı** Yarışma Projesi, yılı; 1967, mimarı; Rıza Aşkan. 24 Aralık 2003' te çıkan büyük bir yangın ile sadece taşıyıcı sistemi kaldı. Mülkiyeti valilikten satış yolu ile belediyeye geçti.

Tabii bütün bunlar son 50/ 60 yılın ürünleri, bu arada birçok 20. yüzyıl başı binalar da aynı biçimde tehlikede. Bilindiği üzere çağdaş koruma disiplini bu kadar çok katmanlı bir aglomerasyonun ürünü olan tarihi kent dokusunda her bir katmanın değerini ayrı ayrı gözetir. 4-11 Ekim Mimarlık Haftası'nda bölgede yapılan atölye çalışmasında dönemsellik/ spontane gelişim, yangın yerleri(harik mahalli), Girift/ karmaşık, tarihi merkez/odak, sürdürülebilir koruma vb. gibi anahtar kelimeler bu unsurlardan ötürü seçilmiş idi. 1986 yılında açılan Ulus Tarihi Kent Merkezi Yarışması Şartnamesi'nde “bütün dünyada geleneksel şehir merkezleri, toplumların mimari ve kültürel mirası olarak özenle korunmakta ve çağdaş yaşantıya uygun şekilde onarım, ıslah ve yenilemelerle kentlerin en ilgi çekici yerleri haline getirilmektedir.... Bu yarışmanın konusu; Ulus tarihi kent merkezi' nin, gelişme potansiyelleri göz önünde bulundurularak, korunması gerekli yapılar ile geleneksel üretim birimlerinin gelecekteki kullanım biçimlerini, modern kullanımlar ile bir arada değerlendirilerek çağdaş şehircilik, peyzaj ve restorasyon ilkeleri açısından gelecekteki şekillenmesini sağlayacak tasarımlar oluşturmaktır.” denmektedir. Bu yarışma sonucu birinci olan projenin müellifleri Raci Bademli, Baykan Günay, Ömer Kıral tarafından hazırlanan imar planı halen yürürlüktedir. Yukarıdaki gelişmeler onlardan bağımsız olagelmektedir.

Bütün bunların ardından ilk ağızda şunlar hemen söylenebilir;

- Bölgenin yarışma ile elde edilmiş bir koruma imar planı var iken tarihi çekirdeğin bütünsel bir kentsel tasarımı yapılmadan girişilecek böylesi parçacıl yaklaşımlar ancak tahribat yaratacaktır.

- Böyle tasarlanan (?) ya da ortaya atılan her yaklaşım, sadece bulunduğu yere ait (özellikle Modern Çarşı/Hal) önermelerde bulunmakta, bu durum zaten kangrenleşmiş olan Ulus'un sorunlarını giderek ağırlaştırmaktadır.

- Bölgenin tarih içinde çok çeşitli dönemlere tekabül eden (özellikle 1930-1970) kültürel mimari mirası, bu biçim filsi tavırlarla camcı dükkanı ilişkisi yerine, bir dişçi hassasiyetini ve özenini hak etmektedir.

- Mimarlar odası maalesef bütün yakın dönem mimari mirası üzerine bir kamuoyu/bilinç yaratamamıştır. Bu bağlamda Uluslararası 20. yüzyıl mimari mirasın korunması (Docomomo) Pojesi'ni bir kez daha vurgulayıp üzerine titremekte yarar vardır.

- Bu bölgenin Ankara' da 30'lu yaşların üzerindeki herkes üzerinde öyle ya da böyle bir anı değeri vardır. Bu kadar çok yarışma projesi ile yapılmış yapısı var ise belge değeri de vardır.

- 1950'li yıllarda İstanbul'u güzelleştiren Menderes ve etrafındaki “mühendis gözlüklü adamların” ikinci kuşak daha islami versiyonlarının (hızlı tren ve tüm ülkeyi saran bölünmüş yol projelerini hatırlayın) animasyonlarla başlayıp giderek yakınlaşan nal seslerine artık kulak vermek zamanı gelmiştir.

Sonuç olarak; söz konusu “**Ulus'un Güzelleştirilmesi**” Projeleri/ Fikirleri üzerine Mimarlar Odası ne yapsın dersiniz?
İlk olarak tepkilerimizi medya kanalıyla belirtiyoruz, yetmiyor yukarıda bahsedilen bütün yapıların tescil edilmesi için oluşturduğumuz çalışma grubu ile derhal Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na başvuruyoruz, yetmiyor bu hafıza silme operasyonuna karşı bir eylemler dizisini bir kampanya ile bütün kente halka halka yaymak istiyoruz. Ayrıca yukarıda da söylenildiği üzere, yakın dönem mimari mirasımız üzerine sürdürdüğümüz Bina Kimlikleri ve Koruma Alanları Atölyesi'ni kurumlaştırmak ve yaygınlaştırmak üzere katkılarınızı bekliyoruz. Ayrıca Halfeti gibi bir kültürel mirasa sahip yerden gelen, Ankara Belediye Spor Başkanı'na da teessüflerimizi bildiriyoruz. Çünkü Brezilyalılar iyi oynamıyor. Güzelleşelim beyler, hanımlar.

Büyükşehir Ankara Gazetesi 22-28.12. 2004

Ulus'ta DEV PROJE için ilk adım

Gökçek, "Esnaf mağdur edilmeyecek"

Sabah Gazetesi 24.12. 2004

Ulus kavgası büyüyor

Ulus Tarihi Kent Merkezi Projesi'ni eleştiren mimarlara Büyükşehir Belediye Başkanı Gökçek "Onlar istese de istemese de Ulus'u yıkacağım" diye tepki gösterdi

GÖKÇEK, SİNCAN'DA BENZİN İSTASYONU İZNİNİ VETO ETTİ

Hukuk üstün geldi

AKP'de istasyon kavgası

bilinmeyen ankara ...

ADI: İnşaat Usta Okulu
YAPIM YILI: 1930
MİMARI: Ernst Egli
BUGÜNKÜ KULLANIMI: Ankara Yapı Meslek Lisesi-İnşaat Teknik ve Anadolu Teknik Lisesi
KONUMU: Beşevler'de Gazi Üniversitesi Yerleşkesi'nin batısında bulunmaktadır.

Bilinmeyen Ankara başlığı altında her ay bu sayfalarda bir yapı tanıtıyoruz. Bu yapıların ortak özelliği çok kişi tarafından bilinmiyor, tanınmıyor olmaları. Yaşadığımız şehrin sahip olduğu, ama varlığının bile farkında olmadığımız, işlevleri veya konumları yüzünden içlerine girip çıkamadığımız, yayınlarda rastlamadığımız, mimarlık derslerinde okutulmayan, ama mimari açıdan bilinmeyi hakeden yapılar bunlar...

İnşaat Usta Okulu

Leylâ Alpagut

İnşaat Usta Okulu, yapı alanındaki gereksinimleri çağın koşullarına uygun olarak karşılayacak yapı ustaları yetiştirmek amacıyla, 1931-1932 öğretim yılında açılmıştır. Okulun ilk müdürü Macar Weber'dir. Okulda Türk ve Macar öğretmenler ile Almanca konuşulan ülkelerden gelen öğretmenler görev yapmıştır. Türk öğretmenlerin arasında Erken Cumhuriyet Dönemi'nin ünlü mimarları Seyfi Arkan ve Orhan Alsaç da bulunmaktadır. Ayrıca günümüzde önemli mimarlık tarihi araştırmaları ve yayınları ile tanınan Ali Cengizkan'ın babası Cengiz Kan İnşaat Usta Okulu'nun öğretmenleri arasındadır.

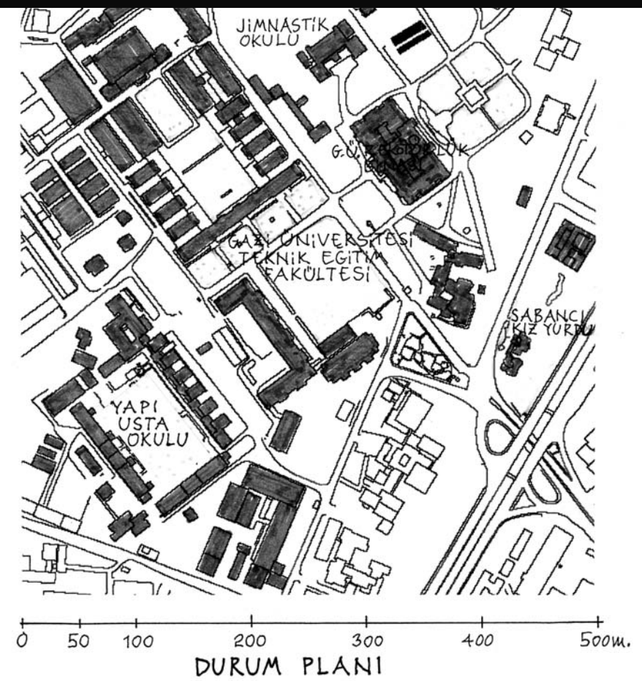

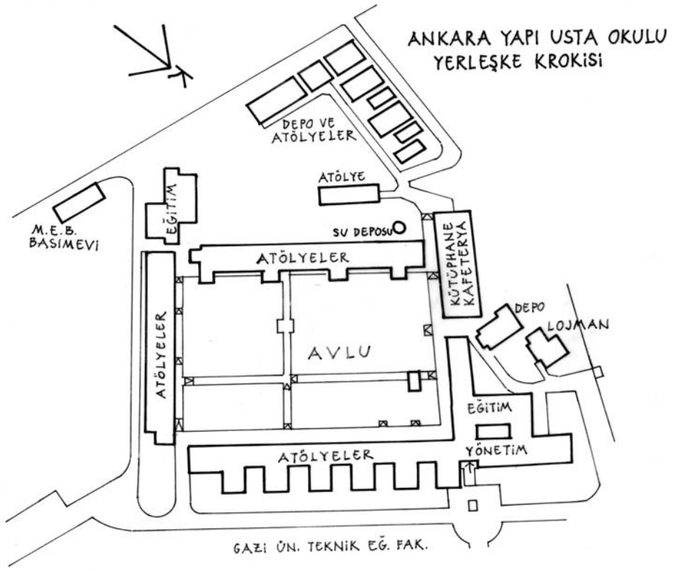

Çizimleri hazırlayan: Doç. Dr. Mustafa Akpolat

▲ Avluda taş işleme eğitimi gören öğrenciler, 1930'lar

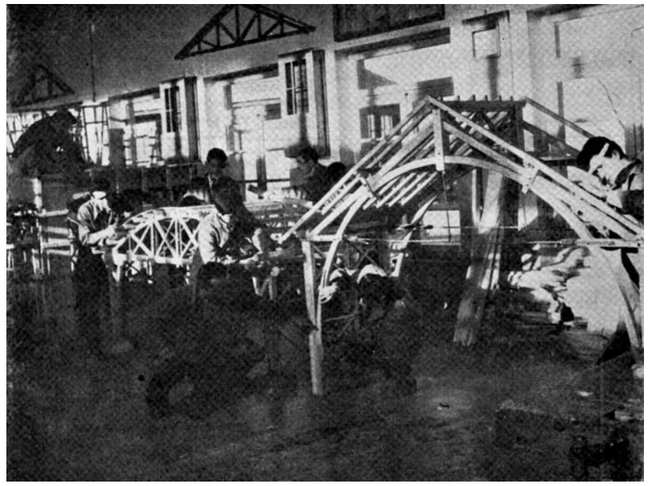

▲ Dülgerlik atölyesinde temrin yapan öğrenciler, 1930'lar

▼ Yönetim ve Yatakhane Bloğu, Doğu Cephe, 1930'lar

İnşaat Usta Okulu'nda öğenciler, yapı malzemelerini ve araç gereçleri tekniğine uygun olarak kullanma, mimari, statik, tesisat ve elektrik projelerini okuma ve uygulama konularında yeterli donanıma sahip yapı ustaları olarak yetiştirilmektedir. 1938 tarihli Arkitekt dergisinin 7. sayısında okulun kuruluş amacı ve önemi şöyle açıklanmaktadır: *"Mektep programlarına göre tatbikattan başka mimari proje okuyacak, detay ve makta tafsilatını iyice anlayacak ve kendilerine lazım olan derecede basit krokiler ve resimler yapacak iktidarda yetiştirilmekte olan genç inşaat ustaları mektebi yalnız Ankara ve muhiti için değil, bütün memleket bölgeleri için lüzumlu olan ihtiyaçtır. Mimari işlerimizin takibinde usta mektebinden çıkmış elemanlara şiddetle ihtiyacımız vardır. Bu mektep ihtiyacı bugün tamamen değilse bile kısmen karşılamaya çalışılmaktadır."*

Okulda, duvarcılık, marangozluk, sıvacılık ve taşçılıktan oluşan dört ana bölüm ile elektrik, sıhhi tesisat ve kalorifer bölümleri bulunmaktadır.

Binanın avan proje niteliğindeki maketi ile gerçekleşmiş olan yapılar arasında farklılıklar vardır. Makette avlunun kuzeyinde bulunan yapılar gerçekleşmemiş, buraya sonradan iki katlı bir blok yapılmıştır. Binanın bürolar ve derslikler ile yatakhane bölümüne ulaşımı sağlayan iki girişi ise sonradan değiştirilerek tek giriş biçiminde düzenlenmiştir. Yatakhane bloğu, sonradan ahşap atölyelerine dönüştürülmüştür. Öğrenci sayısının giderek artması nedeni ile yerleşke içine 1970'lerde dersliklerin ve büroların yer aldığı yeni bir blok yapılmıştır.

Aynı cephenin bugünkü durumu

bilinmeyen ankara ...

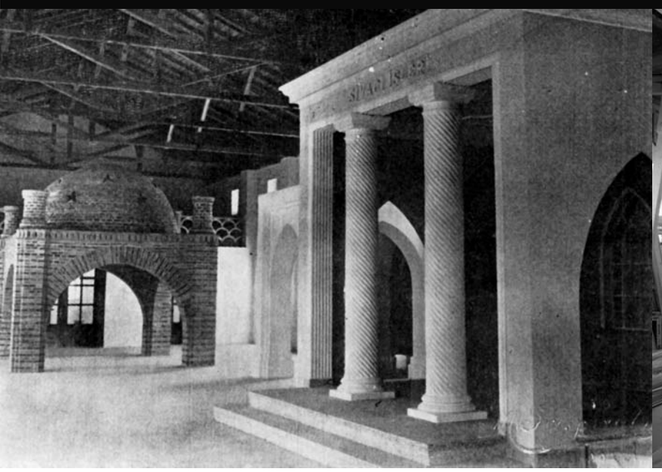

Yapı enstitüsü sıvacılık ve duvarcılık atölyelerinde yapılan işler

Aynı atölyelerin bugünkü durumu

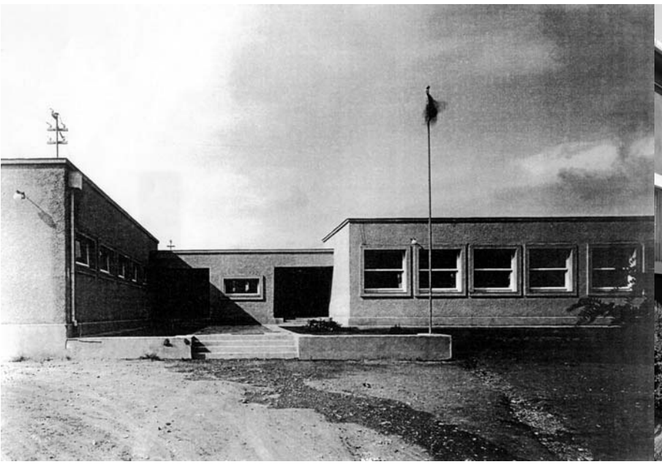

Yönetim ve Yatakhane Bloğu, Doğu Cephe, 1930'lar

Aynı cephenin bugünkü durumu

Bahçede spor yapan öğrenciler, 1930'lar

Bahçede'nin bugünkü durumu

"İnşaat Usta Okulu" binasının mimarına ilişkin belge bulunmamaktadır. Ancak İsviçreli mimar Ernst Egli'nin bu yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı Mimarlık Bürosu yöneticisi olarak Ankara'da çok sayıda eğitim yapısı tasarlamış olması, daha da önemlisi yapının mimari özellikleri, İnşaat Usta Okulu Binası'nı da Egli tasarımı olabileceğini düşündürmektedir.Yapı, eski Gazi Eğitim Enstitüsü binasının (Gazi Üniversitesi Rektörlüğü) hemen yanındaki Egli tasarımı olan "Jimnastik Okulu" binasının mimari özellikleri ile de benzerlikler taşımaktadır. Ayrıca, ETH-Zürih Arşivi'nden edinilen Egli belgeleri arasında mimar adı belirtilmemekle birlikte İnşaat Usta Okulu'nun yönetim ve yatakhane bloğu girişinin bir fotoğrafının da bulunması bu düşüncemizi güçlendirmektedir.

TANIM

İnşaat Usta Okulu Yerleşkesi, belirli bir geometrisi olmayan büyük bir yapı parselinde yer almaktadır. Yerleşke, kuzey-güney doğrultusunda eğimli bir avlu etrafında birbirinden bağımsız dört bloktan oluşan bir ana bölüm ile bunun batısında ve kuzeyindeki diğer bloklardan oluşmaktadır.

Yerleşim alanının eğimli olması nedeni ile üç kademe halinde batıya doğru yükselen avluyu doğu, batı ve güneyinde tek katlı, kuzeyde ise iki katlı olan dört blok kuşatmaktadır. Doğuda en alt kademedeki blokta altı tane dışa taşkın kütlenin oluşturduğu ahşap atölyeleri ile kuzeyinde küçük bir avlusu da bulunan bürolar ve derslikler bölümü yer almaktadır. Avlunun batısında kagir atölyeleri, güneyde ise sıhhi tesisat, kalorifer ve elektrik atölyeleri bulunmaktadır. 1960'larda inşa edilen kuzeydeki blokta ise kütüphane, yemekhane, spor salonu gibi büyük mekanlar bulunmaktadır.

Yapının ana girişi kuzeydoğusundadır. Oldukça yalın bir anlayışla düzenlenmiş olan girişten derslikler ve bürolar ile ahşap atölyelerinin bulunduğu koridora geçilir. Doğusundaki pencerelerden bol ışık alan bürolar ve derslikler mekansal özellikleri bakımından işlevsel bir anlayışla tasarlanmıştır. Geniş ve aydınlık olan bu mekanların ve koridorun zemini, dönemin yaygın biçimde kullanılan malzemesi olan dökme mozaik kaplıdır.

Avlunun güneyindeki blokta sıhhi tesisat, kalorifer ve elektrik atölyeleri yer almaktadır. Doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı atölyelerin kuzey ve güneyinde birer girişi bulunmaktadır. Yüksek tavanlı ve aydınlık atölyeler işlevsel anlayışla tasarlanmıştır.

Batıdaki atölyeler güneydekiler ile benzer anlayışla düzenlenmiştir. Atölyelerin doğu ve batısında birer girişi bulunmaktadır. Atölyelerin çelik kutu kirişlerle geçilen tavanı ahşap ile kaplanmıştır.

Avluyu çevreleyen bütün blokların cepheleri yalın bir anlayışla düzenlenmiştir. Büroların ve derslikler bloğunun cephelerinde yer alan pencereler bu dönemin bütün yapılarında olduğu gibi diziler oluşturmuştur. Ayrıca pencereler yüzeyden taşkın çerçeveler içine alınmıştır. Atölyelerde de benzer cephe düzenleme anlayışı görülür. Yapıların hepsi edelputz sıva ile kaplanmıştır. Bütün bloklar geniş olmayan saçaklı, kiremit kaplı kırma çatılarla örtülmüştür. Yapıların büyük çoğunluğu betonarme iskelet sisteminde yapılmıştır. Güneydeki atölyelerde ahşap makaslar, batıdaki atölyelerde çelik kutu kirişler kullanılmıştır.

Leyla Alpagut, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nde Öğretim Görevlisidir.
Bu yazıda kaynak olarak, "Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Ankara'daki Eğitim Yapıları" konulu, Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nde, Doç.Dr. Mustafa Akpolat'ın danışmanlığında Leyla Alpagut'un hazırlamakta olduğu doktora tezi kullanılmıştır.Ayrıca, Docomomo Türkiye Çalışma Grubu'nun gerçekleştirdiği "Modernizmin Yerel Açılımları" konulu Poster Sunuşlarında (10-11 Kasım 2004) poster olarak sunulmuştur.

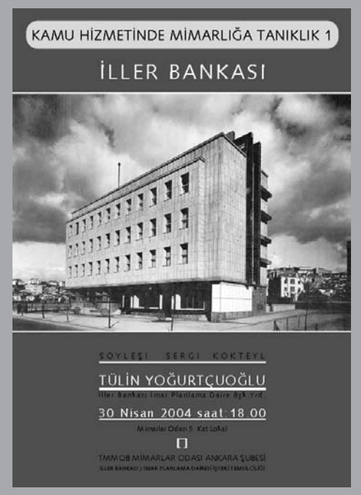

KAMU HİZMETİNDE MİMARLIĞA TANIKLIK PROJESİ

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
İşyeri Temsilcileri Koordinasyon Komisyonu

Projenin Yürütücüleri: Tezcan Karakuş Candan, H.Ayşen Bayazıt, Ali Hakkan, Hare Küçükkılıç, Hülya Akboyraz, Ayşegül Saral, Selma Sökmen, Devrim Kısaalioğlu, Yüksel Yeşim Uysal

Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık Projesi 30 Nisan 2004 tarihinde TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi İşyeri Temsilciliklerinin katılımı ile kamu kurum ve kuruluşlarında yapılan mimarlık hizmetlerini kurumların tarihçesi göze alınarak farklı dönemlerin sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal yaklaşımlarını ortaya çıkarmak, bu kurumlarda mimarlık hizmetlerinin formatını, işleyişini, tarihsel gelişimini ve değişimini örnekler üzerinden sunarak kamu mimarlığını ön plana çıkarmak amaçları ile 3 yıllık bir programla ortaya atılmıştır. Projenin başlıca hedefleri kamunun yeniden yapılandırılması ve bazı kamu kurum ve kuruluşlarının tasfiyesinin gündemde olduğu son yıllarda, Cumhuriyet döneminin mimarlık ve planlama anlayışının şekillendiği, kamu kurum ve kuruluşlarının belgelenmesi, mimarlık hizmetlerine tanıklık edilmesi, gelecek kuşaklara aktarılması ile arşiv ve dokümantasyonlarının dijital olarak Oda ortamına aktarılması ve kurumların geleceği üzerine öneriler geliştirilmesidir.

Bu proje ayda bir gün bir kamu kurum ve kuruluşunu kapsamak üzere üzere söyleşi/sergi /sunuş formatı ile TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde gerçekleştirilmektedir. Sergi kurumu hakkında bilgi verecek şekilde kurumda yapılmış olan mimarlık faaliyetlerinin görsel dökümanlarından oluşmaktadır. Sunuşlar ise işyeri temsilcilerinin kamu kurumu tarihçesine değinerek kurum üzerine bir bilgilendirmesi ile başlayıp, bu kurumda kuruluşundan itibaren görev almış mimar, teknik eleman ve çalışanların şöyleşi ile devam etmektedir. Halen devam eden projenin yöntemi etkinliğin her aşamasında önerilerle değişime açıktır. Öte taraftan projenin çalışma ve uygulama süreçleri mekan olarak kamu kurum ve kuruluşları ile TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde gerçekleştirilmektedir. Proje kapsamında öncelikle TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin işyeri temsilciliklerinin bulunduğu kurumlar tespit edilmiştir. Yeni işyeri temsilcilikleri kuruldukça kurumlar eklenecektir. Kurumların varlıkları ile ilgili güncel gelişmelere göre kurumların sunuşu dikkate alınacaktır. Projenin ilk aşamasında yer alması düşünülen kamu kurumları şunlardır: İller Bankası, Ulaştırma Bakanlığı DHLİ ve DHMİ,TCDD,TRT, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, SSK, Bankalar (Ziraat Bankası, Emlak Bankası, Osmanlı Bankası, İş Bankası v.b) Telekom, PTT, TEAŞ, TEDAŞ, DSİ, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı, Belediyeler, Milli Eğitim Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü...

Öte yandan projenin Mimarlar Odası Ankara Şubesi İşyeri temsilciliklerinin bulunduğu yerlerde uygulanması tüm kamu kurumlarının bu projeye dahil edilmesi önünde bir engel oluşturmaktadır. Diğer taraftan uygulanma aşamasında, arşivlerdeki özgün belgelere ulaşılamama riski de vardır. Kurumların kuruluş yıllarında ve ilk dönemlerinde görev alan mimarlar ve çalışanların sürece canlı tanıklık etmesinden dolayı söyleşiye katılması söz konusu olduğundan, zaman zaman ilk çalışanlara ulaşmak imkansız olabilir.

Proje kapsamındaki her bir kurum için aşağıdaki materyaller elde edilmektedir. Etkinlik tamamlandıktan sonra her etkinlik dizi kitapçık "KAMU HİZMETİNDE MİMARLIĞA TANIKLIK 1-2-3 ..." olarak yayınlanacaktır. Etkinlikler bittiğinde yayınların tamamının bulunacağı bir cilt oluşturulacaktır.

· Etkinlik söyleşisi ve sunuşunun bulunduğu kitapçık
· Sergileri ve kurumun mimarlık ürünlerinin arşivlerinden seçmelerin bulunacağı kitapçık arkasında 1 adet CD
· Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık Sergileri
· Elde edilebildiği durumlarda, kurumların yarışmayla elde edilmiş projelerin katalogları.
(Örn: SSK kapsamında yarışma ile edilmiş hastane projeleri katalogu, İller Bankası kapsamında yarışma ile elde edilmiş imar planları katalogu v.b)

Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık 3
Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları

Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık 3-"Geçmişten Günümüze Demiryolları ve Demiryolcu Ruhu", Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşyeri Temsilcileri ile birlikte 25 Kasım 2004 tarihinde saat 18.30'da Mimarlar Odası Lokalinde gerçekleştirilmiştir. Kurumdan emekli olan mimar Feridun Akyüz Kayaş Gar Şefi Salih Küçükşahin'in konuşmacı olarak katıldığı bu etkinlikte, demiryolu gar ve istasyon binalarından oluşan bir de sergi yer almıştır. TCDD İşyeri temsilcilerimiz Lale Çoygun ve Şule Sezginalp'in kurumun tarihçesi ve demiryollarının önemi ve Cumhuriyet ideolojisinin taşıyıcısı olması ve Cumhuriyet politikalarının bir uzantısı olarak kurulan kurum ve etkinlikleri üzerine yaptıkları sunuşlarının ardından, Feridun Akyüz Demiryollarında yürütülen mimarlık faaliyetlerine değinmiş, mimarların aldığı görevleri anlatmış ve mimarın karşılaştığı sorunlar ve uygulamaları örnekler üzerinden açıklamıştır. Diğer taraftan Salih Şahin istasyon Meslek Okulunda okuduğu yıllardan bahsetmiş, aldıkları eğitimin değişik boyutları ile 1960'lı yıllarda yaşadıkları deneyimleri aktarmıştır. Hoş bir sohbet havası içerisinde gerçekleşen bu etkinlik sonunda Türkiye'nin değişik bölgelerinden gar ve istasyon binaları fotoğrafları ve projeleri dijital ortama aktarılmıştır.

Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık 4
Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık 4 "Köye ve Köylüye Hizmet Hikayeleri" 23 Aralık 2004'de gerçekleştirilecektir. Köy Hizmetlerinden emekli Naci Ural, Ahmet Arıcan ve Bahri Yıldırım'ın katılacakları etkinlikte, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün yaptığı çeşme yapımı, köy iskanları, toprak ıslahları, yol çalışmaları, gölet çalışmaları, köy imar planları gibi çalışmaların fotoğraf ve projelerinin sergileneceği bu etkinlikte Köy Hizmetleri'nin kapatılmasının nedenleri, sonuçları, gelişmeleri de ayrıca dahil olmak üzere kurumun tarihçesi, kurumda mimari ve teknik uygulama konusunda yaptığı çalışmalar, mimarların görevleri yine örnekler üzerinden açıklanacaktır. Bu etkinlik için birçok çalışmanın fotoğrafları ve projeleri dijital ortama aktarılarak arşivlenmiştir.

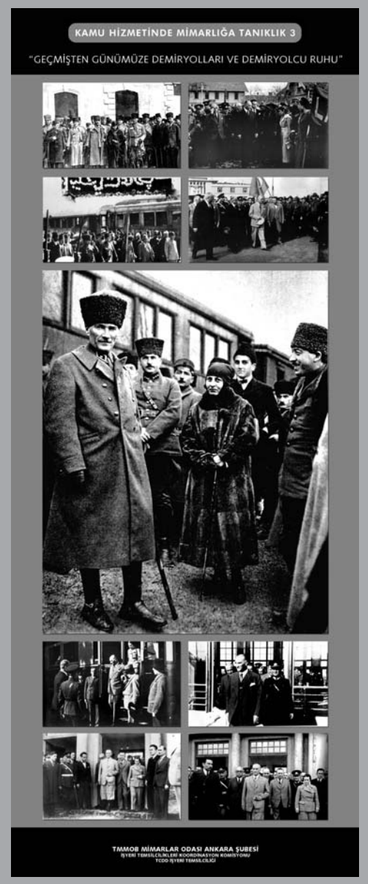

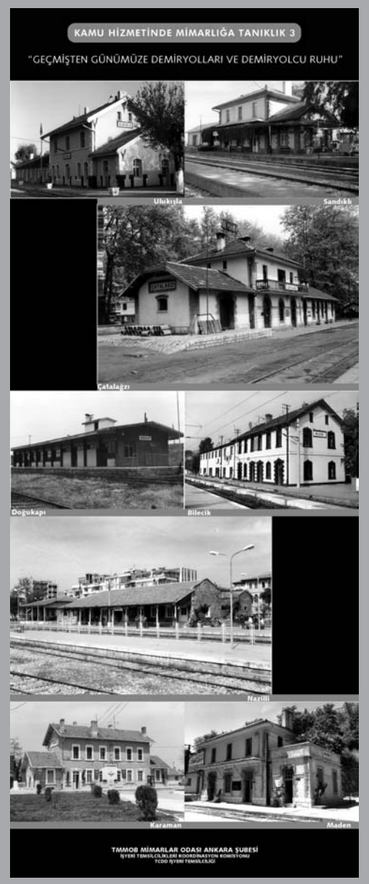

Bina Kimlikleri Sergisi

Bina Kimlikleri Sergisi Mimarlar Derneği 1927'de Açıldı

Selda Bancı

Maltepe Havagazı Fabrikası alanı

neler konuşuldu?

Bina Kimlikleri: Ankara, Cumhuriyetin İlk 10 Yılı sergisi 8 Aralık 2004 tarihinde proje koordinatörlerinden Elvan Altan Ergut'un tanıtım sunuşu ve ardından gerçekleşen sohbet ile Mimarlar Derneği 1927'de açıldı. Proje üzerine gerçekleşen keyifli sohbet, projenin yürütücüsü olan bizler için çok anlamlıydı. Yaklaşık 1,5 yıl önce kurgulayıp çalışmalarına başladığımız bu proje, hedefleri ve tasarladığımız ürünleriyle oluşturduğu bütün, katılımcılar tarafından da benimsendi. Tarihsel dönemler halinde etaplara ayırarak yürüttüğümüz çalışmalarla oluşturulan sergiler ve sergi kataloglarının yanı sıra projenin önümüzdeki süreçlerinde gerçekleştirmeyi düşündüğümüz diğer ürünler için de çalışma heyecanımızı tekrar kazandık.

Öğrenim gördüğü ilkokul binasının mimari değerini ve mimarlarını, tarihini ve önemini yıllar sonra mimar olduğunda anladığını belirten Nuran Ünsal'ın sohbete getirdiği açılım; tam da binalara kimlik plaketleri hazırlanması ve asılması aracılığıyla bina hakkında kullanıcılarına bilgi verme isteğimize karşılık geliyordu. Envanter kapsamındaki tüm yapılar için bu tanıtıcı plaketlerin hazırlanması; sergi paftalarının hazırlandığı sınırlı sayıdaki binalara da ayrıca sergi paftalarının armağan edilmesi önerisi ise Melih Uçar'dan geldi.

Esin Boyacıoğlu'nun belirttiği, yurtdışında Türk Mimarlığı'nın tanıtılması için elde edilen bilgi toplamının (bina kimliklerinin) yabancı dillerde katalog kitaplar halinde basılması zaten projede planladığımız bir çalışmaydı. Hem bu katalog kitaplar için, hem de UIA 2005 İstanbul Kongresi'ne ve çalışmaları sürmekte olan web sitesine hazırlık amacıyla çeviri çalışmalarına başladığımızın bilgisini bu vesileyle vermiş olduk.

Haldun Ertekin'nin sergi kataloğunda bulunmayan yapılarla ilgili sorusuyla, Ankara sokaklarında bir miktar gezinip kaybolduktan sonra, sergilerin kısıtlı sayıda binayı içerdiğini ancak envanter çalışmasında mümkün olduğunca çok yapının bilgisine ulaşma isteğimizi belirtme fırsatı bulduk.

Serpil Merzi'nin Ulus Gazetesi arşivi, Çetin Ünalın'ın Mimarlar Odası tarihi üzerine yürütmüş olduğu çalışmalar üzerinden devam eden sohbette; "**Bina Hikayeleri**" etkinlikleri düzenlenmesinin bu projeye kazandırabilecekleri uzun süre tartışıldı. Binaların projelendirilmesinden bugüne kadar geçen süreçte mimarının, inşaat çalışmalarında yer alanların ve kullanıcılarının binaya dair hikayelerini anlatacakları toplantıların planlanabileceği konuşuldu.

Özetle, mimarlık için yürütülen böylesi araştırma projelerinin, çalışmaların ne denli önemli ve değerli olduğunu belirten Ziya Tanalı'nın sözleri ise bizi yüreklendirdi.

Mimarlar Derneği'nde bina kimlikleri projesini katılımcılarla paylaşmamızda, önerileri tartışmamızda ve almış olduğumuz onlarca teşekkürde kuşkusuz dernek yönetici ve çalışanlarının katkısı çok fazla. Bizlere sundukları güzel ortam için kendilerine, bizlerle birlikte oldukları ve projemize katkı koydukları için tüm katılımcılara çok teşekkür ediyoruz.

neler yapılıyor?

Bugünlerde 1948-1973 dönemi için bina listelerinin oluşturulması çalışmaları sürüyor. Tamamlanan bina listeleri danışmanlara iletilerek hangi binalar için sergi paftalarının hazırlanacağı belirlenecek, ardından binalar için bilgi ve belgelerin derlenmesi, güncel fotoğraflarının çekilmesi vb çalışmalar yürütülecek. Projenin Cumhuriyetin 50 Yılı (1923-1978) etabını 2005 yılı Mimar Sinan Haftası'na kadar tamamlamak isteğindeyiz. Böylece UIA 2005 İstanbul Kongresi'nde **Bina Kimlikleri: Ankara, Cumhuriyetin 50 Yılı sergisi** aracılığıyla uluslararası platformda Ankara ve Ankara mimarlığının tanıtımını yapma hedefimiz gerçekleşmiş olacak.

Sergi çalışmaları ile birlikte bina kimlikleri envanteri için işyeri temsilciliklerimize ve diğer kurumlara hazırladığımız envanter formunu ileterek, binaları hakkında bilgi ve belge isteğimizi dile getireceğiz.

Tarihsel dönemler ve kavramsal yaklaşımlarla pek çok haritadan oluşmasını planladığımız; Bina Kimlikleri ve Envanterinde yer alan bilgilerin aktarılacağı mimarlık rehberi çalışmaları da başlatıldı. Çalışmanın ilk etabını "**Ankara: Ulus Tarihi Kent Merkezi Mimarlık Rehberi**" olarak tanımladık. Altındağ Belediyesi ile ortak yürüteceğimiz bu rehber çalışması hazırlıkları sürmekte olan protokol imzalandığında hız kazanacak.

Ulus'dan Bina Kimlikleri Projesi Sergisine aday 2 yapı

Fotoğraflar: Melih Uçar

dosya: +50

önümüzdeki 50 yılda mimarlık

Dosya Editörleri: İsben Önen, Özlem Taşkın, Zeynep Ömür Yılmaz

Bülten 27'de geçmiş 50 yıla doğrulttuğumuz bakışımızı bu sayıda da önümüzdeki 50 yıla çeviriyoruz.

50 yıl sonra Mimarlar Odası'nın kuruluşunun 100. yılında Türkiye ve dünyada mimarlık nasıl bir konumda ve yapıda olacak? Gelecek olgusu karşısında mimarlık ortamımız neler üretiyor?

Bu sorulara farklı gözlerden yanıt aradık. Gördük ki, geleceğe bakmak geçmişe bakmadan, onu anlamadan olmuyor, geleceğe ancak geçmiş üzerinden bakılabiliyor.

1900'lerin başında gelecek için tasarılarda bulunan kişilerin yerinde bu kez de bizler varız.

Dosya "Arkaplanları", *The History Of The Future*, Christophe Canto-Odile Faliu, Flammairon 1993; *Visionary Architecture*, Christian W. Thomsen, Prestel 1994; Arredamento Mimarlık, Ocak 2001; *Architecture and Utopia*, Manfredo Tafuri, The MIT Press 1976 ve Melih Uçar'ın çizgi roman koleksiyonlarından Gülnur Özdağlar Güvenç tarafından derlenmiştir.

türkiye ileriye nasıl bakıyor?

anket

GORA BIR UZAY FILMI,
YÖN: ÖMER FARUK SORAK, 2004

New Text Document.txt - Notepad
File Edit Format View Help

Türkiye'de Fütürist Mimarlık Var mı?

Türkiye'de Fütürist Mimarlığın olmadığını düşünüyorum. Sebebine gelince; Fütürist akımın ülkenin ekonomik gelişmişliğiyle paralel geliştiğini düşünüyorum. İşsizliğin had safhada olduğu, ciddi boyutta gelecek endişesi yaşanan ülkemizde mimarlıkta Fütürist akımın gelişmesinin beklenemeyeceği kanısındayım.
Nedim Dikici

Bence yoktur. Belki cevabım çok naif olacak ama böyle bir disiplin ne bizim kültürümüzle özdeşik, ne böyle bir eğitim okullarımızda veriliyor, ne de bu detayları çözebilecek üretici sistemlere sahibiz.
H. Gürler Akçay

Bence yok. Yüksek binalar, giydirme cam cephe veya çelik gergiler ile paslanmaz çelik malzeme kullanmak değil Fütürist Mimarlık. En büyük nedeni hala ilkokullarımızda uygulanan eğitim sistemi, bir örnek kıyafet, tartışma konuşma serbestisi olmaması. Toplumun tip kişileri henüz birinci sınıf bittiğinde oluşmuştur. Yaratıcılık setlerle kapatılmıştır. Ekonomik durum, EĞİTİM, toplumsal güven ve saygı azlığı, globalleşme de ana etmenler. Bir önemli husus da mimari eğitimin içinde beton, statik, strüktür var iken bina inşaatında yer alacak diğer mühendislik birimlerinin özel ehliyetinin olmaması. Örneğin İnşaat Mühendisliğinde mahal ve tasarıma saygı eğitimi şart.
Gül Özbir Süer

Sorunuzu yabancı bir sözcükle değil, Türkçe sormanız doğru olmaz mı? Türkçemizi, ne zaman yabancı dillerden; Haçlı misyonerlerin "Medeniyetler Savaşı"ndan, Hantington felsefesinden koruyarak, çuvalı başımıza geçirtmeyeceğiz? "Medeni yaşamı anlatmaya çalışan bir sanat MİMARLIK akımı Türkiye'de var mıdır?" Yoktur, % 90'ı gecekondu olan şehirlerimizde mimar sanattan, bilimden uzak olduğu için... **Mustafa Gürbüz**

Türkiye 'de Fütürist mimarlıktan söz edebilmemiz için öncelikle şu anda mimari yapılanmayı bir kimliğe oturtabilmeliyiz. Ne yazık ki henüz düşünülerek yapılan bir mimarlık söz konusu olmadığı için Fütürist Mimarlık da Türkiye 'de bir kaç akademisyenin teorik olarak incelediği, dar kapsamlı bir konu olarak kalmıştır. **Ayşe Aydın**

Türkiye'de ne yazıktır ki Fütürist Mimarlık yoktur ve gelecek elli yılda da olabilmesi mümkün değildir. Fütürist Mimarlık olsa bile öyle görünüyor ki maalesef Türkiye olmayacak. Ülkemiz üzerinde dönen oyunları görüyor ve elimiz kolumuz bağlı, bağımsızlığımızın ellerimizden kayıp gidişini seyrediyoruz. Tabii bu ayrı bir konu. Ancak Türkiye'deki mimarlık ortamında işlerin nasıl yürütüldüğüne bakacak olursak, "%100 müşteri memnuniyeti"ne dayalı mimarlık anlayışının egemen olduğunu görüyoruz. Bu da herkesin mimardan daha mimar, mimarın ise sadece müşteri ne isterse onu çizen teknik ressamdan hallice bir meslek adamı haline geldiğini görüyoruz. Dolayısıyla fütürist mimarlıktan bahsetmek pek olası görünmüyor. **Denizhan Ölmez**

"Türkiye'de ne derece, kimlerin çevresinde mimarlık var ve niçin?" gibi bir olgu değerlendirilseydi mimarlık ve mimarlar için işlevselliği olan bir açılım getirilebilirdi. Bence Türkiye'de de ancak Sibirya'da ya da Kenya'da olduğu kadar Fütürizm var. Evet, dediğim gibi yok değil. Ben bunun nedenini Türkiye'de disiplinli ve yetkili çalışma alanının yokluğuna; mimarların, finansman ve işletme alanında yer almamasına ve bu alanların parsellenmiş olmasına bağlıyorum. Ayrıca fütürist yapılar için sosyal bilimcilerin okunuyor dinleniliyor, eleştiriliyor olması; üniversitelerde ya da şirketlerin Ar-ge departmanlarında teknik ve kuramsal araştırmaların yapılması ve bir vizyon oluşturulması şartı aranması gerekmez mi?
Hasan Tahsin Selçuk

Türkiye de Fütürist mimari kesinlikle yoktur. Var olduğunu iddia dahi etmek hatadır. Planlamanın daha ne olduğunun anlaşılmadığı, asla gelecek için plan yapamayan toplumun mimarlarının da plan yaptığına inanmıyorum. Kim gösterebilir şu mimar gelecek planını yapmış "a" isimli şirketin sponsorluğunda adı geçen şirkete geleceğin şartlarına uygun planlama yapıyor? Ne yazık ki bizde planlama, ihtiyaç duyulan mekanların düzenlemesi, müşteri arzusunun tatmini+paramı nasıl alırım kaygısı taşır. Bu sebeple Türkiye'de Fütürist plancılık olmayacaktır. Ne zaman olabilir derseniz; bu akım kanımca 2040-45 gibi, tekrar dünya ile hızlanan devinim içinde bizde de hız kazanır ve 2050'de doruk yapabilir. Konu mükemmel, ben oda görevlisi olsam şu benim yazdığım yazıyı internette dolaştırır, kavgayı başlatırım. Bir sene sonra da katılımın sınırsız olduğu, serbest el, A3 formatlı, renkli veya siyah beyaz "Fütürist Düşünceler Paranoyası" diye yarışma yapar, katılımcı oylaması ile 10 dalda 100 proje seçer, geliştirme için iade eder ve 10 dalda 10 proje yaparım. İşte o zaman aradığınız vizyonu bulursunuz, o zaman Türk Fütüristleri belki de 1000 meslek grubunda bir şeyler yapar. **Mehmet Tali**

Rafa kaldırılan projeleri bilmiyoruz, ancak uygulanmış mimari örneklerse konu; Türkiye'de fütürist mimarlık yoktur. Nedenleri:
Türkiye'de fütürist düşünce yoktur. Bu mimarlığa da yansır.
Türkiye'de günübirlik yaşandığı için, geleceğe ait projeler, iç ve dış politikalar yoktur. Bu mimarlığa yansır.
Mimarlık mirasını koruma değil.
Türkiye'de geçmişe dönük yaşama ve böbürlenme vardır. Bu mimarlığa da yansır.
Türkiye'de günlük geçerli modalarla ve akımlarla yaşamak, üretmeden onların temsilcisi olmak vardır. Piyasalar da, borsa değimi ile onu satın alır.
Mimarlar da onları üretir.
Dolayısıyla Türkiye'de fütürist mimarlık yoktur.
M. Nuri Arıkoğlu

Çocuk Haftası'nın Meraklı v... ÖSENİZ ...erisi: 2

21inci ASIRD... neler olacak

50 SENE SONRA

Bundan 40 - 50 sene sonra insanlar, tatillerini Ay'da, Merih'te geçirecekler; eğlence olarak da, eski Romalılardan kalma vahşî oyunları tercih edeceklermiş...

JULES Verne'yi hepiniz tanırsınız. Hani, bundan senelerce önce, geleceğe dair kitaplar yazan, Fransız muharriri Jules Verne'yi... Günümüzde, bu büyük hayâlperestin sayesinde, artık hiçbir şeye «Acaba olabilir mi?» dememize imkân yok. Zira Verne, olmıyacak gibi görünen şeylerin bile, bir anda hakikat olabileceğini bizlere öğretmiştir.

Bir İngiliz muharriri olan Aldous Huxley de, yirminci asrın, yâni içinde bulunduğumuz asrın Jules Verne'sidir. Onun, bundan bir müddet evvel yazmış olduğu kitap, Verne'nin kitaplarından hiç de aşağı kalmamaktadır. Hattâ bazı kimseler, muhayyilesinin genişliği bakımından, Huxley'i daha da üstün bulmaktadırlar.

Aldous'un söylediği sözlerden ne kadarı ileride hakikat olabilir, ne kadarı olamaz. Bunu şu anda kestirmemize imkân ve ihtimâl yok. Bu ancak zamanın, tarihin bize göstereceği birşey... Onun için bizler burada, bu hususta hiçbir fikir yürütmüyoruz. Aldous'un fikirlerini aynen veriyoruz:

★

Elli yıl sonranın insanı hayli çekingen, zayıf nahif ve mahcup olacaktır. Şişmanlar ortadan kalkacak, ufak - tefek, çelimsiz insanlar yeryüzünü dolduracaktır. Yirmibirinci asırda insanlar, sun'î gıdalarla beslenecektir. Bunun başlıca sebebi, artan dünya nüfusunu yeryüzündeki yiyeceklerin kâfi olarak besleyemeyeceğidir. İleride, dünyanın ekilmemiş bir karış yeri bile boş kalmamasına rağmen, yiyecekler, insanlara yine de yetişmiyecektir.

Yirmibirinci asırda insanlar, belki de tatillerini Merih gezegeninde geçirecekler.

21. ASIRDA NELER OLACAK?
ÇOCUK HAFTASI, 1962

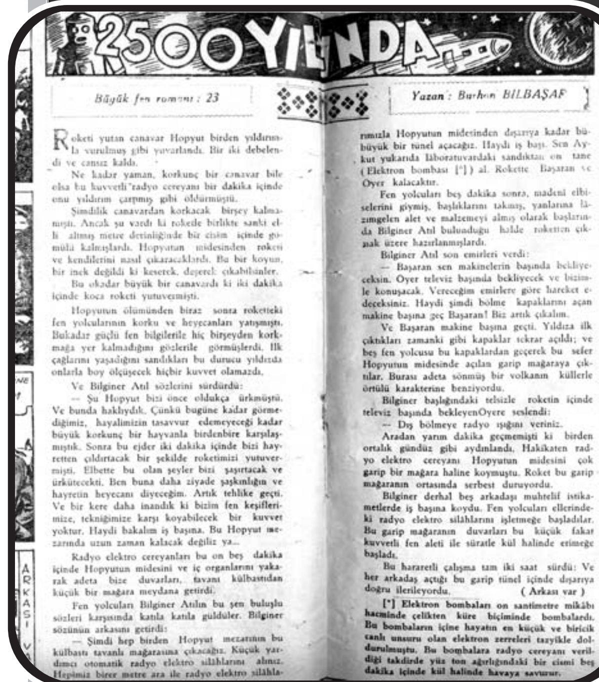
2500 YILINDA

Büyük fen romanı : 23 — Yazan: Burhan BİLBAŞAF

Roketi yutan canavar Hopyut birden yıldırımla vurulmuş gibi yuvarlandı. Bir iki debelendi ve cansız kaldı.

Ne kadar yaman, korkunç bir canavar bile olsa bu kuvvetli radyo cereyanı bir dakika içinde onu yıldırım çarpmış gibi öldürmüştü.

Şimdilik canavardan korkacak birşey kalmamıştı. Ancak şu vardı ki rokede birlikte sanki elli altmış metre derinliğinde bir cisim içinde gömülü kalmışlardı. Hopyutun midesinden roketi ve kendilerini nasıl çıkaracaklardı. Bu bir koyun, bir inek değildi ki keserek, deşerek çıkabilsinler.

Bu okadar büyük bir canavardı ki iki dakika içinde koca roketi yutuvermişti.

Hopyutun ölümünden biraz sonra roketteki fen yolcularının korku ve heyecanları yatışmıştı. Bukadar güçlü fen bilgilerile hiç birşeyden korkmağa yer kalmadığını gözlerile görmüşlerdi. İlk çağların yaşadığını sandıkları bu durucu yıldızda onlarla boy ölçüşecek hiçbir kuvvet olamazdı.

Ve Bilginer Atıl sözlerini sürdürdü:

— Şu Hopyut bizi önce oldukça ürkmüştü. Ve bunda haklıydık. Çünkü bugüne kadar görmediğimiz, hayalimizin tasavvur edemeyeceği kadar büyük korkunç bir hayvanla birdenbire karşılaşmıştık. Sonra bu ejder iki dakika içinde bizi hayretten çıldırtacak bir şekilde roketimizi yutuvermişti. Elbette bu olan şeyler bizi şaşırtacak ve ürkütecekti. Ben buna daha ziyade şaşkınlığın ve hayretin heyecanı diyeceğim. Artık tehlike geçti. Ve bir kere daha inandık ki bizim fen keşiflerimize, tekniğimize karşı koyabilecek bir kuvvet yoktur. Haydi bakalım iş başına. Bu Hopyut mezarında uzun zaman kalacak değiliz ya...

Radyo elektro cereyanları bu on beş dakika içinde Hopyutun midesini ve iç organlarını yakarak adeta bize duvarları, tavanı külbastıdan küçük bir mağara meydana getirdi.

Fen yolcuları Bilginer Atılın bu şen buluşlu sözleri karşısında katıla katıla güldüler. Bilginer sözünün arkasını getirdi:

— Şimdi hep birden Hopyut mezarının bu külbastı tavanlı mağarasına çıkacağız. Küçük yardımcı otomatik radyo elektro silâhlarını alınız. Hepimiz birer metre ara ile radyo elektro silâhlarımızla Hopyutun midesinden dışarıya kadar büyük bir tünel açacağız. Haydi iş başı. Sen Aykut yukarıda lâboratuvardaki sandıktan on tane (Elektron bombası [*]) al. Rokette Başaran ve Oyer kalacaktır.

Fen yolcuları beş dakika sonra, madeni elbiselerini giymiş, başlıklarını takmış, yanlarına lâzımgelen alet ve malzemeyi almış olarak başlarında Bilginer Atıl bulunduğu halde roketten çıkmak üzere hazırlanmışlardı.

Bilginer Atıl son emirleri verdi:

— Başaran sen makinelerin başında bekliyeceksin. Oyer televiz başında bekliyecek ve bizimle konuşacak. Vereceğim emirlere göre hareket edeceksiniz. Haydi şimdi bölme kapaklarını açan makine başına geç Başaran! Biz artık çıkalım.

Ve Başaran makine başına geçti. Yıldıza ilk çıktıkları zamanki gibi kapaklar tekrar açıldı; ve beş fen yolcusu bu kapaklardan geçerek bu sefer Hopyutun midesinde açılan garip mağaraya çıktılar. Burası adeta sönmüş bir volkanın küllerle örtülü karakterine benziyordu.

Bilginer başlığındaki telsizle roketin içinde televiz başında bekleyenOyere seslendi:

— Dış bölmeye radyo ışığını veriniz.

Aradan yarım dakika geçmemişti ki birden ortalık gündüz gibi aydınlandı. Hakikaten radyo elektro cereyanı Hopyutun midesini çok garip bir mağara haline koymuştu. Roket bu garip mağaranın ortasında serbest duruyordu.

Bilginer derhal beş arkadaşı muhtelif istikametlerde iş başına koydu. Fen yolcuları ellerindeki radyo elektro silâhlarını işletmeğe başladılar. Bu garip mağaranın duvarları bu küçük fakat kuvvetli fen aleti ile süratle kül halinde erimeğe başladı.

Bu hararetli çalışma tam iki saat sürdü: Ve her arkadaş açtığı bu garip tünel içinde dışarıya doğru ilerileyordu. (Arkası var)

[*] Elektron bombaları on santimetre mikâbı hacminde çelikten küre biçiminde bombalardı. Bu bombaların içine hayatın en küçük ve biricik canlı unsuru olan elektron zerreleri tazyikle doldurulmuştu. Bu bombalara radyo cereyanı verildiği takdirde yüz ton ağırlığındaki bir cismi beş dakika içinde kül halinde havaya savurur.

BÜYÜK FEN ROMANI:
2500 YILINDA
1001 ROMAN, MART 1941

TURIST ÖMER UZAY YOLUNDA,
YÖN: HULKI SANER, 1973

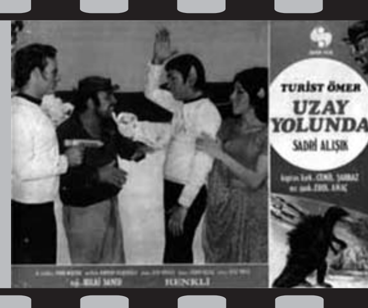

DÜNYAYI KURTARAN ADAM, YÖN: ÇETİN İNANÇ, 1982.

MERİH'İN ESRARI
ÇOCUK HAFTASI MECMUASI, 1962

geleceğin tarihi: geçmiş geleceğe nasıl bakıyordu?

1969'dan çok önce kağıt üstünde Ay'a gidildi, 1883

Ne olursa olsun, gözetleme (röntgencilik) asla bitmeyecek. 1911

New Text Document.txt - Notepad

File Edit Format View Help

tanıdık gelecek
>t.tolga çelik

"Klee'nin "Angelus Novus" diye bilinen bir tablosunda, sanki hep öyle bakıp seyretsin diye yapıldığı yerden artık neredeyse kalkıp başka yerlere gideceğe benzeyen bir melek tasvir edilmiştir. Gözleriyle dik dik bakan, ağzı açılmış, kanatları gerilmiş. Bu insanoğlunun tarihin tasvirini yapmasıdır... Fakat cennetten bir fırtına kopup gelmektedir; meleğin kanatlarına çarpan rüzgar öylesine şiddetlidir ki, melek artık kapatamaz olmuştur kanatlarını. Bu fırtına, karşı konulmaz bir biçimde meleği, arkasını döndüğü geleceğe doğru uçurmakta, önündeki döküntü ve moloz yığını ise yerden göklere kadar yükselmektedir. Bu fırtına, bizlerin ilerleme dediği şeydir." (Estetize Edilmiş Yaşam, Walter Benjamin, sunan: Ünsal Oskay, Der yay., s.171)

Artık kullanım nesnesinin ömrünün bir insan ömründen daha kısa olduğu, "unutmanın kolay çağındayız". Hız, bu dizgede kaçınılmaz bir yer tutuyor. Düşman cephesinden gelen top mermisinin üzerine koşmaktan başka kurtuluş yok. Durmak, ölüm demektir. Hızlandıkça suyun yüzeyinde seken sürat teknesi gibi, herşeyden şöyle tadıp geçiyoruz. Belki de artık iki nokta arasında olduğu gibi iki insan arasında da en kısa yol olan düz çizgi, tek parça olan prefabrik duvarın yapısı gibi (Adorno).

Nesnelere karşı umarsızlığımız, barındığımız oylumlara ve giderek kendi fiziki yaşantımıza karşı umarsızlığımızın da habercisi. Nesneyle girdiğimiz ilişki tarih boyunca gereksinimlerimiz üzerinden kurgulanmıştır. Bugün ise hemen hiçbirimizin kendi gereksinimlerimiz üzerinde tarifli bir denetimi bulunmadığı için kendi bilincimizi de yakalayamıyoruz. Kişisel bir takım ihtiyaç ve tercihlerimiz olsa dahi, geçmişin formları üzerinden bir kolaj oluşturmak ve kendi hamburger menümüzü yaratmaktan öte birşey yapabildiğimiz de yok!

Yaşamı kolaylaştırma iddiasındaki sayısız tasarlanmış nesne, etiketlerin karşılığını ödemeye hazır olanlar için bir yaşam standardı muştular. Dolayısıyla nesnenin tabi olduğu ve mübadele ilişkilerine bağlı bu değer sistemi, ev içi üretimin, kullanıcının kullanım nesnesi ile arasında yüzyıllardır bulunan birebir ilişkinin ortasına dalmaktadır. Tak-çalıştır, kullan-at, yıka ve çık, çevir-aç vb. "arkana bakma!" sloganları acaba ne kadar masumdur? Adorno, Minima Moralia'sının 19. Bölümünde şöyle der:

"*... kimi kapılarsa kendiliklerinden kapanıyor, içeri girenleri arkalarına bakmama ve kendilerini kabul eden evi korumama gibi nezaketsizliklere mahkum ederek... Yaşantının kuruyup gitmesine bir neden de şu olmalı: Nesnelerin saf işlevsellik yasasının buyruğuna girmekle aldıkları biçim, onlarla teması sadece işleticiliğe indirgemekte ve gerek insanların hareket özgürlüğünde gerekse nesnelerin özerkliğinde herhangi bir fazlalığa, eylem anının içinde tüketilemeyecek ve yaşantının çekirdeği olarak varlığını sürdürecek herhangi bir artığa izin vermemektedir.*"

"Hayatı kolaylaştıran" herşeyle birlikte hayat "kalabalıklaşır". Kolaylaştıran hayat, işte bu noktada, önceden tasarlanmış gündelik yaşam pratiği anlamını kazanmaktadır. Böylece hem 'doğal' akışında seyrettiği sanılan gündelik yaşam büyük ölçüde, en azından ekonomik temelleri açısından, belirlenmiş bir süreç haline gelmekte hem de sürekli olarak bu ekonomik bağımlılıkları yeniden üretecek koşullar "gereksinim" olarak sunulabilmektedirler (Ali Ergur).

İnsan, bir ürünü satmanın onu üretmekten daha kolay hale gelmesinden beri iktisadi süreçlerin nesnesi haline gelmiştir. Gündelikliğin sıradanlığı, iktisat kuramcılarının evrenidir. Seçimler, inandırma yoluyla zorla benimsetilmiştir diyen Galbraith'ın yaklaşımını önümüze koyarsak, geleneksel kapitalist kuramın, tüketicinin ve tüketim dizgelerinin uscu yollar ile kurgulandığı yönündeki inancının tersine, gereksinimler birbirine bağımlı ve öğretimseldir. Kapitalizmin temel sorununu "yalnızca üretim çarkını değil, tüketim sistemini de denetlemek" olarak gören Galbraight yeni döneme karşılık gelen pazar ilişkisinin, "klasik düzen"e karşıt olarak "devrik düzen" olduğu savını ortaya atar. Arz, talebin karşısında edilgen değildir, talep ateşlenecek bir fitildir, profil çizilir, artık kullanıcı bu kalıba göre şişmanlayacak ya da kilo verecektir.

İhtiyaçların evrenselliği, bireylerin eşitliğini ihtiyaçlar karşısındaki eşitliğe dönüştürür. Yeni-liberalizm, ekonomi üzerindeki kamu kontrolünü tamamen ortadan kaldırmayı, toplumsal ilişkileri meta ilişkilerine tabi kılmayı, bencil bir bireyciliği, seçenek sahibi olma hakkı, rekabet prensibi, çoğulculuk ve demokrasi ile ilişkilendirerek toplumsal yaşamın temel prensibi haline getirmeyi amaçlamaktadır (Ergin Yıldızoğlu).

Bir strateji doğrultusunda piyasaya sürülen nesneler, aynı sürece ait diğer nesnelerle birlikte bir sistemi oluştururlar. Aynı dili konuşan ancak ilk bakışta birbirinden tamamen farklı kullanım değeri ve formlarına sahip bu nesneler bütününün oluşturduğu yeni yapı yaşantıyı yaftalar. Dekorasyon dergileri ya da televizyondaki "life-style" programlarının ideal ev ya da ofis paketleri aynı tip stratejilerin ürünü olarak pazarlanır. "Uzman" görüşler alınarak "tasarlanmış" bu şık mekanlarda kullanılan mankenler ise adeta dondurulmuş gıda formundadır. Bir müze-evde, elinde bol resimli bir dergiyle genç kadın bir kenarda serilmekte, erkek ise yine aynı hikmetle olsa gerek yine başka bir kitap ya da dergiyi diğer koltukta karıştırmaktadır. Mutlu aile tablosu şımarık bir çocukla tamamlanır. Bu bol tırnaklı sorunsal deşifre edilmesi kolay ancak hedefiyle onun arasına girilemez şekilde kaynaşmış, bir organizma haline gelmiştir. Feng-shui öğretisinin(!) önerileri doğrultusunda, evin giriş kapısının karşısına ayna konulmayacaktır. Tuvalet kapısı girişten görünmeyecek, kesinlikle evin belli yerlerinde (ama kapı önleri değil) boy aynaları konulacaktır. Evde çiçek olmalıdır, renkler kişinin zodyakına göre seçilmeli, örneğin ikizlerde su ögesi kullanılsın (akla ilk önce akvaryum geliyor ancak akvaryum da kesinlikle ıslak hacime konmayacaktır). Estetik, yine estetik yargılardan beslenmektedir.

Başka bir yeni eğilim ise "ne kadar kompakt o kadar iyi" diye özetlenebilir. Gizli bağlantı elemanları ile birleştirilmiş ya da tek kalıba fiberden dökülmüş kasalar ardında çantalar, otomobiller, monitörler, ayakkabılar. Derz yeri, kir yeridir ve dizgenin "daha fazla hijyen" sloganlarına da karşılık verir. Bugüne kadar varlığından bile habersiz, beraber yaşadığımız bir sürü mikro organizmaya karşı bir savaş başlatılır. Gündelik işlerimizde o kadar hamlaşırız ki düzenli egzersiz yapmamız salık verilir.

Doğal yaşama dönüş diye kastedilen bitki böcekle haşır neşir bir sahil kasabası hayali artık standarttır. Bu tip bir hayali olmayanlar çılgındır. Doğal yaşam diye bellenen form artık evcilleştirilmiş bir tahayyüldür. Temalı tatil köyleri bizlere "nature land"ler vaad eder. Bir tavuğun altından kendi yumurtanı gidip almak ne hoş da bir şeydir. Bahçelerden de maydanoz.

Özenilen yaşam formlarına ait nesnelerle kendimize ördüğümüz kozanın içerisi artık bunlarla ne yapacağımızı bilemediğimiz için bir çöplüğe dönüşmektedir. Üzerimize uymayan kullanım nesnelerinin arasında ikamet etmeye çalışılan bir yaşam. Yaşam artık kendini bu nesneler üzerine inşa etmek zorunda kalıyor. Onların işletmenliği seviyesinde kalmış davranış kalıplarıyla hepimiz benzer gündelik eğlence ve sıkıntıları paylaşıyoruz. Önceden tariflenmemiş, kuralları birileri tarafından konmamış hiçbir oyunu oynayamıyoruz.

Sonuçta, nesnel dünya tariflenemediği, çözümlenemediği sürece hayata dair duygulanımsal ya da etik tarifler yapılamıyor. Benjamin'in gündeliği ilk bakışta önemsiz görünen ayrıntılar üzerinden okuma önerisi benimsendiğinde bir göstergeler yığılması olarak kentin ele gelir yanlarının keşfi de nesneler dünyasının davranışına dayanmaktadır. Bu alana gönüllü olarak girildiğinde umarsızlık tüm okuma olanaklarını reddedecektir. İnsanlar, yaşamın kendisi üzerindeki söz haklarını yitirdikleri ölçüde, yaşamın kendisini değil, yaşamın bazı odaklarca estetize edilmiş replikasını yaşamakla yetinmek zorundadır (Benjamin). Burada bahsedilen, bireyin meta ilişkilerini, yaşadığı moral açığı kapatmak için çevresini tüketim nesneleri ile örmesini önermek değil, nesnenin ihtiyaç ilkesi, kullanım değeri, yıpranma ve yeniden kazanımının, daha da öncesinde üretim ve arz süreçlerinin kavranmasıdır. Nesnelere karşı duyulan umursamazlık, sonunda insanlara da yönelmiştir. Antitez ise, telaffuz edildiği anda, rahatsız bir vicdanla sahip oldukları şeylere tutunmak isteyenlerin ideolojisine dönüşür. "Yanlış yaşam doğru yaşanamaz" (Adorno).

Geleneksel-ütopik hayal şehir, 1890

Uçaklar kulelerin tepesine inecek, 1943

Bundan böyle, insanoğlu teknolojik olarak istediği her şeyi yapabilir.

Frank Borman, 1962

1980'lere kadar, gemiler, uçaklar, lokomotifler ve hatta arabalar bile atom enerjisi kullanıyor olacaklar.

General David Sarnoff, 1955

Başka bir dünyada, doğal olmayan bir yolculuk *A far-fetced voyage in Another World*, 1844

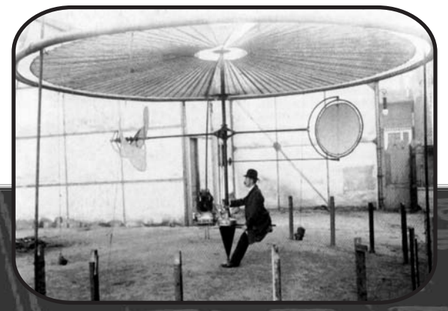

Mütevazı icatlar geleceğin dünyasını hazırlıyor, 1901

"1960'ta iş, günde 3 saatle sınırlanmış olacak."

John Langdon-Davies, 1936

Otomatik lokanta hayali, 1947

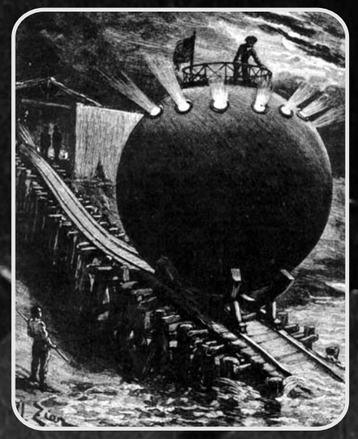

Devasa makineler, canlı işgücünün yerini alıyor, 1891

New Text Document.txt - Notepad

File Edit Format View Help

bülentortaçgillerden bir insanın 2054 damgalı sıkıntılı bir günü... > kenan güvenç

Kahvenin tadı hep aynıdır... Zamanın değiştiremeyeceği bir şeydir kahvenin tadı... Çene kemiklerimin çiğnemeye ve konuşmaya elverişli kemikler olduğunun "zamana" bağlı olmayan kesinliği gibi... Oysa korkularım öyle mi?... Korkularımın gölgesi elli yıl uzağa düşüyordu... Geçmiş elli yıl... Ellerimin parmak uçlarında, yakınlarda beliren uyuşmanın kan dolaşımı sorunundan kaynaklanmadığını, sinirsel olabileceğini söyledi doktorlar... Ve kafamı allak bullak eden bir de şaka yaptılar: *"...rahatsızlığın, bundan sonraki üç yüz yıl boyunca sürebilir... Dikkatli olmalısın. Bizler buna dokunacak bir yer kalmama muzdaripliği diyoruz..."* dediler... Hatta daha da ileri gittiler sayın baylar... *"Artık hiç hissetmediğin şeylere niye ihtiyacın olsun ki?"* dediler... Hızlandırılmış bir evrim teorisi olabilirdi bu; sorun yaratacak şeylerden kurtul ve sorunların azalsın... Tek sorunum bu olsa amenna... Şehrin zemini fark edilebilir derecede "Kir'den" azade kılınmış vaziyette... Tamam, mekan yeri süpürüp, temiz kılmakla beliren bir şeydir ama bu kadarı da fazla... Bir yerlerde "Kir Setleri" kurulmuş Şehir Konseyindeki insanların emriyle. Bu şehirde ne olup bittiğinin haberini almak o kadar zorlaştı ki... İnsanlar bir kulenin tepesine çıkıp uzağa baktıkları için kulenin dibinde olup bitenlerden habersiz kalıyor gibi... Mum dibini aydınlatmıyor... Bu meselelerle kafanızı ağrıtırken ve hazır söz açılmışken başka bir sorunum aklıma geldi. Ben *"dokunacak bir yer kalmama muzdaripliğinden"* yani *"hatasız kul olmaz"* sendromundan da muzdaripim. Evet burada çekinerek söylüyorum, ben *"hatasız kul olmaz"* olmak istiyorum. Parmak uçlarımdaki uyuşmayla aynı zamanda başladı bu durum bende... Bir şarkıdan esinlenilmiş ve tıp literatürüne girmiş bir tanım bu... Doğru anlatabilir miyim bilmiyorum ama ben bir şeyler yapmak istiyorum ve öyle olsun ki bende hata görsünler de gönül alma babında desinler ki: *"hatasız kul olmaz!"*... İşte bunu bana söylesinler de ben de yaşadığımı hissedeyim yeter... Hatayapangillerden olmak benim elimden alınmış bir kişisel özgürlük alanı olabilir mi?... Adını hatırlayamıyorum bu şarkıyı yapanın... Seksen yıl öncesinden bir şarkı... *"Hafızanı köreltmek istemiyorsan başkalarını daha sıkça düşün..."* demişti babam. *"Başkalarını düşünmek insan hafızasının bileyi taşıdır"*... Ben kimseyi düşünemeyecek denli hastalıklı biriyim. Buna yeltendiğim çok oldu ama başkalarını düşünmek sanırım bir esin işi... Bu esin bir türlü gelmiyorsa, başkalarını düşünmeye başlasanız bile dönüp dolaşıp yine kendinize getiriyorsunuz düşüncenizi. Siz de mi böylesiniz? Bu konudaki şikayetlerimin; hem hafıza yokluğunun hem parmak uyuşmasının ve başkalarını düşünemeyişimin nedeninin, şehrin artık geceli-gündüzlü ve bir karıncanın gölgesini dahi düşüremeyecek denli yoğun aydınlatılması olduğu kanısındayım. Şehri bu denli aydınlatmanın herkeste bir güvenlik hissi uyandırdığının ve suçları azalttığının farkındayım tabi ki... Ama şehri artık gündüz bile aydınlatmanın mantığını bir toplantıda açıklarken, Şehir Konseyi'nin sayın başkanı dedi ki: *"...keşke güneşi söndürebilsek..."* Haydi buyurun bakalım!.. Bunu söylerken tam yanı başındaydım ve şehrin ışıklarından sersemlemiştim. Ama onu iyi duyuyordum. Islak bir boşluğun içinden yankılı bir sesle konuşuyordu... Emin olun iyi duydum... Sesini etrafta emebilecek hiçbir şey yoktu bu yağmurlu günde yağmur damlalarından başka... Ve ses uzayıp gidiyordu. Ona şöyle demek istedim: "Beni rahatsız eden güneş değil *-güneşi seviyorum!-* güneş benim her şeyim..." ama diyemedim tabii ki... Korkularımın gölgesini gördüm yine, hepsi kuyruklu idi... Bahsettiğim bu yağmurlar artık hep yağıyor. Ekimin ilk haftası başlıyor, yılbaşı haftasına dek hep aynı miktarda ve sürekli yağıyor... Otuz yıldır bu böyle. Yağışa nükleer santrallerin sebep olduğunu söylemeliyim size. Şehirde yürüyen bir hayalet haline geliyor bu yağmur sıvısı... Yağmur sıvısı ve ışıkların sıvısı arasında bulanarak yürümek... En güzel yanı da yere tüküren birini görmek... Bu yağmurda yere tüküren biri... Taksi şoförleri çok sık yapıyor bunu... Yere tüküren en çok onlar ve ben de en çok onları seviyorum. Şehrin kuzeyinde "Suriyeli Kontenjanı" dedikleri bir bölgede yaşıyorlarmış; böyle yüksek sesle konuşan birbirleriyle kavga dövüş dans eden ve yere tüküren *"kara-mozalak"* insanlar... Hepsini çok seviyorum, onları karartan güneşi de... Taksiciler yere tükürürken çıkarılan "dtüchh" sesinin ingilizcesinin ne olabileceğini tartışıyorlardı geçen pazar. İngilizce dedim de aklıma geldi: ben bir "kelime-sözcük" koleksiyoncusuyum... Artık hemen hiç ağıza alınmayan sözcükler biriktiriyorum... Mesela "yordam", "kulak memesi kıvamı", "bir nebze", "eser miktar", "göz aşinalığı", "seğirme", "kağşama", "ağmak", "fiske" ve sayamayacağım kadar çok miktarda... Bunlara, sözcük kuvvetlerinin birimsiz-rütbesiz kolluk gücü adını taktım... Kesinlik denilen şeye, kendimce bir karşı çıkışta bulunabilmek için... Mesela dün yürüyordum akşamüzeri: sabah mıydı yoksa... yürüyordum ki... kahvenin kokusu...

13 Aralık 2004 Salı
Eskişehir

Yüzbin aileye, yüzbin ev'in, yüzbin ünitelik bir Bölüm'le kıyaslandığındaki verimsizliğini bir düşünün; her bir evdeki film-kitap koleksiyonuna kıyasla Bölüm film arşivi, her aile için ayrı video'ya kıyasla video-kablo sistemleri. Bu açıdan sonu gelmeyen biribirinin kopyası mutfak ve banyoların saçmalığını bir düşünün kent kültürü sayesinde olanaklı kılınmış son derece verimli kafeterya ve duş kabinleri ile kıyaslandığında.

Isaac Asimov, 1953

David Butler'ın yönettiği "Just Imagine filminden "aeroromantik" bir kare, 1930

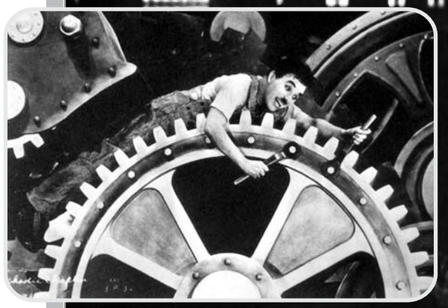

Gelişmenin Gülünçlüğü
Charly Chaplin, "Modern Zamanlar"
1936

Şahane bir android, 1954

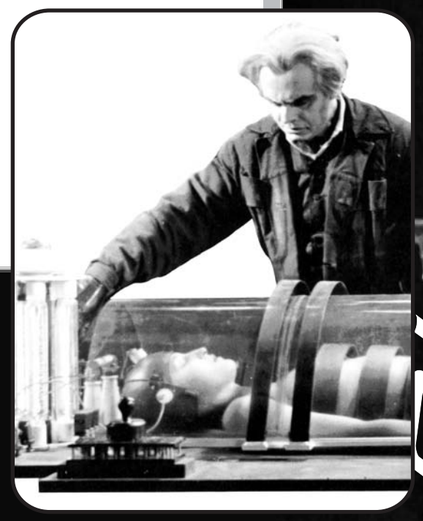

Metropolis, Fritz Lang 1926

Metropol Hayatı... Metropolis, Fritz Lang, 1926

Savaş barıştır
Özgürlük esarettir
Cehalet güçtür.
George Orwell, 1948

Uzaylılarla mücadele... 1947

New Text Document.txt - Notepad
File Edit Format View Help

Toplumbilim Açısından Mimari Praksis: Mimarlığın Öteki Ayraçları Üzerine Düşünceler

> Güven Arif Sargın

Mimarlığın toplumbilimle kurduğu ilişki, tasarlama ve/veya yapma erkinde yeni bir açılımı imlemez; tam tersine, son bir yüzyıldır sıklığı gittikçe artan, karmaşık bir birlikteliktir söz konusu olan. Üstelik bu birlikteliğin, tanımsız, kaypak niteliği, mimarlığın tözü, bir diğer deyişle özerkliği üzerine de, sayısı kestirilemeyen tartışmaları beraberinde getirir. Bütün bu karmaşık, çetrefilli mecrada söz konusu olan soru, "mimarlığın özerk (otonom) bir disiplin" olup olmadığı üzerinedir. Modernitenin atomist tavrı ve kapitalist örgütlenmenin aşırı uzmanlaşmayı, dolayısıyla sonuçta bireyselleşmeyi istemleyen siyasası, mimarlığın tasarlama erkini de tekil bir düzleme indirgemiş olabilir.[1] Bu tür bir düzlemde gereken, hiç şüphesiz, tasarımın içsel bilgi-kuramlarıyla donanması olmalıdır. Ancak, "özerk mimarlığın" izlerini, bu tür bir ayrışma içerisinde bile kesin izleriyle bulabilmek, çok da olası gibi görünmemektedir. Son yüzyıl tam tersine, mimarlığın, bağımsızlığını duyuran toplumbilime karşı kayıtsız kalamadığına, birbirleriyle ardışık ilişkileri iteleyen bir tür praksisi örgütlediğine tanıklık eder. Praksis, salt yapma ve yapma süreçlerine indirgenemeyecek nitelikleri içselleştirmiştir, dolayısıyla düz anlamıyla eylemden (pratik) kolayca başkalaşır. Öte yandan praksis, soyut açıklayıcı bir düzleme sıkıştırılamaması, gerçek ve cismani olabilmesi nedeniyle de, bildik kuramdan farklı bir tanımı içerir. Kısacası, hem kuram hem de eylemin üzerinde bütüncül bir açılımı içermesi, praksisi özellikli kılar. Ne de olsa burada söz konusu olan, bilgi ve becerinin, kapsamlı bakma biçimleri -meta-kuramlar, meta-diller- aracılığıyla kullanılması ve uygulanabilmesidir; daha da ötesi, burada kullanılıp uygulanmaya yeltenilen "şey", amaçlı bir tasarının sonucudur. Marks'a göre de praksis, yaratıcı bir eylemselliği ve süreci kapsar ve sosyal aktörlerin ürettikleriyle, toplumsal etkileşimlerinin bütününü anlatır. Burada düşünce, akılcı bireyin özünü oluşturur ve eylemselliğin amaç ediniminde en etken unsurdur.[2] Bütün bu açıklamalarda, dikkatimizi sözü geçen bazı tanımlamalara yoğunlaştırmak doğru olabilir. Birincisi, praksis amaçlı bir eylemselliktir, bir başka deyişle uzun-erimli ereklerin tasarlanmasına ilişkin bir beklentinin, eylemin içine yerleştirilmesi gerekir. İkincisi, sıradanlığın aksine praksis, yaratıcı bir eylemselliği istemler ve sosyal aktörlerin etken katılımını bir gereklilik olarak ortaya koyar. Üçüncüsü, bütün bu süreçlerin asal unsuru düşüncenin ve düşünebilme yetisinin kendisidir. Dolayısıyla düşünceden, sorgulamaya yatkın soyut bir düzlemden, yapmaya-maddeleşmeye kadar uzanan, etken, amaçlı ve yaratıcı bir oluşumdan bahsetmek gerekir.
Yukarıdaki savımıza -mimarlık ve toplumbilim etkileşimiyle örgütlenen praksis- geri dönersek, mimarlığın özerk yapısından başkalaşmış bir praksisin nasıl oluştuğu sorusunun, burada öncelik kazandığını görürüz. Gerçekte mimarlık-toplumbilim ilişkiselliği, mimarlığın temel bilimler ve doğa bilimleriyle kurduğu ilişki biçimlerine benzer; ancak, mimarlık bu kez toplumsal bir bağlama göndermeyle yeniden sorgu altına alınmaktadır. Burada, tasarımcının öznel dünyasına indirgenen bilgi-kuramlarından görece sıyrılmayı kotaran, bir tür bakma biçiminin örgütlenmeye başladığı söylenebilir: tasarımcı, aşkıncı yaratıcı olandan (creator) üretici olana (producer), tekil ve öznel olandan (indiviual, subjective) etkileşime açık sosyal aktöre (social agent) dönüşmekte, mimari nesne ise, sanat eserinden (art object) üretimin "nihai" ürününe (the work of art) taşınmaktadır. Kısaca, hem tasarımcının hem de mimari nesnenin anlaşılabilirliğini, bir başka mecrada yeniden kurmaya çalışan bir praksis söz konusudur. Yukarıda betimlediğimiz türden bir praksis içerisinde, önce *homo economicus*'a, daha sonra da *homo politicus*'a evrimleşmeyi öngören bir meta-kuramın varlığı yadsınamaz: *homo economicus*, bütün bu düşünsel çabanın alt-yapısını anlayabilmek adına önemli olabilir; öte yandan gelinen son nokta ise, bir diğer deyişle *homo politicus*, tasarımcının sosyal niteliğini dışa vuran bir söylemi beraberinde sürükler ve toplumsal ilişkiler içerisinde, tasarımcının, ürünün ve ürünü tüketecek kitlenin nasıl etkin olduğunun (kılındığının) izlerini sürmeye başlar. Denilebilir ki, ancak bu tür bir dizin içerisinde, ondokuzuncu yüzyıldan bu yana süregelen toplumsal ütopyaların ne türden mekansallaştığı ve mimarlığın bu oluşumda nerede durduğu sorusu, anlamlı olabilir. Eninde sonunda, yirminci yüzyılın ikinci çeyreğine kadar uzanan mimari arayışlar (ütopyalar, öncü/*avant-garde* öneriler), *homo politicus*'u göreve çağıran

Düzensizlik Devletimizi tehdit etmekte; düzensizlik yayılıyor, tıpkı kanuna saygısızlığın yayılmakta olduğu gibi.

Makine bu gezegende yüce düzeni kurmak zorunda, mükemmel ve mutlak düzeni dayatmalı, güç kullanarak yürütmeli ve devam ettirmeli.
Stanislav Lem, 1957

Sonunda, bütün suçluları, delileri, sapıkları öldürdüler, dünyayı ihtiyacı olmayan süprüntülerden kurtardılar.
G. Peyton Wertenbaker, 1926

Herşeyi bastıran kaleler... Metropolis, Fritz Lang 1926

Dune için film mimarlığı, *Film architecture for Dune* H.R. Giger, 1980

KORKU, ŞÜPHE...

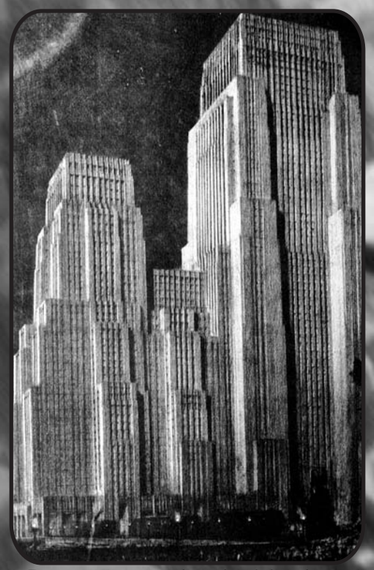

Devasa güç simgeleri olarak binalar, Hugh Ferris,1929

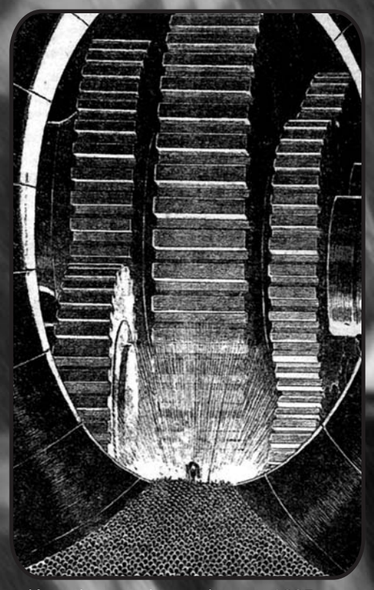

Kaçınılmaz makina saltanatı, 1935

New Text Document.txt - Notepad

File Edit Format View Help

praksisin bir tür üretimi olarak değerlendirilebilir. Mimarlık ve toplumbilim arasındaki ilişkinin, o zamandan bu yana eğilip büküldüğü ve başka kalıplara itelendiği de bir gerçektir. Örneğin büyük savaş sonrası karşımıza çıkan praksis, mutlak olaylar ve olgular üzerinden hareket ederek, sebep-sonuç ilişkilerindeki olası bütün kurgusal söylemleri (speculation) dışlamayı öncelikli bir görev addetmiştir. Öte yandan, davranışsal soyutlamalar ve betimlemeler üzerinden mimari üretim süreçlerinin tasarımı, neredeyse son 25 yılın vaz geçemediği bir mimarlık yapma ve araştırma paradigmasına dönüşmüştür. Bütün bunlara karşın, mimarlık-toplumbilim ilişkiselliğinde ödün verilemeyen ana unsur, bireyin "toplumsal mutabakatlar" (düzen, disiplin, düzenek) aracılığı ve/veya bağlayıcılığı altında nasıl düşündüğü ve eyleme yeltendiği olmuştur. Ortak sorunsaldan hareketle, günümüz mimarlık-toplumbilim ilişkiselliğinin de benzer bir praksisi örgütlediği savlanabilir: burada geçerli olan öncül soru, sosyal aktör tanımlamalarına denk düşen, tasarımcı, kullanıcı, üretici, karar verici, sermayedar, siyasal topluluk, kurumsal yapı, devlet, vb. farklı kimlik formlarının niteliksel oluşumu, dönüşümü ve temsiliyetidir. Daha da ötesi, sosyal aktörler arasındaki, gizil veya değil, iktidara paydaş olabilmek adına yürütülen ilişkisellik, gücün üretimi-devinimi amacıyla etkin kılınan algısal harita ve ideolojik tercihler, hem kuramsallaşmayı hem de eylemselleşmeyi istemlemektedir. Sonuçta gelinen nokta, *homo politicus*'un başka mecralarda da olsa, yeniden sınanmasından öte bir şey değildir; alışılmadık siyasaların oluşumuna, toplumsal düzeneklerin değişimine, altyapının evrilmesine karşın, ilişkiselliğin ana eksenini işgal eden *homo politicus* anlaşılmayı ve betimlenmeyi ısrarla beklemektedir. Üstelik düşünsel anlamda, mimarlık-toplumbilim ilişkiselliğine yeni görevler biçmek de olası gibi görünmektedir. Bununla birlikte, öngörülen ilişkiselliğin uzun erimli bir süreçte nereye devineceği sorusu meşru olmakla birlikte, sonuçları şimdiden muştulamak çok da gerçekci durmamaktadır; ancak belleklerde yer edinmesi gereken şeyin, 'mimarlık-toplumbilim praksisinin sürekli evrilen yapısı' olduğudur. Bu tür bir praksis, bize göre, salt mimarlığın anlaşılabilirliğinin önemli bir aracı değil, mimarlık yapmanın kendisidir. Yukarıda özetlediğimiz biçimiyle, mimarlık-toplumbilim praksisinin temel iki ödevi, "ne olduğunu anlamaya yönelik uğraşısı" ile "nasıl olması gerektiğine ilişkin muştulayıcı öngörüleri" iki başlı bir yapılanmayı örgütleyecektir. Mimarlığın bağlamsal niteliklerinin çözümü, tek bir disipline indirgenemeyecek kadar sıkıntılıdır ve mimarlığın özellikle, sosyal aktör-yapı arasındaki gerilimi sınayan disiplinlere, alanlara ve alt-alanlara olan bağlılığı gittikçe artan bir gereksinim olarak karşımıza çıkacaktır. Dolayısıyla önümüzdeki onlu yıllarda, mimarlığın etkin olduğu bağlamların çözümünün, özellikle toplumbilim aracılığıyla elde edileceği savlanabilir bunun, akademik bir saltanatın sürekliliği adına duyulan bir özlem olmadığı da açıktır. Çetrefilleşen bir iktisadi düzenek ve ona bağıl sosyal gerilimler, mimarlık-bağlam sorun alanının, eleştirel bir düzlemde anlaşılır kılınmasını arsız bir şekilde istemleyecektir. Bütün bu uğraşıya karşın, özlem duyulan praksisin görevini bu noktada tamamladığı savlanamaz; çünkü burada asıl sorulması gereken soru, "mimarlığın nasıl olması gerektiği" üzerinedir. Bir tür 'kahinliği' de göreve çağıran "nasıl" sorusu, gelecek 50 yılda sayısız öneri ve kahini meşru kılabilir; öte yandan, yüzyıl öncesine göndermeyle betimlemeye çalıştığımız kimi ütopyaların, bu tür öneri ve bu önerilerle özdeşleşmiş kahinlerin yengisi olduğu da bilinmelidir. Üstelik egemene karşı durmayı bayrak edinen bu ütopyaların, kentleri ve mimarlığı başka mecralara iteleyen toplumsal bir bağlamı içerdikleri belleklerimizdedir. Dolayısıyla, mimarlık-toplumbilim ilişkiselliğini çağrıştıran praksislerin, toplumsal kimlikleri yeniden ön plana itelemesi beklenebilir. Buradaki en önemli sorun, toplumsal olduğunu muştuladığımız öngörülerin 'özgürleştirici' olup olmadığıdır. Egemen düzeneğin evrildiği günümüzden, önümüzdeki 50 yıl içerisinde biçimsel başkalaşımlar dışında köktenci bir dönüşümün olup olamayacağı, belki de, özgürleştirici ütopyaların niteliksel gücüne ve ona takılı özgür sosyal aktörlerin "irade"sine bağlı bir seyir izleyecektir. Kısacası, özgürlüğü çağrıştıracak *homo politicus*(lar) olasımıdır? Bize göre, mimarlık-toplumbilim ilişkiselliğinden doğan praksisler, özlem duyduğumuz *homo politicus*'u göreve çağıracak devinimlere sahip olabilir ve salt bu nedenle, denenmeye değer bir açılım içermektedir.

[1]Habermas, J. 1983, "Modernity - An Incomplete Project", *The Anti - Aesthetic: Essays on Postmodern Culture*, Ed. Hal Foster, Washington: Bay Press.

[2]Marx, K. 1964, *The Economic and Philosophical Manuscripts of 1884*. New York: International Publishers.

Dev robotlarla mücadele, 1942

Büyük Atom Felaketi, 1912

Angus McKie, Hiperuzay Taşıyıcı Birliği, 05.16.2526

Eğer bir kabinde doğduysanız, bir koridorda büyüyüp bir hücrede çalıştıysanız ve kalabalık bir güneş-odasında tatil yaptıysanız, üzerinizde gökyüzünden başka hiç bir şey olmayan açık havaya çıkmak sizi sinirsel olarak çökertebilir.

Isaac Asimov, 1951

Bir gün X-Işınlarının bir şaşırtma olduğu anlaşılacak.

Lord Kelvin, 1895

Geleceğin Kentleri

Türkiye mimarlığının geleceği ve teknokentler

> emre kuzlu

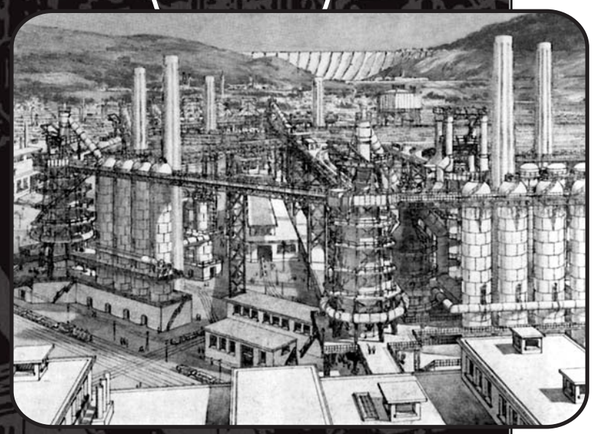

Tony Garnier, Endüstriyel Şehir, 1917

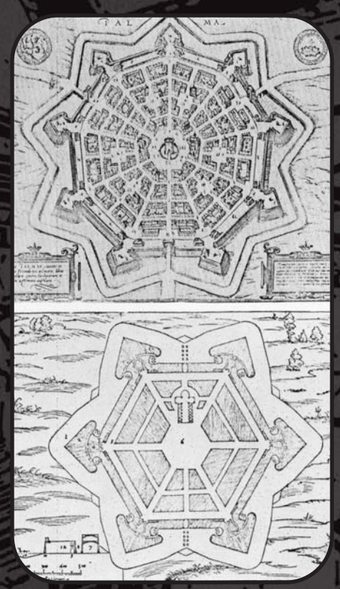

Palmanova (Haritası), Antonio Lupicini
(Zemin Planı) 16.yüzyıl

New Text Document.txt - Notepad

File Edit Format View Help

Mimarlığın gelecek 50 yılı denildiğinde Türkiye mimarlık ortamının içinde bulunduğu koşullarda Türkiye mimarlığının geleceğe yönelik vizyonunun ve açılımının olup olmadığı, dünyadaki mimarlık tartışmaları ve buna bağlı olarak pratiklerini nasıl yorumladığı, ne ölçüde kendine pay çıkarttığı gibi konular mimarlıkla uğraşan ve mimarlığı ileriye götürme konusunda kafa yoran mimarların aklını meşgul eden bir soru olarak ortaya çıkıyor.

Dünyada; kent gelişimi ve insan yaşamı üzerinde öncelikli etken olarak mimarlığın hızlı bir değişim içinde olduğu ve bu değişimi kavramlara dönüştürebilecek ve pratiğe dökebilecek bilgi ve teknolojik altyapının varlığı düşünüldüğünde ve bu durum Türkiye'deki mimarlık ortamıyla karşılaştırıldığında kaçınılmaz olarak karamsar bir tablo ortaya çıkıyor.

Çağdaş dünyadaki mimarlık tartışmalarına kısaca gözatarsak; sosyal, politik, kültürel değişimlere bağlı olarak iletişim, bilişim teknolojileri, altyapı ağlarının gelişimi ve bunların metropolitan kentlerin oluşumundaki etkileriyle birlikte yeni bir dünya düzeni ve yeni tip kent yapısı organizasyonları ortaya çıkmaktadır.

Bu kavramların mimarlık pratiğine nasıl yansıdığına baktığımızda ise çağdaş kent bağlamını tanımlayıcı hız, ulaşma, hareket, iletişim gibi yeni kavramlar doğrultusunda, kentin formal ve statik tanımlardan bağımsız, daha değişken ve görünmez olan altyapı ağlarına bağlı gelişimi ortaya çıkmaktadır. Artık kentteki üstyapı altyapının doğal bir sonucudur. Mimarlık geleneksel kentteki kamusal-özel mekan ayrımlarını ortadan kaldıran, kitlelerle boşluklar arasındaki geçişlerin bulanıklaştığı, içinde değişken yoğunlaşma ve hareket noktaları barındıran sürekli kent düzlemleri ortaya çıkarmaktadır. Yani kent ve mimarlık mekanının üretiminde geleneksel kentteki homejen olmayan durumdan çağdaş kentte homojenlik durumuna doğru bir geçiş sözkonusudur.

Türkiye mimarlık ortamına dönecek olursak; hakim yapsatçı zihniyet sonucu ortaya çıkan kent üretme dinamikleri ya da mimarlığa kent üretme sürecinde öncelikli olarak gerekli önemin verilmemesi gibi sorunları bir yana bırakırsak Türkiye'de mimarlık pratiğinin sınırlı da olsa güzel ürünler ortaya çıkarttığı düşünülebilir. Fakat sınırlı koşullarda, nadiren ortaya çıkan ve pek fazla kentlerdeki mimari üretime etkin dönüştürücü rolü olamayan iyi mimarlık örnekleri dahi dünyadaki çağdaş mimarlık kavramları ve bu kavramların ürettiği mimarlık pratiklerinin gerisinde kalmaktadır. Yani Türkiye'deki mimarlık pratiği dünya mimarlık gündemini yakalayamamaktadır.

Çağdaş dünya koşullarına bağlı olarak Türkiye'de de kaçınılmaz olarak sosyal, politik, ekonomik değişimler gözlenmektedir. Dünyadaki sosyal, politik, ekonomik ve bilhassa teknolojik gelişmelerin takip edilmesi ve bunların Türkiye ortamında üretim süreçlerine yansımasının gerekliliği Tübitak ve benzeri bilim çevrelerinin etkisiyle devlet politikası olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun en somut örneği ise akademi-sanayi işbirliğini sağlamak amaçlı olarak ortaya çıkan 'Teknokent' kavramıdır. Aslında Teknokentler kısır döngü içinde varolmaya çalışan Türkiye mimarlık ortamına yeni açılımlar sunabilecek potansiyelleri barındırmaktadır.

Teknolojik ve bilimsel araştırma ve geliştirmeye öncü kurumlar yaratmak hedefine bağlı olarak Teknokentlerin yeraldıkları kent parçalarının ve içinde bulunan yapıların mimari tasarım ve uygulamalarının dünyadaki gelişmeleri takip eden ve Türkiye için öncü ve yenilikçi nitelikte olma zorunluluğu vardır. Ayrıca Teknokentler alışılagelmiş kalıplardan kurtulmanın ötesinde, ileride her üniversitenin kendi teknokentine sahip olacağı düşünüldüğünde ölçek ve yoğunluk itibariyle kent ve mimarlık üretimini dönüştürücü güce sahip olabilecektir.

Henüz hayata geçirilmekte olan Teknokent uygulamalarına baktığımız zaman ise ODTÜ Teknokent büyük ölçekli yapısı ve yatırım kapasitesiyle dikkat çekmektedir. Her nekadar Türkiye şartlarında nitelikli sayılabilecek mimari uygulamalar gerçekleştirilse de ODTÜ Teknokent'in planlaması ve yapıları geleneksel planlama ve tasarım anlayışının ötesine geçememiştir. Binalar teknolojik görünümlerinin ötesinde çağdaş kent yaşamının dinamiklerini barınıdıran ve bizlere sunan nitelikte olmalıdır. Bundan sonra çok sayıda kurulması planlanan, kentlerin ve mimarlığın gelişimi üzerinde dönüştürücü rolü olan teknokentler için çağdaş planlama ve tasarım stratejileri doğrultusunda projelerin geliştirilmesi, Türkiye mimarlık ortamı için kaçırılmaması gereken bir fırsattır.

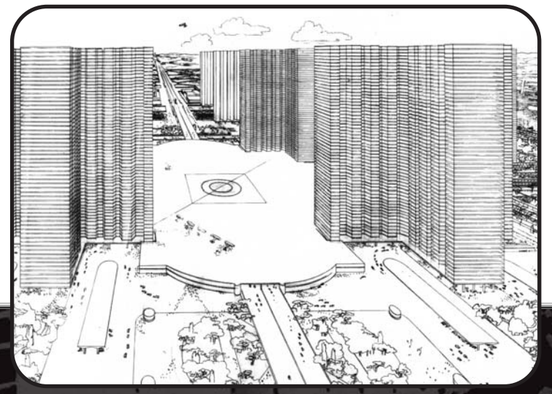

Le Corbusier, Paris Gelişim Önerisi, 1925

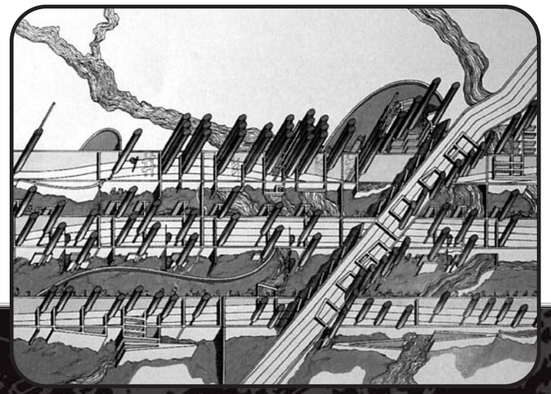

Peter Cook, *Blok Şehir*, 1983

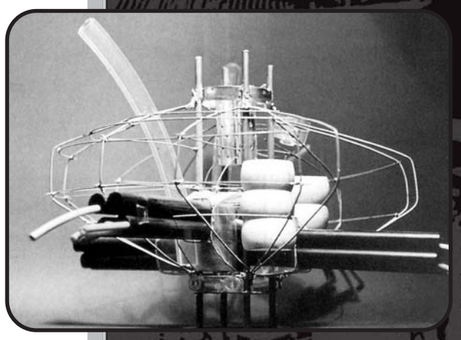

Coopttimmelblau,
Atımlı Destek Sistemi olan şehir

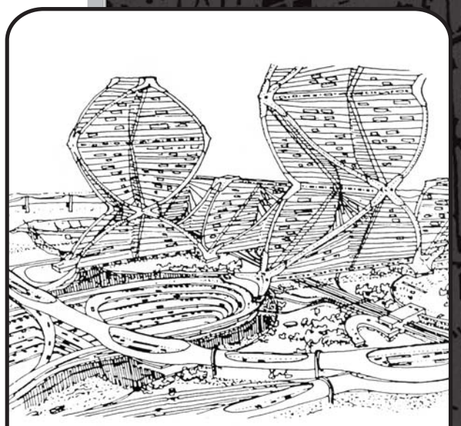

Kurokawa, Tokyo'nun geleceği için
şema önerisi, 1961

Devasa soğuk beyaz ışık küreleri, kablolar ve ızgaralar arasından sızmakta olan soluk güneş ışığını utandırıyordu. Orada burada ipince bir asma köprü, üzerinde yaya noktacıkları ile koca boşluğu boydan boya geçiyordu ve bütün boşluk narin kablolar ile örülü idi.

H. G. Wells, 1899

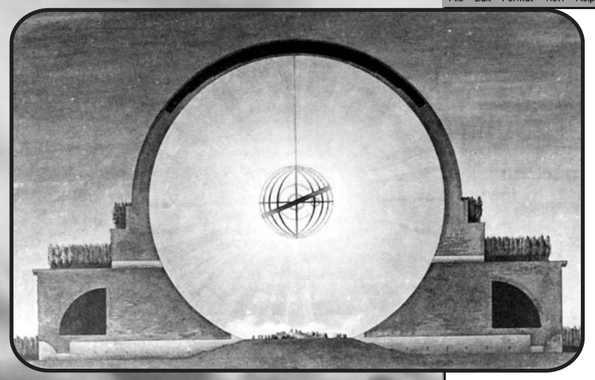
Boulee, Newton Anıtı, 1784

New Text Document.txt - Notepad
File Edit Format View Help

Asteriksler* çağı

> Levent Şentürk

Cemil Topuzlu, 11 Mart 1944'de, “32 sene evvelki, bugünkü, yarınki İstanbul” başlığını taşıyan bir konferans verir.[1] Topuzlu İstanbul'un eski perişan günlerini hicveden altı karikatürün de yer aldığı bu risalede kentin birinci dünya savaşından birkaç yıl önceki fiziksel manzarasını betimledikten sonra, şehreminliğe tam yetkiyle atanmasıyla beraber değişen koşulları, birinci tekil şahıs kipinde ve 'ıslahat'ları çerçevesinde özetler.[2] Konuşmasının 'bugün'le ilgili kısmında, dönemin İstanbul'unu 'medeni ve asrî bir şehre' dönüştürecek maddi önlemleri sıralayan Topuzlu, belediyeye aktarılacak gelirlerin bir listesini vermeyi ihmal etmez. Okura çok yabancı gelmeyen çarpıcı bir sefalet anlatısı sunan metnin daha başlarında, sistemsizlikle eşanlamlı olan şu manzara ile burun buruna geliriz: “Manav, Aşçı, Muhallebici, Şekerci, Sütçü, Yoğurtçu vesaire gibi dükkânların hiçbiri camekânlı değildi. Seyyar satıcıların başlarındaki camekânsız tablalarda ve ellerindeki kutularda açıkta sattıkları yiyecek içeceklerin üstüne de sokakların pis tozları ve binlerce karasinekleri üşüşürlerdi. Bütün kasap dükkânlarının önü yine camekânsızdı. Etler dükkânların dış kısmına asıldığından gelip geçenlerin üstüne sürülür ve toz toprağa maruz kalırdı. Kesilmiş koyunlar hamalların sırtında veya sırıkları üstünde; ciğer, baş işkembeler de sırıklara geçirilerek Arnavudların omuzları üzerinde kaldırımlara kanlar, pislikler aka aka gezdirilirdi. Canlı koyunlar da yine hamalların sırtlarına yükletilerek taşıtılırdı.” [3]

Bu manzara bize 1944'de göründüğünden daha da iğrenç görünüyor kuşkusuz. Topuzlu'nun 'ıslahatları' geniş bir alana yayılır, hijyenle sınırlı kalmaz. Kent planının oluşturulması, itfaiye ve belediyenin kadrosunun revizyonu, parkların yapılması da gündeme gelir. Başıboş köpeklerin yok edilmesi (yani kentteki tüm köpeklerin!), dilencilerin Darülacezeye kapatılması, mezarlıkların temizlenmesi, lağımların drenajı, mezbahaları ve hallerin yapılması; şiddet, imha ve para cezası yoluyla esnafın hizaya sokulması, uygulamadaki güçlük ve mevcut kargaşaya rağmen, yapılan 'işlem'in gerçekte basit olduğunu gösterir: Yanlış olanın yerine doğru olanı koyma, kötünün yerine iyiyi getirme, ortaçağa ait olanı çağcıl olanla değiştirme. Sözü edilen yıllar, birinci dünya savaşının eşiğidir; konuşmaysa ikinci dünya savaşı sürerken gerçekleşmiştir; dolayısıyla iki büyük savaşın mührü burada okunur.

Yüzyıl başı ile ortasından son çeyreğe sıçrayarak, 1975 yılında yapılmış “2000 Yılında İstanbul” başlıklı sempozyuma doğru gelelim. Ayağı geleceği ancak korkulacak bir yer sayacak kadar sağlam basan bildirilerle dolu bu ciltte, 1975'deki şehircilik yaklaşımının semptomları dışında herşey neredeyse tümüyle olağan görünmektedir. Sözgelimi bir profesörümüz yaptığı anket sonucunda, sorularından birine şu cevabı almıştır: İstanbul sırasıyla en çok spekülatörlere, sonra zenginlere, taşralılara, fakirlere, yerlilere, sanayicilere, aracılara, dolandırıcılara, seyyar satıcılara karşı korunmalıdır.[4] Olasılıkla seçenekleri sıralamaya dayalı bu anlamlı (!) anket, Borges'in ünlü “Çin İmparatorunun hayvan sınıflaması listesi”nin eline su dökesidir. Bir şehicilik konferansında fütürolojik aforizmaların yerini rakamlara bırakması da elbette olağandır. Kısacası, kaygılarla dolu bir grup akademisyen, çeyrek yüzyıl sonrasıyla ilgili endişelerini saygılarla bildirmişlerdir.

Nihayet “2010 yılının İstanbuluna doğru” başlıklı müthiş (!) kent zi(*ı*)rve(*a*)sine gelelim.[5] Çeyrek asır sonra İstanbul, Marmara'yı sarsacak depremlerin eşiğine gelmiş, bunları izleyecek bir başkasının da İstanbul'u tehdit etmeye başlamasına az bir zaman kalmıştır, yine de bildirilerin hiçbirinin başlığı deprem değildir. Burada yine ulaşım-koruma-planlama odağında bir ele alışın devam ettiği göze çarpar. Sayın Turgut Cansever'in sunduğu bildiri, niyeti tam tersi olsa da, postmodern imgelemi kamçılayacak bir gelecekçi görüntü sunar.[6] Tarihi Yarımadanın çiğnenen bir yer olduğunu

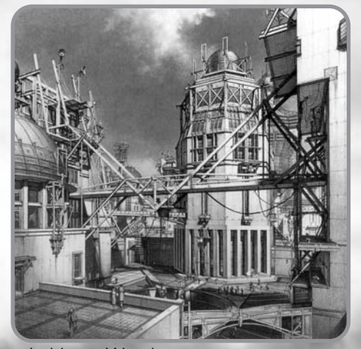
Lebbeus Woods

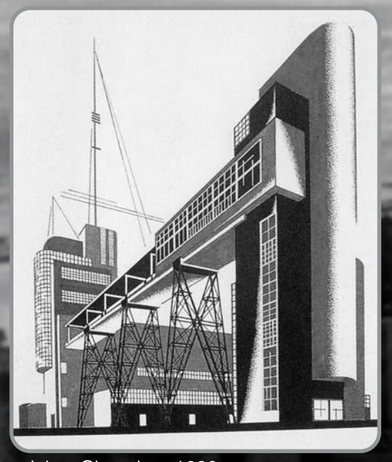
Jakov Chernikov, 1993

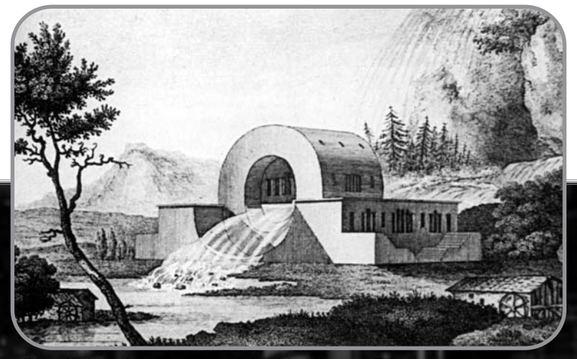
Claude-Nicolas Ledoux, Nehir Yetkilisinin Evi

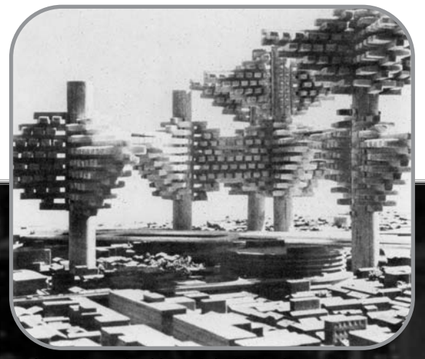
Arata Isozaki, Havadaki Kümeler, 1962

Piramit Şehir, TRY 2004

New Text Document.txt - Notepad

File Edit Format View Help

Sant'Elia, Elektrik Santrali, 1914

Gerald, Exline, Geleceğin Şehri, 1983

defaatle dile getiren bildiri, İstanbul'u "10 milyonluk bir kültürel bataklık" olarak niteler. (Bu huyumdan nefret ediyorum ama metinde dokuz kez 'çiğnenmek' lafı geçiyor.) Cansever'in çarpıcı imgesi, gerçekleşmesinden korktuğu durum, hattâ kişisel kâbusudur denebilir: Süleymaniye, Ayasofya, Fatih camilerinin yanında gökdelenlerin yükselmesi. Tasarımcı Esra Akcan'ın yenilerde yayınlanan kolajlarını gördükten sonra, bu kâbusun bile ortalama, sıradan bir İslâmcı fantezi olduğunu ve bilimkurgunun alanına bile giremeyeceğini söylemek zor değil. Akcan, boğazın sularını bazen hınca hınç bir plaja, bazen mahşersi bir ibadet yerine dönüştüren kolajlar yapmıştır.

Topuzlu'dan Cansever'e gelirken, 20. yüzyıl boyunca kentler hakkında tahmin yürütmüş iyimselerin/modernistlerin üzerine bastıkları sağlam zeminin çokça hırpalandığına üzüntüyle (;-) tanık oluyoruz. Belki bir başka güzergâh, "Ütopyalar Sözlüğü" etrafında oluşturulabilirdi ama sanırım bu yazıda ben buna girişemeyeceğim.

Yakın zamanda, Beyoğlu'ndaki Garanti Galeri'de gerçekleşen "Ağlar" başlıklı serginin bileşenlerinden biri, 21. yüzyılı adım adım anlatan duvar büyüklüğündeki bir panoydu. Çağcıl gezginin onyıllar boyunca gündelik yaşamını bekleyen gelişmeler ya da beklentiler bir harita oluşturacak şekilde betimleniyordu. Betimlemenin bugünden başka bir şey anlatmadığının farkına varmakla beraber, gelecek yüzyılı adım adım düşlemeye çalışmanın görkemli bir girişim olduğunu teslim etmek zorundayız. Görünen o ki, nelere gebe olduğunu bilmediğimiz yüzyılı betimlerken, bugün ortalıkta adı bile olmayan kavramlarla konuşmaya çalışmaktan başka çıkar yol yoktur.

Sözcüklerin maruz kalacağı şiddetli anlam kaymasının önemine dikkat çeken Jacques Attali, "21. Yüzyıl Sözlüğü"nde Cansever'in metropolitan bataklık diye nitelediği geleceği bambaşka bir yere dönüştürüyor.[7] Attali, kitabın girişinde bir saptamada bulunur: "Genellikle günümüzde veya eskiden gelecekbilimci olanlar, okurlarının görmek isteyebileceklerini, çok uzak bir tarihin arkasına saklanıp ifade etmeye çalışır. Böylece bu tarih geldiğinde öngörülerini denetleme olanağı ortadan kalkmış olur." Eli kalem tutan birinden yarım yüzyıl sonrasını anlatan bir yazı yazmasını istediğinizde, bir yandan bugünü cezalandırmasını, bir yandan da kimi ümit ışınları yollamasını beklersiniz. Yirminci yüzyıl kuşkusuz büyük bir fütüroloji cildiydi. Aritmetik olarak o yılı, 2054'ü görme şansımın olduğunu varsaymakla beraber, hararetli bir beklenti içinde olmadığımı da belirtmek zorundayım. O yaşa geldiğimde (gelirsem) büyük ihtimalle bedenimin yanı sıra sevdiklerimin çoğunu yitirmiş olacağım. Ama Attali'ye bakılırsa, bu cümlede geçen 'beden' kelimesinden sonra bir asteriks koymam gerek; çünkü yazar şöyle diyor: "Sadece cinsellik*, spor* ve dans* bedene bağlı etkinlikler olarak devam edecek" bir dakika, üç tane daha geldi. Bu kelimelerin de karşılıklarına bakmak, orada yine anlamı kaymış sözcüklerle karşılaşmak gerekecek. Kişi, içinden düşünmediği bir jargonu nasıl anlamaz ya da anlamayı reddederse, geleceğin dili de bugünden öylesine anlaşılmazdır, onu gücül kılan da bu değil midir zaten? Bugün Cansever'in kuşağına dejenerasyon olarak görünen koşullar alabildiğine özel koşullardır. *İnandırıcılıkların** yitirildiği çağların başında olabiliriz. Gittikçe *kalabalıklaşması** dışında *dünyada** hiçbir belirgin *hakikatin** kalamayacağı açık. Teke tek *temasların** sıfırlandığı, *dilin** ortaklaşalığına bile gerek duyulmayacak bir "singularity"[8] çağına girileceğini, dahası girildiğini söylemek bile fazla. Vaatleri ve projeleri tükenmiş, bugüne ve geleceğe el koymaktan yorulmuş bir devlet, hükümet, politikacı, yönetici düşlemek: "Bakın, artık dağılın, size söyleyeceğim bir şey yok, anlıyor musunuz, beni dinlemekten artık vazgeçin."

Sayın Turgut Cansever *Tarihi Yarımada'yı** kimselere *çiğnetmek** istemese de, kuşkusuz içinde yaşadığımız *bataklık** elli yıl sonra güzel bir *hatıradan** başka bir şey olmayacak. Telefonun cepte taşındığı, en gelişkin bireysel bilgisayar türünün adının nedense insanın eklemlerinden biriyle beraber anıldığı, metronun yatay olduğu, merdivenlerin yürümesine dayalı bir alışveriş merkezi biçiminin çok moda olduğu, internete bağlanılan, saatlerce televizyon izlenilen o yıllar... 11 Eylül adlı maytap gösterisinin terörden sayıldığı, Aids'in birkaç yüz milyonu silip süpürmesinin salgın sanıldığı, nüfusu birkaç on milyonu aşmayan doğulu metropollerin yeni yeni belirdiği o *cânım** yüzyılbaşı!

[1] CHP Beyoğlu Halkevi, Konferans serisi:1, 47 syf., Ülkü Basımevi, 1944, İstanbul.
[2] Kapağı lime lime olmuş, sayfları ayrılıp eprimiş olan bu eğenceli eser, YTÜ'nün Mimarlık Tarihi kürsüsü kitaplığında tesadüfen elime geçti.
[3] Aynı eser, s:4.
[4] İTÜ Mimarlık Fakültesi Şehircilik Enstitüsü Yayını, 6. Danışma Kurulu, 25-26 Aralık 1975 Toplantısı bildirileri.
[5] İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları, 7-8 Haziran 1997.
[6] İstanbul'un Geleceği, s: 27-32.
[7] "Dictionaire du XXIe Siécle", Librairie Fayard, 1998. Güncel Yayıncılık, 1999, Çeviri: Kosta Sarıoğlu.
[8] Peter Eisenman'ın kullandığı anlamda tekillik ve acayiplik, aynı zamanda bir seferlik olma hali.

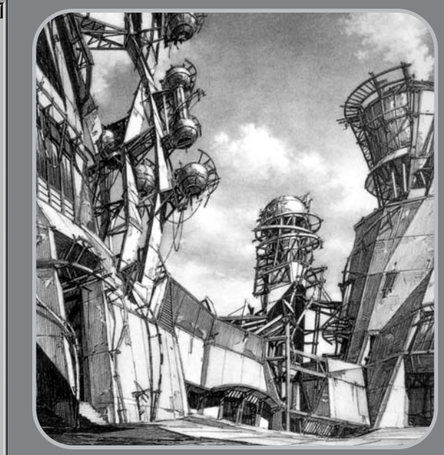

Lebbeus Woods, Centricity, 1987

Peter Coole, Batıya Çıkış: Berlin, 1988

Evin içinde otomatik keseli bir banyo bulunmaktaydı. Yemek odası tanıdığı çeşitli emirlere cevaben kendi içerisinde sıcak yemekler hazırlamaktaydı. Tüm iletişim görüntülüydü. Odalar yayılan ruh hallerini algılayarak arzu edilen her ne ise onu yaratacak şekilde telepatik idiler. Merdiven yoktu. İnsanlar bir hava tüneline giriyordu ve bir esinti onları emip bir sonraki kata bırakıyordu. Ayakkabı bağlayıcı, diş temizleyici, saç tarayıcı, resim yapıcı, emişli mektup tüpleri bu sıra dışı yaratığın uzuvlarıydı. Evin kendisi içindekilere eş, anne ve bakıcı oluyordu.

John Atkins, 1958

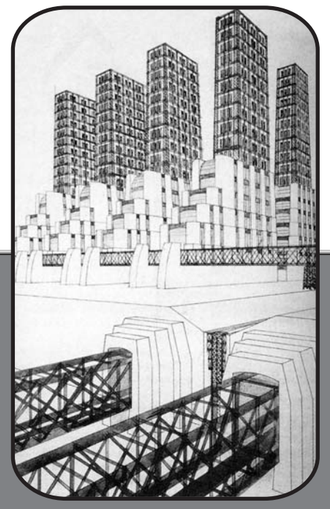

Chiattone, Modern bir metropol için yapılar, 1914

Sant'Elia, Kademeli Bina, 1914

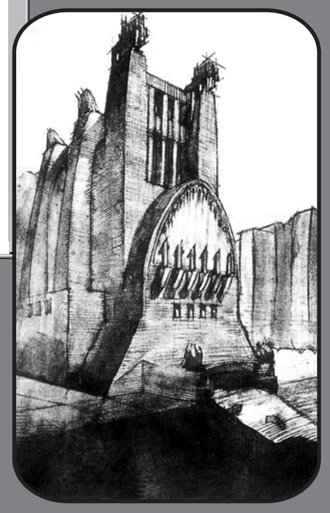

Sant'Elia, Bir Anıtsal Yapı, 1915

uzayın istilası

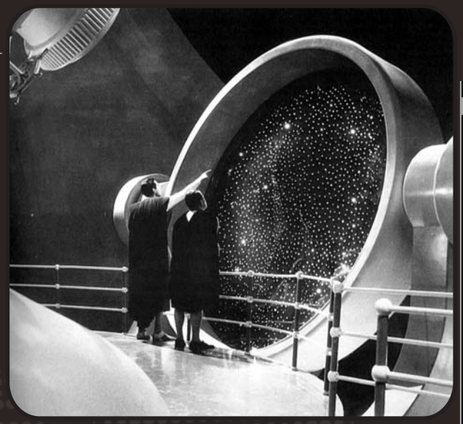

Dünyadan uzaklara doğru... "Things To Come, William Cameron,1936

10.000 yıl sonra havai şehirler... 1929

New Text Document.txt - Notepad

File Edit Format View Help

melton'un 54'ü

melton'un 54'ü > melih uçar

melton tuhaf bir adamdı

> melih uçar

Melton tuhaf bir adamdı, öğretim üyesi olduğu ODTÜ'ye neredeyse her gün değişik şekilde giderdi, bir gün metro ile giderse diğer gün bisikleti ile, bir bakarsınız öbür gün şortuyla koşarak, ertesi günde otobüsle gidiyor.Bazı günler de Volvo'suyla gider... Tuhaflığı bundan ibaret değildi, kimliğini derslerine taşımazdı, yani öğrenciler onu "ne baba adam otobüsle geliyor" ya da "ne kral adam Volvo'yla geliyor" diye sevmezlerdi. Soru soran ve soru sorduran adam olduğu için severlerdi; dersleri tartıştırarak geçerdi, öğrenciler tartışarak kendileri oluştururlardı dersleri. Tıpkı okula gelişinde olduğu gibi o günkü dersin konusu da ruh haline göre belirlenirdi. Sınıfa girince orda durur, bir müddet onlara bakardı, bazen çok uzun bakardı, bazen tek tek bakar, bazen sınıfın ötelerine bir yere bakardı. Sonra yavaşça başlardı ama hemen ya bir soru bulur ya da bir soru sordururdu, böylece konu gelişir tartışmalar olurdu... Öğrenciler bunun için severlerdi onu... Melton bilindik bilineli böyle idi, ilerlemiş yaşına rağmen hala bazen koşarak geliyor oluşu diğer öğretim üyesi arkadaşlarını bazen endişelendirirdi ama o hemen onlara daha 60 yıl önce "ODTÜ sınav sonuçları belli oldu" dendiğinde nasıl okula koşarak geliverdiğini anlatır güler geçerdi...

Her okula gelişinde değişik bir şekilde geldiği için her gün de değişik hikayeler anlatırdı okulda, çünkü koşarken başka, otobüste oturup pencereden bakarken başka, Volvo'suyla gelirken başka, ya da metroda insanları gözlerken başka alemleri yaşardı, düşünürdü Melton…

Aslında, en sevdiği, yürüyerek geldiği günlerdi, eğer öğleden sonra dersi varsa o sabah kahvaltı etmeden çıkardı evden, çünkü on dakika geçmeden meclis tünellerine ulaşırdı, ve işte bu tünellere, orda geçirdiği zamana bayılırdı, ta ODTÜ'ye dek gidebiliyordu burdan… Bunlar Ankara'nın pekçok bulvarları boyunca vardı, işin garibi başlangıçları tasarlanmamıştı bile, o zamanki belediye başkanı daha eskiden kaldırımlar için yapılan şeyi alt-üst geçitler için yapıyordu yani para transferini. Daha sonraları kurulan şehir meclislerinde Melton oyunu hep bunların hepsinin de üstlerinin kapatılması, şehrin yine bir metropolde olması gerektiği gibi bulvar ve meydanlara kavuşması için kullanmıştı ve öyle de olmuştu. Bu dev mekanların üstleri kapatılmış ve altta kalan hacim değişik faaliyetlere tahsis edilmişti, dikiş makinesi gibi devamlı yapıldığı için bunları birbirine bağlamak da sorun olmamıştı. Sadece alt geçitler değil, oy avcılığı için yapılan bir çok diğer şeyler gibi pek çok cami de dönüştürülmüştü... müzikhollere, 3 boyutlu sinema salonlarına, modern sanat müzelerine, dev akvaryumlara , buz hokeyi sahalarına velodrom vb. bir çok sportif alanlara, kafe ve sanat merkezlerine... Çok büyük ve önemli camilerin külliye misali çok amaçlı, çok kültürlü kullanımı yanısıra, hiç kullanılmayan pek çok cami de cem evi olmuştu, birçoğu da dini müzik holleri, Mevlevihane. Gerek akustik uyumu, gerek yuvarlak plan kullanımı toplaşılmış faaliyetler için çok uygundu... Mesela; Genelkurmayın ordaki altgeçit tüneli, Türkiye Harp Tarihi müzesi ve Harp Okulları halkla paylaşımlı spor okulu olmuştu, askerliğe meraklı gençler oraya gidip ders programında askerlerle spor yaparlardı, askeri tarihten yararlanmak isteyenler de hem kütüphaneden hem diğer kayıtlardan yararlanmak için oraya giderlerdi...

Böylece Melton ilk tünele meclisin ordan bir girdi mi herbirinde birçok değişikliği tada tada okula dek gidebiliyordu... Bu en sevdiği günlerde yaptığı idi...

İlk oylamalarda tünellerin dönüştürülmesi kararları çıkmaya başladığında da Melton çok mutlu olmuştu, öyle ya şehir insanlar içindi taşıtlar için değil, insanların devamlılık oluşturan mekanlara ihtiyacı vardı, tıpkı yukarda bulvarlar boyunca devam eden yeşil ve park aksları gibi şimdi bulvarların da altında kültürel faaliyetler aksı vardı...

Yapılmış herşeye elbet karşı değildi Melton, kültürel farklılıkların çokluğu onu mutlu ederdi, sadece bağnazlık, buna dayanamazdı..."öteki" kavramıyla hiçbir derdi yoktu, ne Keçiören'in kimlik arayan evleri, ne Demirel'in darlık ekonomisi dönemi "zarif" müteahhit apartmanları, ne Özal döneminin "buldumcuk" binaları, ne de gecekondular... Hepsi çok şey anlatıyordu kendi dönemleri ile ilgili, dolayısı ile kıymetli idiler... ama işte inadına yapılmış olan bazı yapılar yok mu? Onları inat için yapılmış olmaktan kurtarmıştı netice itibariyle ona seviniyordu...

İlk girdiği tünel Ankara Oteli önünde meclis tüneli idi, aşağı iner inmez trafiğin gürültüsünden kurtulup sakinliğe kavuştu, milletvekillerinden bazıları ile hep karşılaşırdı, nitekim bir kısmı da arkadaşı idi, hala vazgeçmediği tereyağında kızarmış yumurtası ve doğranmış çiğ sebzeli kahvaltısını yaparken bazen gelecek üzerine konuşurlardı... Sebze ve yumurtanın üstüne fazla bir şey yemedi, çünkü bunun daha sonrası vardı, koştu geldi Genelkurmay kavşağına... Salonlardan birinde "halkla karışık spor" vardı, oraya karıştı, yarım saatini orda geçirdi, bir güzel terledi... kendini duşa atıp terlerinden kurtuldu... Genelkurmaydan öte bahçeli tüneline dek ağır tempoyla yürüdü, orada dev akvaryumun kenarına oturup artık bir koca bardak greyfurt suyu içebilirdi... Balıkları seyrederken yine daldı gitti... Bir çocuğun sesi ile kendine geldi "Bu balık sinek avlar mı?" baktı, tükürüp sinek avlayan balıklardan birini gösteriyordu "evet" dedi gülümseyerek... Çocuk ona dersini hatırlatmıştı, saatine baktı, daha vakti vardı… Kiralık dolabına gidip bir göz attı, e iyi, burada bir pantolon ve gömleği vardı, üstelik temizliği de yapılmıştı sipariş formunu doldurduğu için; çünkü milli kütüphane tünelinden belki de ana binaya geçmesi gerekecekti. Saat 12'ye yaklaştığında öğlen yemeğini okul kafeteryasında yerim diye düşündü, bu da gençliğinden kalma bir alışkanlık idi, çoğu kere orda yiyordu yemeğini, ders verdiği gençleri yemek yerken izlemek tuhaf bir keyif veriyordu...

Melton 13.40 ta "Disiplinlerarası" dersi için sınıfın kapısını açtığında yine kendini yorulmuş ama çok keyifli hissediyordu, içeri girdi, yüze yakın öğrenci yüzlerinde meraklı bir gülümsemeyle onu bekliyordu, onları daha fazla merakta bırakmadı... "Karanlığı tarif edebilmek için ışıktan bahsetmeliyiz" diyip çocukların gözlerindeki ışıltıya baktı bir müddet:-)

Buffalo Şehri 26. yüzyılda bir Amerikan Şehri

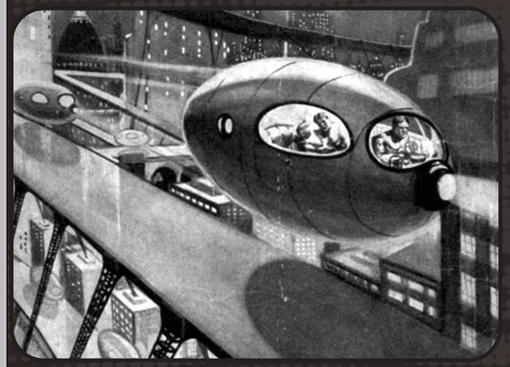

Bu narin cam çatı dünyanın kalın atmosferinin yerini almakta. Bunun çok sayıda önemli işlevi var. Kente, yeryüzüne de ulaşan güneş radyasyonunun belirli bir kısmının erişmesine izin veriyor; ve dünya atmosferinin engellediği kısmını engelliyor, bunun elektrik enerjisine dönüştürülmesini sağlıyor ve düşen meteorlardan koruyor…
Sergey Govhtchev, 1959

Görece yakın bir gelecekte seyahat edenlerin yeryüzü seyahati yerine, hava taşımacılığını tercih edeceklerini düşünmek sadece olası değil, tamamen doğaldır. Hava istasyonları ve iniş noktaları günümüz kentlerine resimsi ve beklenmedik bir görüntü vereceklerdir.

Alberto Santos-Dumont, 1905

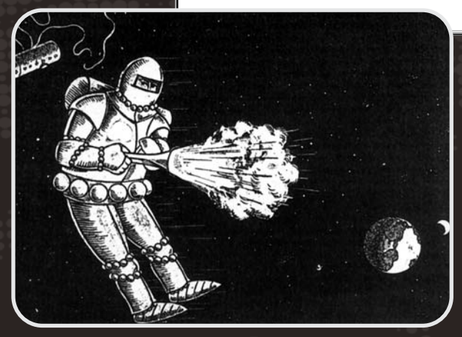

Bir uzay giysisi, 1929

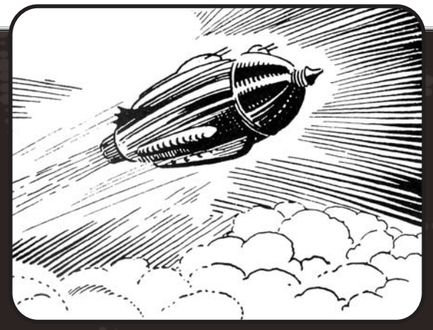

25. yüzyılda Buck Rogers roketi, 1934

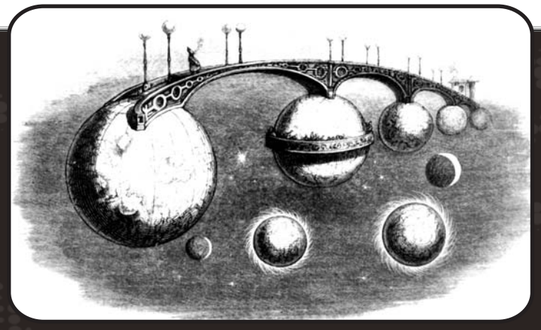

Büyük Şehir: Gezegenleri bağlayan köprü.
Bir başka dünya 1844

Uzay savaşları... 1906

New Text Document.txt - Notepad

File Edit Format View Help

Türkiye mimarlığında geleceğe bakış

> enis kortan

Gelecek 50 yıllık bir süre içinde, Türkiye'de mimarlığının gelişme çizgisi nasıl olabilir?

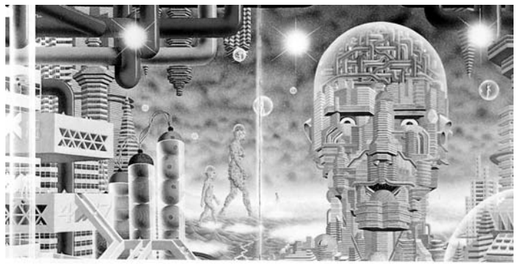

Gelecek 50 yıllık bir süre içinde, Türkiye'de mimarlığının gelişme çizgisi nasıl olabilir? Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar olan gelişmeyi kısa ve öz olarak incelersek:

1923-1927 yılları arasında; Sanayi-i Nefise Mektebi Ali'si GSA'da 2 tarz mimari öğretişi vardı: Osmanlı ve Rönesans.

İlk formel mimarlık tahsilini Paris'te yapmış olan Vedat Bey, Osmanlı üslubunu; Guiliano Mongeri ise Rönesans üslubunu öğretiyorlardı. Bu yıllarda Batı'daki Modern Mimarlık henüz Türkiye'ye ulaşmamıştır.

Bu dönemdeki Neo-Klasik Osmanlı mimarlığından birkaç örnek; Ankara Palas Oteli, Vedat Tek,1926; Gazi Eğitim Enstitüsü, Mimar Kemalettin, 1926; Etnografya Müzesi, Arif Hikmet Koyunoğlu, 1925. Bu dönem I. Milli Mimarlık dönemi olarak adlandırılır.

1927-1932 yılları arasında: Her konuda devrimci olan Atatürk, NeoOsmanlı'nın genç ve modern Türkiye için geçerli olamayacağını anlamış ve batıdan yabancı mimarları ülkemize davet etmişti.

Clemens Holzmeister, söz konusu mimarlar arasında önemli bir yer tutar. Orta Avrupa - Viyana Ekolü olarak da adlandırılan Holzmeister'in mimarlık grameri, Rasyonel-Geometrik ve Klasik bir çizgidedir: Merkeziyetçilik (Centrality); Eksencilik (Axiality); Simetri; Anıtsallık (Monumentality) ve Statik (Durağan) formlar.

Birkaç örnek: Milli Savunma Bakanlığı, 1928-30; Bakanlıklar Sitesi, Clemens Holzmeister; Kızılay Binası, Robert Orley (Avusturya) 1929 (Artık Kızılay Binası olmayıp yerine rant binası yapıldığına göre, Kızılay Meydanı'nın adının da değiştirilmesi uygun olacaktır!); Devlet Konservatuarı, Ernst Egli (1928), Ankara.

1930-1940 yılları arasında, Ernst Egli, gerek GSA'daki hocalığı, gerekse yaptığı binalarla, batıdaki çağdaş Modern mimarlığı Türkiye'ye getirenlerin başında yer alır; artık mimarlarımız Avrupa'daki gelişmeleri izlemeye başlamışlardır.

Ankara'da yapılacak olan Sergievi binası için açılan uluslararası mimarlık yarışmasında Şevki Balmumcu'ya birincilik ödülü verilir.

W. M. Dudok'un ve De Stijl kuramlarının etkisinin görüldüğü bu eser, Modern Mimarimizin ilk önemli yapısıdır. (Sonradan bu bina, Paul Bonatz tarafından yapılan değişikliklerle bozularak Opera binası haline getirildi.)

1930-1940 dönemi, başta Seyfi Arkan, Sedat Hakkı Eldem, Rüknettin Güney, Zeki Sayar v.d. mimarlarımızın Modern gramerde başarılı eserler verdikleri yılları kapsar.

1940-1950 dönemi, ne yazık ki geriye, tekrar Neo-Klasik mimariye dönüşün yaşandığı yıllardır. S.H. Eldem bu dönemi (II Milli mimari dönemini) "Taş Devri" olarak adlandırır. 2. Dünya Harbi ve diğer çeşitli sebeplerden dolayı bu olumsuz dönem yaşanmıştır.

Birkaç örnek: Anıtkabir, Emin Onat-Orhan Arda 1942-1953; Edebiyat Fakültesi, E. Onat - S. H. Eldem,1944; İstanbul Radyo Evi, İsmail Utkular, Doğan Erginbaş, 1945.

1950 160 yılları, Modern Mimarlığın tekrar ülkemize getirdiği dönemdir. İstanbul, Hilton Otelinin Pürizm ilkeleriyle başlangıcını yaptığı hareket, olumlu bir gelişme gösterdi.; artık Batıdaki akımlar aynen ülkemizde de uygulanıyordu.

Birkaç örnek: İstanbul Belediye Binası, Nevzat Erol, 1952; Büyükada Anadolu Kulübü, Abdurrahman Hancı - Turgut Cansever, 1953 1957, Büyük Ankara Oteli, Marc Saugey - Yüksel Okan, 1960; Ankara Kızılay İşhanı Enver Tokay İlhan Tayman, 1959, v.d.

Ancak, ABD'li mimar Philip Johnson'ın ve Charles Jencks'in öncülüğünü yaptıkları olumsuz "Post Modern" modası ortaya çıkıncaya kadar mimarlığımız gelişmekteydi! (1978)

S.H. Eldem, Bülent Özer v.d. düşünürlerimizin uyarılarına rağmen bu olumsuz moda, Türk mimarları arasında da taraftar buldu. (Adları bilinmemektedir.)

Bu moda da, arkasında birçok kitch ve başarısız yapı bırakarak çabuk geçti; sonra da "Dekonstrüktivizm" geldi ve artık ondan da pek söz edilmiyor. (Bu konuda "Türkiye Cumhuriyeti Mimarlığının 75 yılı" adlı yazıma başvurulabilir. Kaynak: "75 Yılda Türkiye'de Planlama/Kentleşme Koruma Politikaları ve Mimarlık" Mimarlar Odası Yayını, 2000 sayfa. 97 112)[1]

Yukarıda kısaca incelediğimiz gibi, Türkiye'deki mimarlık Batıdaki mimarlığın izleyicisi durumunda olmuştur; buna Japonya da dahildir. Zaten Türk mimarları AB'ye, 1930'lardan beri katılmış durumdadır. Fakat şunu hatırda tutmak gerekir: Etkilenmeye evet; taklit ve kopyalamaya hayır! Şu halde, gelecek 50 yıl içinde de batıda oluşacak mimarlık izlenmeye çalışılacak. Oradaki gelişmeler nasıl oluşuyor? Bir yandan yeni teknikler, yeni malzemeler ve metodlarla, teoriler geliştirilirken, diğer yandan da doğanın potansiyelini kullanmak çabası var.

Güneş enerjisinden, rüzgardan, yağmurdan yararlanma; atık malzemeleri tekrar kullanma; iklimin özelliklerini pozitif enerjiye döndürme; doğayı yapı içine alarak onunla birlikte yaşama; doğanın olumlu ve olumsuz yönlerini dikkate alarak 'Biyo-Klimatik', akıllı binalar tasarlamak; terör ve benzeri tehlikelere karşı önlemler almak suretiyle ekolojik "Sürdürülebilir" (sustainable) mimarlık yapmak önem kazanıyor.

Diğer bir tutum ise; değişik, görülmemiş, özgün formlar yaratmak yönündeki çabalar, arayışlar.

1962 yılında. Siegfried Giedion şunları yazmıştı:[2]
"Bir tür playboy mimarlığı modası vardır: Mimarlığı playboy'ların hayata baktıkları gibi ele alan; bir heyecandan diğerine sıçrayan ve her şeyden çabucak sıkılan bir mimari!... Bu modanın kısa zamanda terkedileceğinden şüphem yok; fakat ABD'nin bütün dünyaya olan geniş etkileri yüzünden tehlikeli olabilecektir!"

Evet, Giedion'un bu öngörüleri, ABD doğumlu, öz'den yoksun, "cephecilik"le sözde güzellik arayan "Post Modern" playboy mimarisiyle kendini gösterdi ve kısa zamanda yok oldu.

Le Corbusier'nin, Ronchamp'la ortaya koyduğu heykelin mimari ölçekteki yorumu, giderek Jorn Utzon'un Sydney Operasında; Eero Saarinen'in TWA Terminali'nde v.d. birçok yapılarda olduğu gibi mimarlık panoramasında yer bulmuştur.

Bu eğilim, XXI. Yüzyılda da giderek ivme kazanmış olup, Frank Gehry'de olduğu gibi, mimarlık ilginç kaotik soyut heykeller halinde ifade edilmektedir. (Bu konuda geniş bir araştırmam için bkz. Mimarlık ve Heykel, Yapı, No. 273/2004, s. 43 48)[3]

Zaha Hadid de, parçalanmış geometrisi, soyut dinamik ilginç ve özgün formları, mekanlardaki akışkan hareketliliğiyle ön planda yer alıyor.

Kısaca ifade edersek, özgün ve ilginç formlarla, soyut heykelsi yapılara yöneliş!

Artık, ilginçlikle güzellik özdeşleşmiş durumda!

Ülkemizde de çok ender olmakla beraber bunlara özenen mimarlar çıkabilir; evet, Batı'da gelişen bu türden avangard çılgın mimarlığın karikatürlerini ülkemizde de görebileceğiz.

Yazımı, 5 yıl önceki bir araştırmamdan aldığım aşağıdaki paragrafla bitirmek istiyorum:[4] **"XXI. Yüzyılda, sözde bölgeselcilik gelenekselcilik bağlamında yine kolaycılığa kaçılıp; eski Bodrum, Muğla, Urfa vb. evleri tekrar edilip onlara "ödüller" verilecek; niteliği çok düşük camilerin yapımı sürecek ve depremlerden sonra da çok sayıda yapay değil, gerçek "Dekonstrüktif" mimarlık örnekleri görülecek. Serbest Pazar ekonomisi uygulanan kapitalist toplumumuzda sonradan görmeler için çok pahalı, gösterişli , iddialı, abartılı ve rüküş konutların yapımı sürecek ve 50 yıldan beri gelişen İslami akım daha da ivme kazanıp onlara uygun "İslam mimarisi" gelişecek. Gecekondular varoşlarda yaşamını sürdürecek. Fakat az sayıda da olsa çağdaş, modern, yaratıcı ve başarılı mimarlık örnekleri de panoramada yerini alıp mutluluk kaynağı olacak"**

[1] Enis Kortan, Türkiye Cumhuriyeti Mimarlığın 75 yılı 75 Yılda Türkiye'de Planlama / Kentleşme Koruma Politikaları ve Mimarlık, Mimarlar Odası Yayını, 2000, s.97-112
[2] Siegfried Giedion, Space, Time and Architecture, Cambridge, Harward University Pres, 1962, p.xxxii.
[3] Enis Kortan, Mimarlık ve Heykel, Yapı, No.273 2004, s. 43 48.
[4] Enis Kortan, Yeni Yüzyılda Mimarlık, Yapı, No.222 2000, s.71 - 84

SAFRANBOLU BÖLGE TOPLANTISI

"MİMARLIĞIN TOPLUMSALLAŞTIRILMASI, KENTİN İÇSELLEŞTİRİLMESİ, ORTAMIN KOLLEKTİFLEŞTİRİLMESİ, ÖRGÜTÜN İŞLEVSELLEŞTİRİLMESİ"

Tezcan Karakuş Candan
tcandan@mimarlarodasi.org.tr

Mimarlar Odası Ankara Şubesi 38.Dönem çalışma aksları kapsamında Şubeye bağlı Temsilcilikler ve Oda temsilcilikleri ile birlikte deneyimlerin paylaşılması doğrudan ilişkilenilmesi hedefiyle;
4-5 Aralık 2004 tarihinde 1.Bölge Toplantısını Safranbolu'da gerçekleştirdi. Karabük Temsilciliğimizin ev sahipliği yaptığı bölge toplantısına, Malatya Temsilciliği, Sivas Temsilciliği, Zonguldak Temsilciliği, Kırıkkale Temsilciliği, Kastamonu Temsilciliği, Bolu Temsilciliği, Kırşehir Temsilciliği,Çaycuma Temsilciliği, Karabük Temsilciliği'nden yönetim kurulu üyeleri, üyeler ve Devrek Oda Temsilcisi,Tosya Oda Temsilcisi, Erzincan Oda Temsilcisi katıldı.

Bölge Toplantısı günlüğü

3 Aralık 2004: Sabah saat 9.00 sıralarında Ankara'dan Ali Ulusoy, Tezcan Karakuş Candan, Songül Üzgün, Yeşim Uysal ,Rabia Çiğdem Çavdar, Gülsu Ulukavak Harputlugil'den oluşan bölge toplantısı ön hazırlık ve Fethi Toker Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Öğrencileri ile buluşma heyeti olarak Safranbolu yoluna koyulduk. ÖSYM sınavlarında Mimarlık Bölümü'nü tercih eden öğrencilerle buluşma fikri ÖSYM sonuçları açıklanınca aklımıza gelen bir fikirdi. Daha ilk mesleğe attıkları adımla merhaba demeliydik öğrencilere, Oda ile öğrenci arasında ilk teması kurmalıydık. 3 Aralık'ta gerçekleşecek öğrenci buluşması için Safranbolu'da 52 öğrenci bizi bekliyordu. Yanımızda onlar için hazırladığımız bülten, oda yayınları ve eskiz kaleminden oluşan hediye paketleri ve kütüphaneleri için başlattığımız kitap kampanyasının bir bölümü vardı.

Keyifli yolculuğumuzun bir bölümü Karabük temsilcimiz, Mehtap Hanımla telefon görüşmeleriyle, geçti yola çıktık, Karabük'ten geçiyoruz, Safranbolu'ya 10 dakika kaldı. Geldik, oteldeyiz, BRTV bizimle görüşmek istiyor. Bölge toplantısı boyunca bize eşlik edeceklermiş.

Ve Safranbolu'dayız, Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü araştırma görevlisi Timuçin Harputlugil İle öğleden sonra öğrenci buluşmasını koordine ediyoruz… Saat 14.00 te fakültede, sonra Akçasu Mahallesi'nde, Kızıltan Ulukavak'ın misafiri olacağız. Akşam yemeğinde Üniversite bizi ağırlayacak. Kızıltan Bey Eski Safranbolu Belediye Başkanı, şimdi Ankara'da yaşıyor. Mimarlar Safranbolu'da toplanacaklar diye kalkmış gelmiş orda olmalıyım düşüncesiyle… Hala böyle duyarlılıkların varlığı belki de bizi ayakta tutan… heyecanlandıran.

Saat 14.00 Mehtap Hanım ve BRTV ile birlikte şimdi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi olan eski Zührevi Hastalıklar Hastanesindeyiz. Önce, Aylar öncesinden Şube olarak başlattığımız kitap kampanyasının ilk kitaplarını bağışlıyoruz. Kitapların gerisi bir sonraki gün gelecek üyelerimiz tarafından getirilecek. Fakülte oldukça etkileyici, yüksek tavanlar, ahşap merdivenler, eski yerleşime nazır yerleşimi ile öğrencilerin ne kadar şanslı olduğunu ifade ettiriyor her birimize… Merdivenleri, gözlerimiz etrafı inceleyerek çıkıyoruz. Bina Kimlikleri Sergisi koridorlarda karşılıyor bizi. İkinci katta atölyelerde mimarlık öğrencileri bekliyor. Heyecanları gözlerinden okunuyor. "Neden oradayız, Mimarlar Odası nedir, Öğrenciler için, kent için ne anlam ifade eder?" sohbetlerinden sonra, öncesinden hazırladığımız, Şubenin yayınlarının ve mimarlığa dair hayallerini ifade edecekleri eskiz kalemlerinin bulunduğu hediye paketlerini sırayla dağıtıyoruz. Mimarlık öğrencilerinin 15 yıldır Oda'da yaptıkları çalışmalara ilişkin sunumumuzu yaparak çalışmalarımızın ortaklaştırılması dileğiyle üniversiteden ayrılıyoruz.

Akçasu Mahallesi'nde Kızıltan Bey'in konağı'na misafir oluyoruz. Havuzlu mekanda, karşılamanın sıcaklığıyla, serinliyoruz. Konakta hala yaşayanlar var.Safranbolu'da restorasyon geçirmeden en yi korunan bina özelliği ise geçmişe ve geleneklere verilen değerini yansıtıyor. Sıcak çaylarımızı sobanın etrafında yudumluyor ve konaktan ayrılıyoruz.

4 Aralık 2004: Salon hazırlıkları bir önceki günden tamamlanmıştı. Saat 10.00'a doğru yavaş yavaş Temsilciliklerimiz ve Oda temsilcilerimiz gelmeye başladı.10.30 da başlamasını hedeflediğimiz Toplantı 11.00'de başlayabildi. Ankara Şube'nin 9 aylık çalışmalarının bilgilendirmesi ve arkasından Temsilcilik ve Oda temsilcilerinin bölgelerinde gerçekleştirdiği etkinliklerle ilgili bilgilendirme sunumları yapıldıktan sonra 1.Oturum tamamlanmış oldu. Karabük Valisi Cemalettin Sevim ve Safranbolu Kaymakamı İzzettin Küçük toplantının birinci oturumunun tamamına katılırken,bazı temsilciliklerimizin kent ile ilgili umutsuzluklarına yönelik, cesaret verici konuşmalarıyla bizi heyecanlandırdılar…

Bölge toplantısı ikinci oturumu, mesleki denetim uygulamaları, yasal süreçlere ilişkin bilgilendirme, soru cevaplar üzerine gelişti. RTV, Kanal 78 temsilcileri, bölge toplantısının bütün süreçlerini ilgiyle izlediler, Safranbolu ve Karabük halkına çalışmalarımızı duyurdular.

İkinci oturumda, ODTÜ öğretim görevlisi Emre Madran tarafından, son çıkan yasal düzenlemelerde koruma politikaları üzerine yapılan bilgilendirme ilgiyle izlendi… Safranbolulu bir bürokrat olan Aytekin Kuş'un hazırladığı Safranbolu slayt gösterisi ise toplantının son etkinliği idi.

Bilgilendirmeler, yapılacak etkinliklere ilişkin niyetlerle birlikte, tüm temsilciliklerin her türlü uygulamayı eşdeğer düzeyde yapabilmesi için Şube'nin çalışma yapması önerisiyle bölge toplantısı sonlanırken, bir sonraki bölge toplantısı için hem Malatya Temsilciliği, hem de Kastamonu Temsilciliği ev sahipliği yapma isteklerini dile getirdiler.

Saatler 19.00'u gösteriyordu. Zamanın nasıl akıp gittiğini anlayamamıştık bile, toplantı tamamlanmıştı. Şimdi artık bir

HABERLER

TEMSİLCİLİKLER'den HABERLER

Derleyen: Tezcan Karakuş Candan
tcandan@mimarlarodasi.org.tr

ÇAYCUMA TEMSİLCİLİĞİ
Çaycuma'da Demokrasi Platformu üyesiler, Eğitimsen, ADD, Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Özürlüler Derneği gibi sivil toplum örgütleri ile çalışmalar yürütüyorlar. Çaycuma Belediyesi, Milli Emlak Müdürlüğü,Turizm Müdürlüğü ile işbirliği içerisindeler.Kente dair dokümantasyon toplama ve planlama çalışmaları gerçekleştiriyorlar. Temsilcilik bünyesinde imar komisyonu çalışmalarına devam ediyor.

KARABÜK TEMSİLCİLİĞİ
Kente dair çalışmalarını İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Harita Müh.Odası, Makine Müh.Odası ve Jeoloji Mühendisleri Odası ile birlikte gerçekleştiriyorlar. "Cumhuriyet Kenti Karabük" başlığı altında Karabük halkına slayt sunumu organize ettiler. Kentte yapılan imar tadilatları ile ilgili görüş ve itirazlarda bulunuyorlar. "Cumhuriyet Kenti Karabük" ve "Korumanın Başkenti Safranbolu" ile ilgili önerilerini UIA 2005 İstanbul Kongre'sine taşımak için çalışmalar yürütüyorlar. Türkiye'nin ilk ağır sanayi kenti olan Karabük'ün ve Safranbolu'nun birbirlerine olumlu katkılarını ve olumsuz etkilerini belgelemeyi hedefleyerek, kent tarihini birinci elden belgelendirmeyi ve yayın haline dönüştürmeyi planlıyorlar.

BARTIN TEMSİLCİLİĞİ
Bartın'da "Çocuk ve Mimarlık" çalışmaları için ilk görüşmeleri tamamladılar. UIA2005 İstanbul Kongresi'ne etkin katılım için çalışmaları devam ediyor. "Bina Kimlikleri" konusunda Belediye ile ortak çalışma aksı oluşturmayı hedefliyorlar. Bartın Amasra yolu üzerinde bulunan Kuş Kayası anıtı ile ilgili İtalyanlarla birlikte ortak proje çalışması için ortam yaratmaya çalışıyorlar. Belediye ile kente dair ortak çalışmalar için protokol hazırlığı içerisindeler. Bartın'dan taşınacak terminal binası için Belediye'ye farklı önerilerini ileterek kentlilerle birlikte arama toplantıları organize etmeyi, bu alanda atölye çalışmaları da yaparak, alanın düzenlenmesi için mimari proje yarışması açılmasını programlıyorlar. Bartın Belediyesi,Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu, Kültür Turizm Müdürlüğü, Yıldız Teknik Üniversitesi ile ilişkilerini sürdürüyorlar. Temsilcilikte,Çocuk ve Mimarlık, Bina Kimlikleri ve UIA Komisyonu oluşum aşamasında.

ÇORUM TEMSİLCİLİĞİ
Tarihi doku araştırması,TMMOB'ye bağlı İl Koordinasyon Kurulunun oluşturulması, belediyenin imar uygulamaları konusunda çalışmaları bulunuyor. Çevre Vakfı ile birlikte kentin hava kirliliği, çevre ve temizlik düzenlemeleri konusunda çalışmaları devam ediyor. Proje ve TUS Denetimi için, Çorum Belediyesi, ilçe belediyeler, ve Bayındırlık Müdürlüğü ile ilişki içerisindeler. Temsilcilik bünyesinde "Yapı Ruhsatı Olan Bitmiş Binaların Tespiti Komisyonu", "Bina Alım Komisyonu", "SİT Alanları ve Eski Eserler Komisyonu" çalışmalarına devam etmekte.

DÜZCE TEMSİLCİLİĞİ
Düzce'deki Düzce İl Kurultayı'na katılıyorlar, Düzce İl Divan Heyeti üyesiler, Emek Platformu etkinliklerinde görev alıyorlar. Ulaşılabilir Yaşam Derneği'ne teknik destek veriyorlar, yazılı ve görsel basın programlarına katılıyorlar. Temsilcilik çalışmalarına merkez ve yerel yöneticilerin katılımını sağlıyorlar. Temsilcilikte "Düzce İli İmar Komisyonu" ve "Düzce İli Divan Heyeti Komisyonu" çalışmalarına devam etmektedir.

MALATYA TEMSİLCİLİĞİ
Malatya Belediye Başkanı ile her ay Oda'da periyodik toplantılar gerçekleştiriyorlar. Kente dair sorunları belediye ile birlikte çözmeye çalışıyorlar.

KASTAMONU TEMSİLCİLİĞİ
Belediye, Valilik, Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü, İşçi ve Memur Sendikaları ile iletişim içerisindeler. Kastamonu'da Mimarlar Odası için tarihi bir konak satın aldılar. Konağın restorasyon sürecine ilişkin çalışmalar yürütüyorlar.

ELAZIĞ TEMSİLCİLİĞİ
Sivil toplum örgütlerinin toplantılarına katılıyorlar, kentin mimarlık açısından problemlerini yerel yönetimlerle çözmeye çalışıyorlar. İl ve ilçelerdeki geçmiş dönem Cumhuriyet dönemi ve günümüz önemli yapılarına ilişkin arşiv çalışmaları yaparak sergi hazırlıyorlar. Temsilcilik bünyesinde "Mesleki Denetim Komisyonu", "Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Komisyonu", "İmar ve Şehircilik Komisyonu", "Basın ve Halkla İlişkiler Komisyonu" çalışmalarını sürdürmektedir.

KDZ EREĞLİ TEMSİLCİLİĞİ
Sivil toplum örgütleri ile iletişim içerisindeler, yerel yönetimin kent hizmetlerini takip ediyorlar öneri ve eleştirilerde bulunuyorlar. Ürün tanıtımı üzerine çalışmalar yapıyorlar.

BOLU TEMSİLCİLİĞİ
Bolu kent sorunları ile ilgili sivil toplum örgütleri ve yerel yönetimle işbirliği içerisindeler. Bolu Belediyesi ile birlikte, Bolu Merkez Atatürk Orman Parkı'nın Kültür Park olarak düzenlemesi konusunda atölye çalışmaları yapıyorlar. Bolu Merkez'de bulunan 10 adet çeşmenin röleve ve restorasyonu ile ilgili atölye çalışmaları yürütüyorlar. Hasar tespiti konusunda Kandilli Rasathanesi ve İnşaat Mühendisleri Odası ile birlikte ortak çalışıyorlar. Temsilcilik bünyesinde "Proje Denetim Komisyonu", "Hasar Tespit Komisyonu", "Yayın Komisyonu" faaliyetlerini sürdürüyor.

ZONGULDAK TEMSİLCİLİĞİ
Sivil toplum örgütleriyle ilişkiler yürütüyorlar, Zonguldak kent geçişi ilgili proje hazırlıklarına temsilcilik olarak görüş bildiriyorlar. Maden Mühendisleri Odası ile birlikte, Atatürk'ün Zonguldak'a ayak bastığı yerde yapılacak anıt için çalışma yapıyorlar. Zonguldak Valiliği ile birlikte sığınak projeleri konusunda ortak çalışmalar yürütüyorlar.

NEVŞEHİR TEMSİLCİLİĞİ
Belediye ile birlikte imar mevzuatları konusunda çalışmalar gerçekleştiriyorlar.

KIRŞEHİR TEMSİLCİLİĞİ
Yerel yönetimlerle ilişkileri var. Belediye ile protokol çalışmaları sürdürüyorlar.

SIVAS TEMSİLCİLİĞİ
TMMOB'ye bağlı odalarla belediyelerle ve Valilik ile ilişkileri yürütüyorlar. Emsal uygulamaları, kentteki kavşak çalışmaları, Yüceyurt Mahallesi kentsel dönüşüm projesi ile ilgili çalışmaları devam ediyor.Köy Garajı ve Basın Sitesinin yerine fikir projeleri üretilmesi için üyelerle çalışma yapıyorlar. Teknik geziler yapmayı, Mimarlar Ormanını ağaçlandırmayı, mimarların dayanışması için etkinlik organize etmeyi hedefliyorlar.

KIRIKKALE ODA TEMSİLCİLİĞİ
Temsilcilik olabilmek için çalışmalar tamamlandı. Kurucu yönetim kurulu atandı. Seçimli toplantı hazırlıkları yapıyorlar. Yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri ile yakın ilişkiler kurarak önerilerde bulunuyorlar. Kırıkkale Kent Konseyinde trafik akışını düzenleyecek öneriler sunuyorlar, Çarpık yapılaşmanın önüne geçebilmek için denetim mekanizmasını hayata geçirmeye çalışıyorlar. Kızılırmak Yeşil Vadi projesini gündeme getirmeyi hedefliyorlar.

SARIKAYA ODA TEMSİLCİLİĞİ
Yerel yönetimlerle düzenli görüşmeler yapıyorlar. Roma dönemine ait tarihi hamam kalıntılarının üzerine beton dökülerek kapatılması ve bina yapılmasına karşı tarihi dokunun tekrar günışığına çıkartılması konusunda İl Kültür Müdürlüğü'yle görüşerek çalışma yürütüyorlar. Belediye ile tarihi dokunun korunması için görüşmeler yapıyorlar.

YOZGAT ODA TEMSİLCİLİĞİ
Sivil toplum örgütleriyle ve yerel yönetimlerle uyumlu ilişkiler içerisindeler.
Tarihi eserlerin tespiti ve iyileştirmeleri konusunda çalışma yapmayı hedefliyorlar.Kente dair ilgili kurumların talepleri doğrultusunda, Tarihi Büyük Çapanoğlu Camii Çevre Düzenlemesi ,Tarihi Şeyh Necdi Mescidi'nin restorasyonu ve ağaç dikimi konusunda çalışmalarda bulunuyorlar.

TUNCELİ ODA TEMSİLCİLİĞİ
Belediyelerle kentin imarına ilişkin çalışmalar yürütüyorlar, Munzur Vadisine ilişkin çalışmaları bulunuyor. Kentin 5 yıllık imar programını hazırlamayı hedefliyorlar.

TOSYA ODA TEMSİLCİLİĞİ
Tosya Belediye Başkanı, Tosya Kaymakamlığı ve Kastamonu Temsilciliği ile düzenli ilişkiler sürdürüyorlar. İlçenin tarihi ve kültürel varlıkları ile ilgili derleme çalışması olarak "İpekyolunda Bir Serinlik Tosya" ve ilçenin mimari geçmişi ile ilgili derleme olarak "Mimarlık Kent Rehberi" hazırladılar. Belediyenin imar planı revizyonlarını yakından takip ediyorlar. Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunca tespit edilen 47 adet sivil mimarlık örneği yapıyla 10 adet Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait cami ve hamamın "Bina Kimlikleri"ni hazırlayıp fotoğraflarını çekerek imar planına işlenmesini sağladılar.

ÇANKIRI ODA TEMSİLCİLİĞİ
Çankırı Kent Konseyi'nin kurucu başkanlığını yürütüyorlar. Kent Konseyi'nde oluşturdukları Kentsel Tasarım komisyonunda çalışmalar yapıyorlar.

ERZİNCAN ODA TEMSİLCİLİĞİ
Temsilcilik olmak için çalışmalar yürütüyor.

DEVREK ODA TEMSİLCİLİĞİ
Ticaret Odası, Esnaf Odası, çeşitli dernek ve sendikalarla iletişim içerisindeler. Belediyelere fahri danışmanlık yapıyorlar. İlçe Trafik Komisyonu toplantılarında temsil ediliyorlar. Çevre, trafik, ulaşım konusunda sorunların çözümü için çalışmalar yapıyorlar.

AİDAT BORÇLARINI ve BÜRO TESCİL YENİLEME ÜCRETLERİNİ 2004 YILI ÜZERİNDEN ÖDEMEK İÇİN SON TARİH 31 OCAK

2004 Yılı ve geçmiş yıllara ait aidat borçlarınızı 2004 yılı aidatı olan 78.000.000.-TL üzerinden ödemek için son tarih 31 Ocak 2005 olarak belirlendi.

SMH Büro Tescil Belgesi yenileme ücreti ve yenilendiği yıla ait üye yıllık ödentisi Yönetmeliğe uygun olarak Ocak 2005 ayı içerisinde tahsil edilecektir. 1 Şubat 2005 tarihinden sonra yapılacak yenileme başvurularında SMH Büro Tescil Belgesi ilk başvuru ücreti tahsil edilecektir.

1 Şubat 2005 gününden itibaren geçmiş yıllara ait borçların 2005 yılı aidatı olarak belirlenen 84.000.000.-TL üzerinden hesap edilerek tahsil edileceğini göz önünde bulundurarak lütfen 31 Ocak'tan önce aidat borçlarınızı ödeyin. 3-31 Ocak tarihleri arasında Oda muhasebesi üye aidat tahsilatı için cumartesi günleri saat 10:00 ile 17:00 arası, hafta içi 18:00 ile 20:00 arası açık olacak.

Aidat borçlarınızı Oda'ya uğrayarak nakit olarak ödeyebileceğiniz gibi kredi kartınızdan talimat vererek de ödeyebilirsiniz. Ayrıca, sicil numarası bilgisiyle Türkiye İş Bankası Meşrutiyet Şubesi 602054 numaralı hesaba, Posta çeki aracılığıyla, yine sicil numarası bilgisiyle beraber 163724 numaralı hesaba ödeme yapabilirsiniz. Özel bir durumunuz varsa Oda'ya gelerek yetkili kişilerle şahsen görüşebilirsiniz.

2005 YILI ÖDENTİLERİ ve BELGE HARÇLARI BELİRLENDİ

Merkez Yönetim Kurulunun 16 Aralık 2004 tarihli ve 39/13-3 sayılı kararı ile 1 Ocak 2005 - 31 Aralık 2005 tarihleri arasında geçerli olacak ödenti ve belge harçları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

İlk kayıt ödentisi: 30.000.000.-TL (30.-YTL)
Yıllık üyelik ödentisi: (7.000.0000 x 12) 84.000.000.-TL (84.-YTL)
Yabancı uyruklu geçici üye ilk kayıt ödentisi: 350.000.000.-TL (350.-YTL)
Yabancı uyruklu geçici üye yıllık ödentisi: 300.000.000.-TL (300.-YTL)
SMH Büro Tescil Belgesi başvuru ücreti: 80.000.000.-TL (80.-YTL)
SMH Büro Tescil Belgesi yıllık yenileme ücreti: 30.000.000.-TL (30.-YTL)
Kimlik kartı yenileme ücreti: 15.000.000.-TL (15.-YTL)
Yüklenicilik karnesi belgesi ilk başvuru ücreti: 120.000.000.-TL (120.-YTL)
Yüklenicilik karnesi belgesi yenileme ücreti: 60.000.000.-TL (60.-YTL)
Ticari amaçlı üye tanıtma belgesi ücreti: 7.500.000.-TL (7.50-YTL)
Diğer üye tanıtma belgeleri ücreti: ücretsiz
SM / SMB Mühürü bedeli: 40.000.000.-TL (40.-YTL)

Sedat Simavi 2004 Yılı "Sosyal Bilimler Ödülü" Ali Cengizkan'a Verildi

"Ankara'nın İlk Planı / 1924-25 Lörcher Planı"nın yazarı Ali Cengizkan, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti 2004 Sedat Simavi Sosyal Bilimler Ödülü'nü kazandı. Kasım 2004'ün son haftasında belli olan sonuçlar sonrası ödüller 11 Aralık 2004 günü Kadir Has Üniversitesi'nde düzenlenen törenle sahiplerini buldu.

Zafer Atay, Prof. Dr. Toktamış Ateş, Prof. Dr. Taner Berksoy, Prof. Dr. Mehmet Semih Gemalmaz, Gülseren Güver, Prof. Dr. Emre Kongar (Başkan), Prof. Dr. İoanna Kuçuradi, Prof. Dr. Ahmet Mumcu ve Prof. Dr. Mümtaz Soysal'dan oluşan seçici kurulun ödülü vermesindeki gerekçe;
"Cumhuriyetin erken döneminde en zor ekonomik ve kültürel koşullar altında bile planlı şehirleşmeye ne kadar önem verildiğini göstermesi, Lörcher Planı'nın ilgili çevrelerce bilinmesine karşın genel olarak doktrinde yeterince işlenmemiş olmasından doğan boşluğu doldurması, konuya ilişkin belgelerin eserde ayrıntıyla incelenmiş olması ve bu yönüyle Cumhuriyetin erken dönemine ilişkin olarak tarihi gerçekleri ortaya çıkarması."

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin (TGC) bu yıl 28'incisini, 11 Aralık 1953'te yaşamını yitiren Türkiye Gazeteciler Cemiyeti kurucu başkanlarından Sedat Simavi anısına düzenlediği "Sedat Simavi Ödülleri"ni kazananlardan Vatan Gazetesi'nden Emine Algan "Yazık Bu Milletin Parasına" başlıklı haberiyle Gazetecilik Ödülü'nü, aynı gazeteden Tülay Acar'ı da "Emine Hanım'a 10 İhale" başlıklı haberiyle övgüye değer bulundu. Radyo Ödülü, BBC ve NTV Radyo'da yayınlanan "İlki Kere Yabancı" adlı radyo programıyla Ayça Abakan Duffrene'in olurken, Ahmet Şefik Yeşiltepe ve Özgünay Ünal da NTV Radyo'da yayınlanan "Babil Kulesi" adlı radyo programıyla övgüye layık görüldü. Televizyon Ödülü'nü "Sesimi Duy" adlı programla Nuran Seyhan Bayer kazandı. Savaş Karakaş ve Mehmet Akif Aydın'ın "Dumlupınar Belgeseli" ve Adnan Gerger'in "Emniyeti bastılar, adam kaçırdılar" haberi ise övgüye değer bulundu. Edebiyat Ödülü'nü "Amerika 1954" romanıyla Demir Özlü, Sosyal Bilimler Ödülü'nü "Ankara'nın İlk Planı 1924-25 Lörcher Planı" başlıklı eseriyle Doç. Dr. Ali Cengizkan kazanırken, "Tekelci Medyada Örgütsüz Gazeteci" adlı eseriyle Dr. Atilla Özsever, "Didar-ı Hürriyet" adlı eseriyle Dr. Sacit Kutlu da övgüye layık görüldü. Görsel Sanatlar Ödülü'nü Koşuyolu Sanat Galerisi'ndeki resim sergisiyle Alp Tamer Ulukılıç, Spor Ödülü'nü 3. kez olimpiyat şampiyonu olması nedeniyle halterci Halil Mutlu kazandı. Olimpiyat şampiyonu halterci Tamer Sağır da övgüye layık bulundu.

Ali Cengizkan
1978 yılında bitirdiği ODTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde, Yüksek Lisans'ını "The Socio-Physical Dimensions of Neighbourliness" başlıklı tezi ile Ocak 1981'de tamamladı. Doktorası, Ocak 2000 tarihli ve "Discursive Formations in Turkish Residential Architecture: Ankara, 1948-1962" adını taşıyor. 1994-1998 arasında aynı kurumda Bölüm Başkanı olarak görev yaptı; bugün yine aynı bölümde Doçent olarak görev yapmakta; ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi Editörü. Konut Tasarımı; Konut Araştırmaları; Erken Mimarlık ve Kent Tarihçiliği başta olmak üzere uzmanlık alanlarında çok sayıda makale ve bildirisi var.
Kitapları:
Modernin Saati: 20. Yüzyılda Modernleşme ve Demokratikleşme Pratiğinde Mimarlar, Kamusal Mekan ve Konut Mimarlığı, Önsöz: Uğur Tanyeli, Mimarlar Derneği 1927 ve Boyut Yayıncılık; Eylül 2002, İstanbul.
Ankara'nın İlk Planı 1924-25 Lörcher Planı: Kentsel Mekan Özellikleri, 1932 Jansen Planı'na ve Bugüne Katkıları, Etki ve Kalıntıları, Ankara Enstitüsü Vakfı ve Arkadaş Yayınevi, Haziran 2004, Ankara.
Çağa Yerleşmek 1: Mübadele Konut ve Yerleşimleri: Savaş Yıkımının, İç Göçün ve Mübadelenin Doğurduğu Konut Sorunu İçin "İktisadi Hâne" Programı, "Numûne Köyler" ve "Emval-i Metruke"nin Değerlendirilmesi İçin Adımlar, ODTÜ Mimarlık Fakültesi ve Arkadaş Yayınevi, Ekim 2004, Ankara.
Koçzâde Ahmet Vehbi Bey ve Bir İnşaatın Öyküsü: Ankara Hukuk Mektebi, Koç Vakfı Yayınları, Eylül 2004, İstanbul.
80 Yılda Devr-i Türkiye: 80 Kare Ankara, Koç Vakfı Yayınları, Eylül 2004, İstanbul.
Derlediği Kitaplar
Teknoloji ve Mimarlık /Technologie und Architektur, Bayar Çimen ve Hasan Coşkun ile, Alman Kültür Merkezi Ankara ve Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayınları, Ankara, Mayıs 2001
Sanatçı Tanıklığı / Kent-Yaşam-Kültür : Artists on the City / City-Life- Culture, Habitat'a Doğru -Towards Habitat; Edebiyatçılar Derneği Yayınları, Haziran 1996;
Çevirileri
Piaget Jean (1984) Genetik Epistomoloji, Birey ve Toplum Yayınları, Ankara.
Colquhoun, Alan (1990) Mimari Eleştiri Yazıları, Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı Yayınları, Ankara.
Gülyaz M.E. ve İ.Ölmez (1992) Cappadocia, İngilizceye çeviren A. Cengizkan, Dünya Kitap, 1992, İstanbul.
Benjamiz, Walter (2001) Fotoğrafın Kısa Tarihçesi, YGS Yayınları, İstanbul.
Şiir
1977'de yayımlamaya başladığı şiirlerini Senlere (1980; 1981 Akademi Kitabevi Başarı Ödülü) kitabından başlayarak Çocuk Ömrümüz (1982; 1982 Toprak Şiir Ödülü çerçevesinde Hasan Hüseyin Özel Ödülü), Yunan Dosyası (1983; 1983 Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü), Yürüyüşler ve Duruşlar (1984), Bağımlı Şiir (1986; 1983 ODTÜ Edebiyat Kulübü Özel Ödülü), Ankara Ankara Güzel Ankara (1987), Sürek Avında Dünya (1994; 1985 Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü) ve Öğle Suyu (1997) kitaplarında topladı. Son kitabı Şairin Nergisi (2000).
Şiir üzerine denemelerini Şiir ve Yaşam (1996) kitabında biraraya getirdi.
Robert Lowell, Nicolas Guillen ve Ho Chi Minh'ten birer, Octavio Paz'dan üç şiir kitabı çevirdi. Kendi şiirleri pek çok dile çevrildi. Pek çok çevirisi ve yazısı ise dergilerde ve yurtiçi-yurtdışı sempozyumlarda yeraldı.
1977-1979 yıllarında Türkiye Yazıları dergisinin yazı kurulunda, 1981-1984 yılları arasında da Yarın dergisi yazı kurulunda etkin görevler aldı. 1992 yılında Edebiyatçılar Derneği'nin 14 kurucu üyesinden birisi oldu ve 1998 yılı Temmuz ayına kadar bu kurumdaki etkin görevlerini sürdürdü: Derneğin pek çok kitap yayınlamasında, edebiyatımızda seçkin ve öncü yazarların katkılarını gündeme getiren etkinlikleri kurgulamasında ve kurumlaşarak, öncü bir sanat kuruluşu olması doğrultusunda emek verdi.

2005 YILI Kamulaştırma ve Şube Tarafından Yapılacak Görevlendirmelere Ait BİLİRKİŞİLİK LİSTELERİ BELİRLENDİ

2005 yılı Kamulaştırma ve Şube tarafından yapılacak görevlendirmelere ait Bilirkişi listelerini belirlemek üzere Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu'nca görevlendirilen Bilirkişi Seçici Kurulu'nun benimsediği değerlendirme kriterleri aşağıda listelenmiştir.

1. Geçmiş dönemlerde bilirkişilik yapmış olanların, hazırladıkları raporların bir kopyasını düzenli olarak teslim etmiş olmaları,
2. Geçmiş dönemlerde bilirkişilik yapmış olanların, % 5 Oda paylarını düzenli olarak ödemiş olmaları,
3. Başvuru sahiplerinin, Mimarlar Odası'nca düzenlenen Bilirkişi Eğitim Seminerleri'ne katılmış olması (2004 yılında seminer düzenlenmemiş olduğu için, tüm başvuru sahiplerinden düzenlenecek ilk seminere katılacaklarına dair taahhütname alınmıştır),
4. Başvuru sahiplerinin teslim etmiş oldukları özgeçmişlerde yer alan mesleki deneyimleri,
5. Bu kriterler dışında, TMMOB Bilirkişilik Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere aykırılık olmaması,
6. Başvuru sahiplerinin mevcut Şube ya da Temsilcilik yönetim kurullarında görevli bulunmamaları,

Bu kriterler ve kurul üyelerinin değerlendirmeleri sonucunda;

Ankara için aşağıdaki üyelerimizin 2005 yılı Kamulaştırma Bilirkişi listesinde yer almasına karar verilmiştir.

1. Afet BARAN (14914)
2. Aslı ERŞAN KUTLU (28923)
3. Candan KAYIŞ (13058)
4. Cemile MURATOĞLU SAKINCI (17231)
5. Fatih YALÇIN (13893)
6. Fatma BAŞARAN (19773)
7. Figen OBÜS (2316)
8. Gülderen ZEGEREK (20553)
9. Gülfer ERDOĞAN ARIKOĞLU (9582)
10. Gülseren ORAY (11866)
11. Gülşah DER (29822)
12. Günay ŞENDUR (11984)
13. Harun GÜNER (13727)
14. Hikmet AKGÜN BÜYÜKTAŞKIN (6596)
15. Huriye Hülya KILIÇ (16823)
16. Leman ARDOĞAN (9079)
17. Mehmet KARATAŞ (11275)
18. Mehmet Nuri ARIKOĞLU (4064)
19. Mürüvvet ATAMAN (13013)
20. Nur ÇİFTLİK (13621)
21. Raziye ŞAHAN (13105)
22. Selçuk ÖZGEN (3295)
23. Selma SÖKMEN (19545)
24. Serpil ECEVİT ÇAKIROĞLU (6369)
25. Songül KAMA (19400)

Aşağıdaki üyelerimizin Kamulaştırma Bilirkişi listesi ile birlikte görevlendirilmek üzere Şube tarafından yapılacak görevlendirmelere ait Bilirkişilik Listesinde yer almasına karar verilmiştir.

1. Alev UYAR (19995)
2. Ayşegül ÖLÇEK (9269)
3. Erkan SAYIN (19312)
4. İsmet HÜSEYİNOĞLU (2759)
5. Mediha ÖLMEZ GÜLTEK (16312)
6. Mehmet Nuri OKUTANSOY (12562)
7. Öztekin ÇÖKELEZ (31027)
8. Saliha Işık NURAL (2853)
9. Taner KUTLU (25984)
10. Ümit GENÇAY (30374)

Şubemize bağlı temsilciliklerden yapılan başvuruların değerlendirilmesi sonucunda ise aşağıda isimleri yer alan üyelerimizin Kamulaştırma Bilirkişiliği listesinde yer almalarına karar verilmiştir.

BOLU	Rıfat ÖZOCAKÇIOĞLU (13553)
ÇORUM	Ayşe CANCANOĞLU (9925) İ. Hakkı ÖZEL (4286)
ELAZIĞ	Ayten ERKILINÇ AYDOĞDU (25317)
KARABÜK	Zeki UZUNÇELEBİ (6055)
KASTAMONU	Hakan Çetin (24483) Mustafa Şenel (10202)
SİVAS	Erol GARİPOĞLU (9559) Erol GENÇ (20117) Hüsamettin ACUNGİL (11391)
MALATYA	Ahmet DEMİRPOLAT (27004) Sayim ALAGÖZ (15861) Tayfur ELMAS (25481)

Mimarlar Odası Genel Başkanı Oktay Ekinci'nin UIA Alan Yarışması Üzerine Görüşleri

Çözüm Getirmeyen Vadi Yarışması

Kongre Vadisi'nin, "MimarlıkLARın Pazaryeri"ni oluşturacak şekilde düzenlenmesi için açılan tasarım yarışmasında birinci seçilen proje, önemli "sorunlar" taşıyor.

Bilindiği gibi, projenin başlıca özelliği, hem Kongre Vadisi'nde (yaklaşık 20 adet), hem de kongre etkinliklerinin gerçekleştirileceği çeşitli kentsel alanlarda (yaklaşık 60 adet) "kule vinç"lerin kullanılmasıdır. Vinçlerin kule ve kolları üzerine aydınlatma elemanları, tekstil kaplama bayrak, flama gibi çeşitli görsel efekt malzemesi, pano, ekran vb. asılması tasarlanmıştır. Vinçlerin, zemine oturma alanları ve yakın çevresinde ise çeşitli etkinliklerin düzenlenmesi, taşıma/kaldırma işlevlerinin de sürdürülmesi proje önerisidir.

Ne var ki;
- Genelde kentlerimizi, özelde ise İstanbul'u "yüksek yapıların şantiye alanı" olarak algılanmasına neden olabilecek bu projenin, bu gibi "uygunsuz" yapılaşmaya karşı çekincelerimizle çelişen çağrışımları kaygı yaratmaktadır.

-Kongre vadisinde ve kentin değişik alanlarındaki etkinliklerde binlerce kişinin altında gezineceği düşünüldüğünde, temelde bir "şantiye makinesi" olan "vinç"in bu amaçla kullanılması endişe yaratmaktadır. Kaldı ki bu durum, tüm salınım alanı (dairesel çapı) içinde yasal olarak da olanaksızdır.

-Vinçlerin konuşlanabilmesi için proje gereği oluşturulacak büyük boyutlu "betonarme kaidelerin" inşaat yapım zorluğu, inşaat süresi, aynı kaidelerin kongre etkinliklerinden sonra ne olacağı ve maliyeti de tartışma konusudur.

Yarışmadaki "Amaç" Elde Edilemedi

Projenin, çok önemli bir eksikliği ise "vadide gerçekleşecek sergiler ve sunumlar için tasarlanması gereken açık alan düzenlemesi (yerleşim planı) paftası"nın teslim edilmemiş olması. Oysa yarışmanın temel amacı buydu. Birinci seçilecek projedeki "stand" ve "gösteri" alanlarının dünyaya tanıtımı ve pazarlanması gerekiyordu…

Bu mekanların tahsisinden elde edilecek gelirler ISEVV'le yapılan sözleşme gereği kongre hazırlıklarının giderlerini karşılayacak kaynaklardan biriydi; ancak hala gerçekleşemiyor.

Öte yandan, **MYK kararı olmaksızın düzenlenen** bu yarışmada, ödüllerin verilmesinde de sorun yaşanıyor. Bunun için gerekli kaynağın Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan sağlanmasına dair söz alınmasına ve yarışmanın bakanlık web sitesinde yayınlanmasına rağmen, ilk başvurunun bakanlıkça "Başbakanlık Tanıtma Fonuna" havale edilmesi ve ardından da "**takip edilmemesi**" üzerine dosyanın işlemden çıkartıldığı tespit edilmiştir.
Bu gelişme üzerine duruma derhal müdahale edilmiş ve Türkiye Kongrelerine de destek vermekte olan Kültür ve Turizm Bakanıyla yeniden özel bir görüşme yapılarak, 60.000 USD tutan ödüller için kaynağın bulunması sözü alınmıştır.

TMMOB Mimarlar Odası Başkanı Oktay Ekinci'nin UIA değerlendirmesi olarak tüm birimlere yolladığı 14 Aralık 2004 tarihli metinden alınmıştır.

Mimarlar Odası Genel Başkanı Oktay Ekinci'nin Görüşleri Üzerine Görüşler

[TMMOB Mimarlar Odası Başkanı Oktay Ekinci'nin UIA değerlendirmesi olarak tüm birimlere yolladığı 14 Aralık 2004 tarihli metin üzerine mimarlar tarafından elektronik ortamda yollanan değerlendirmelerdir.]

Hasan Kıvırcık

Bu değerlendirmenin yapılmasıyla aslında hem genel olarak yarışma süreçlerine bu yönetimin bakışının tartışılmaya açılması hem de öncelikle "amacına uymayan seçimi" yapmış olan jürinin öncelikle kendilerini ve yaptıkları ortaya koymaları gibi tartışma açılmalıdır.

Genel Başkanın kişisel düşüncelerinin (ki birinci projeyle ilgili olarak böyle bir değerlendirme içinde olabilir ve keşke 'yoğun işlerinin' arasında yarışma kolokyumuna gelseydi ve bu düşüncelerini orada da belirtseydi...) bu biçimde ortaya konması aslında çok mu yenidir? Konu merceğin altına girince elbette farkediliyor ve büyüyor. Herkes adına örgüt platformlarında kişisel düşüncelerini açıklaması, hatta çoğu insanı inandırması ve memnun etmesi Genel Başkanın 'kişisel özelliği' değil midir?
İlk kez karşılaşmadığımız ama bu defa jüriyi ve yarışmacılardan oluşan ortamı hayli hırpalayan, içinde "yapamadınız" vurgusu ve azarlama figürleri taşıyan bu değerlendirmeye kanımca daha çok sayıda cevap verilmelidir.

Hasan Özbay

İki yıl önce Melih Gökçek Ankara Büyükşehir Belediye Binası yarışmasını "ben böyle istememiştim" diyerek iptal etmişti. Ekinci başkanımızın da Gökçek ile aynı çizgiye geldiğini görmek enteresan. Aslında şaşırtıcı da değil. Şapkada bakalım ne tavşanlar var?

Aktan Acar

Daha da hazini (korkunç bile denebilir) Sayın Ekinci'nin OLUMSUZLUKLAR olarak eleştirip şikayet ettiği şeylerin aslında bu güne kadar kendilerinin yapamadıklarının/yaptırtmadıklarının bir listesi olması; yarışmayı ve sonucunu (ve listenin diğer maddelerini) şapkadaki diğer tavşanların çıkışına alet etmesidir.

Aslı özbay

UIA için açılmış bu yarışma -ki bence birinci olan Iyi bir seçimdi- yetkinliği su götürmez bir jüri Marifetiyle ve aylarca Oda kanalıyla duyurularak yapıldı. Çok sayıda katılıma sahne oldu. Tartışma yarattı vs. Buraya kadar her şey çok iyi.

Şimdi bunu uygulamak için yapılması gereken ne varsa yapılacakken, nasıl olur da Oda Başkanı bu süreci ve sonucunu şikayet edebilir.

Yarışmalar bu denli sahipsizleştiği için, sorgulanır jürilerle açılan kötü yarışmalar sonuçlarıyla tartışılırken, bu durumu değiştirip süreci kontrol altına alması gereken oda, hem de kendi yarışmasıyla ilgili böyle davranabilir mi?

Bu yarışmanın açılması, sonuçlandırılması için emek vermiş değerli kadrolarını, kongreye bu kadar az bir zaman kala küstürme riskini göze alabilir mi?

Yarışmaya katılmış yüzlerce genç mimarın, bunu duyarlarsa düşüneceklerine ne demeli... Bilim Komitesi üyesi ve yapı merkezi şirketi sahibi Köksal Anadol, vinçlerin tümüne sponsorluk yapabileceğini herkesin huzurunda söylemiş. Yani kentteki odak noktayı oluşturması hedeflenen temel malzeme için sponsor kendiliğinden ortaya çıkmış. Ayrıca ödül sahibi genç ekip, tüm gayretiyle hazırlıklarını sürdürmekteymiş. Uygulamayı bu denli kolaylaştıran bir süreç nasıl durdurulabilir, bu genç insanlarla sözleşme imzalanmamasını mimarlar odası geçmişine ve geleceğine nasıl açıklar, bunca yarışmacının ödül paralarının verilmesi konusunda nasıl ısrarlı olunmaz, başkan nasıl kendini jüri yerine koyar ve uygulaması gereken sonucu şikayet ederek sıyırtmaya çalışabilir?... Mimarlar Odası bunu yapabilir mi? Mimarlar Odası merkezinde bu saçmalığı fark ederek durdurmaya çalışacak sağduyulu hiç kimse kalmadı mı?!...

Bu konu "bardağı taşıran damla" anlamına geliyor. Konunun etraflıca değerlendirilmesine devam edebilmek için ben üzerime düşeni yapacağım.

Mimarlar Odası Genel Başkanı Oktay Ekinci'nin Görüşleri Üzerine

Kenan Güvenç

Mimarlar Odası bugün makro ölçekteki kurumsallığını gerici bir bağlamda kurabilmekte ve Genel Merkez yönetiminin düşük profilli kültürü bu bağlamla örtüşmektedir...

"Oda MYK Başkanı" sıfatı ve imzasıyla Oktay Ekinci'nin 14 Aralık tarihinde Mimarlar Odası Şubeleri ve ilgili birimlerine gönderdiği 'askeri tamim' kokulu metin, Oda'nın 50 yıllık resmi 77 yıllık fiili tarihinin kırılma noktalarından birini oluşturacak denli rencide edicidir. Sanırım Ekinci'nin şahsının da pek farkına varamadığı genişlikte bir kapsama erişmiş bulunan UIA Kongre Vadisi Yarışmasına değinen metin, mimarlık kültürünü artık saklamadan karşısına almış bir yönetimin hissiyatıyla yazılmış görünüyor. Geçerli sayılabilecek sadece 'bir' mimarlık düşüncesi olabileceği ve bu tek 'geçerli' düşünceye sadece MYK ve Başkanının sahip olabileceği yanılsamasıyla diğer bütün farklı 'mimarlık kültür ve kavrayışlarını' baştan geçersiz olarak ilan ediyor bu metin.

Ekinci, UIA Kongre Vadisi Yarışma birincisi Fatih Erduman'ın tasarımının 'geçersiz' mimari kültürlerden biri olarak çöpe atılacağını söylüyor açık açık. Şüphesiz sorun herkes gibi Ekinci'nin de bir 'mimar' olarak herhangi bir tasarımı eleştirmesinde değil eleştiri görünümlü bu tahkirin Mimarlar Odası Başkanı sıfatıyla ve kurumun görüşü olarak deklare edilmesidir. Ekinci sahip olduğu düşük-profilli mimarlık hissiyatının içine çekemediği hiçbir çabayı algılayamamakta ve bunu 'hissiyatına' karşı bir tehdit olarak addetmektedir. Son kertede, şahsa bağlı bir kavrayışı (virgül) oluşmasının temel koşulu sayan 'mimarlık' düşüncesi, tasarlama eylemiyle insanın kendisini ifade ve inşa etme praksisine dönüşür. İşte bu 'dönüşme' içinde yaşadığımız toplumsal hayatı görünür, sınanır kılabilme gücü halinde belirerek sosyalize olur. Kişinin sosyal olarak kendini inşa edebilmesinin aracı olan bu gücü, Ekincinin kendinden menkul 'caizdir... değildir...' tavrıyla, temsilci statüsünü kullanarak pasifize edebileceği sanılmamalıdır.

Ekinci ve MYK'nın, mimarlık kültürünün oluşturucu; uç ve bağımsız kurumu 'yarışmaları' hedef alırken Mimarlar Odası'nın ev sahibi olduğu bir 'yarışmayı' seçmesi raslantısal değildir. Bugün bu vakada olduğu gibi mimarların süre giden hayatla; 'mevcut olanla' sorunlu ilişkilenme tarzını sorgulayabilmenin, düşüncenin kişisel bağımsızlıkla edinilmiş bir akla ait olabileceğinin ve hayatın bu bağımsızlıkla kavranabileceğinin istisnai yol-yöntemlerinden biri olan 'yarışmaları' ve yarışmalardan sadece yarışmalardan sağlanabilecek kültürel-insani değerleri; kişi-kişi, adım-adım erişilebilecek bir 'meşrulaşmanın' ortam ve olanağını Ekinci ve MYK'nın basit bir tamimle yasaklamaya kalkışması nasıl açıklanabilir? Kendilerinin bir 'işveren' değil seçilmiş 'temsilciler' olduklarını 'unutan' bu girişim bütün halleriyle artık mimarlık kültürünün tarihine, hafızasına kaydedilmiştir.

Ekinci vakasının kökleri nerede saklı?

Mimarlar Odası'nın son yirmi yılda, makro düzeydeki seyrine bakıldığında ilk farkedilen durum mimarlığın düşünce kültürünün onu oluşturan alt kültürlerden sadece biri olabilecek olan 'serbest büroculuk' iktisadiyatına indirgendiğidir. Mesleki faaliyetlerini çok büyük ölçüde 'konut çizme' üzerine yaslamış bu alt kültürün toplumsal gerçekliğini de 'konuttan' türetiyor olması doğaldır. Ne var ki 'konut' denilen şey; aynen mühendislik ürünleri gibi iktisadi üretim süreçlerine gömülü bir doğadır. Ve bu gömülülük 'tasarım' gibi aklı dışarıda kurma eylemliliğine izin vermez. Oysa "ürün" olarak "konut", bu gömülülük halinden dışarı çıkamaz Yani konut çizmek, "tasarlamanın" olmazsa olmaz alanı değildir. Tasarlama eylemi ya da mimarlık düşüncesi, rasyonel süreçler yaratacak 'doğru' girdiler yan yana getirildiğinde karşınızda ürünün de belirebildiği bir 'nesneleştirme 'süreci değildir. Sonuçlarını teminat altına alamayacağımız ama ancak aklın kişisel temaslar alanından uyandırılabilecek açık-uçlu insani eylemlilik olarak 'tasarlama' eylemi bir 'değerler' kümesi oluşturur. Oluşturulan 'değer', temsiliyet gücü oranında yerleşiklik kazanır ve içine doğduğu ortamın maddileşerek şekle gelmesine neden olur. Bir referansa yani 'kıyas' içeriğine dönüşür...

Mimarlık da 'tasarlayarak' edinilebilen evrensel 'referanslar' kültürüdür ve bu yüzden çok-merkezli, çok-yüzlü karmaşık kültürel geometrisiyle varolabilir... 'Konut' ait olduğu alan itibariyle bu geometrinin zorunlu bir öğesi değildir ve Türkiye Mimarlığı salt 'konuta' yaslı olduğundan yaşarlığı için gereken 'referans' değerleri edinememekle oluşturamamakla malüldür. Bu malüliyet, mimarlığımızın toplum indinde kendini olmazsa olmaz konuma getirememesi olarak yani 'meşruiyetsizlikle' sosyal alanda yankılanmaktadır. Mimarlığımızın sosyalize olduğu alanın 'konut' olmaktan çıkarılıp toplumsal hayatımızı mikro düzeyde örgütleyen, bu yüzden kişi/toplum bağlarını bir yordam olarak önerebilen kamusal (public) alanda gövdelenebilmesi 'meşruiyet' krizini sonlandırabilecektir. Serbest Büroculuğun mimarlığa bakışındaki 'makro' yaklaşım, mimarlık kültürü içindeki köksüzlüğünü hissetmesinin korkusu tarafından beslenmekte ve bu alt-kültür, insani varoluşunu sadece hayatta-kalma çabasına indirgemektedir. Mimarlık düşüncesini bir 'değer' haline getiren durum, onun kendisini hayatta- kalma çabasına değil, hayatta olma dikkatine bağlamasındadır. Sonuçlarını teminat altına alamadığı sürece mimarlığın tasarlama eylemi; riskler alanından kendini bulan rastlantıların ortaya çıkmasının önünü açar. Yaratıcı insani eylem bu kertede rastlantının önünü açacak aklın edinilmesinden başka bir şey değildir ve ancak tasarlayan kişinin zihni risk altındayken yaratıcı eylem belirebilir. Risk altında olmayı korunaklı bir toplumsal düzeneğe eriştirme kurumsallığı olarak, yarışmaları etik bir gerçeklenme kabul ederek benimsemek Mimarlar Odası'nın birincil sorumlulukları arasındadır. Ekinci'nin, serbest bürocu alt-kültürün içinde bulunduğu mimarın meşruiyetsizliğinin üreticisi tarihsel yanılgıdan süzdüğü niyetin sözcüsü olarak belirmesi ancak bu sorumluluğun reddi ile mümkün olabilmektedir. Bu reddi yapmıştır ve Mimarlar Odasının Merkez Yönetimiyle birlikte Ekinci, Oda'nın varlık gerekçesini de bu yüzden reddetmiştir. MKY ve Başkanı istifa etmelidir.

Bir şeyin zorunlu koşulu olmadığınız halde zorunlu olduğunuzda ısrar edip duruyorsanız ve bütün bu ısrara rağmen toplumsal 'duyarlılık' sürüyorsa ne varlığınız üzerine bir hafıza oluşturabilir ne sürdürebilirsiniz.

Ekinci ve MYK' nun mimarlığımızın meşruiyetsizlik kaynağı bir alt-kültürün yani serbest büroculuğun mimarlığı kabul alanındaki 'gerici' içeriklere yalansı-kök'ler vadeden 'korumacılık' ideolojisi serbest bürocu kesimin düşüncesini, bugün kalın bir 'kabuk' olarak kaplamakta, giderek örgütlenmesi Mimarlar Odası'nı ve bizzat kendi iktisadi-kültürel varlığını içe-dönük kapalı bir sisteme dönüştürmektedir.

İşin bir de insani yönü var. Bu satırların yazarı kaderin cilvesi olarak bahse konu UIA Kongre Vadisi Yarışmasında ekibiyle kazandığı ödülü, ödül töreninde Ekinci'nin elinden almıştır. Yani Ekinci, bahsettiği 'MYK Kararı' olmadan çıkmış bir yarışmanın ödül töreninde bulunmakta bir sakınca görmemiştir. MYK Kararı olmaması, yasal olmayan bir süreçte yarışmayı başlattıysa Ekinci'nin ödül töreninde işi neydi? Yok bu yasal bir aykırılık değil de temayüllere, oda geleneklerine aykırı idiyse, Ekinci ve MYK' nın bu kusuru cürüm gibi sunmasındaki niyet nedir? Çok daha vahimi yaklaşık 3.5 aydır kendi kurumsallığının garantisi altındaki bir ana işlevin, bir yarışmanın ödüllerini 20 Aralık 2004 tarihi itibariyle hala ödemeyerek 'mesleğin saygınlığına' gölge düşüren, üyesinin tasarımsal emeğinin karşılığını alıkoymasından bir kaygı duymayan, mimarın kendini ifade özgürlüğünün iktisadi ortamını yok sayan bir süreçten "önce ben söyledim, o halde benim suçum yok" tavrıyla bir çırpıda ve bütün halleriyle kendini sorumsuz sayabilen bir Genel Başkan, gerçekte çalışma arkadaşlarını örgüte şikayet ederek, Mimarlar Odası gibi saygın, köklü, büyük bir sivil örgütlenmeyi yönetebilecek yetkinlik, adab ve kültürden yoksun olduğunu ikrar etmiyor mu?

ÖĞRENCİLERDEN TEPKİ!

Demet Yücel, Buket Bozacı, Esra Bakırcı, Fatma Arkan
O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi

Bu yazı 39. dönem genel kurulu ve aday üyelik yönetmeliği üzerinedir. Kasım Bülten'inde yazısını okuduğumuz sayın Boygar Özlen'e cevaben ve mimarlar odası üyelerini bazı konularda aydınlatmak için yazılmıştır.

Ankara Şube'ye önyargılarını gerekçeleriyle belirten "yazar" (sn. Boygar Özlen), "nedense" Ankaralı öğrencilere suçlamalar yönlendirirken de bu gerekçelerin arkasına gizlenmiştir. Aday Üyelik Yönetmeliği'nin gelişim sürecinde elbette bazı hatalar vardır. Şöyle ki: İlk taslak Ankara Şube tarafından öğrencilerin katılımı ile hazırlanıp Mersin'de tartışılmıştır. MYK'ya gönderilen bu taslak orada büyük değişikliklere uğramış ve "nedense" bu değişikliklerin gerekçeleri belirtilmemiştir. Daha sonra Ankara'da her okuldan iki öğrencinin katılımıyla bir toplantı düzenlenmiş ve "nedense" bu toplantıda MSR tartışılmış ve yönetmelik üzerine konuşulamamıştır.

Ürgüp'de ise Genel Kurul tarafından taslak üzerinde çalışmak üzere bir komisyon oluşturulmuştur ki "yazar" da bu komisyonun üyesidir. Orada bulunan ve bazı şubelerle gelen (Ankara, Bursa, Adana, İstanbul) öğrenciler de komisyonun tartışmalarına katılmıştır. Ve "nedense" "yazar"ın bağlı olduğu İzmir Şube'den hiçbir öğrenci gelmemiştir (getirilmemiştir). Elbette öğrenciler yönetmelik oluşturma üzerinde yeterince bilgiye sahip değillerdir ve bu tartışma sürecinde bu konuda da bilgilenmişlerdir. "Yazar"ın da belirtmiş olduğu gibi bazı hukuksal olarak uygun olmayan şeyler tartışılmış ama "yazar"ın bilmediği gibi bunlar orada oluşturulan taslağa alınmamış, bu istemlerin gerçekleşemeyeceği anlaşılmıştır.

Ürgüp'de kalınan süre boyunca (komisyon çalışmalarına katılan) komisyon üyeleri ve öğrenciler tamamiyle hemfikir olarak yeni bir yönetmelik metni hazırlamıştır. Bu nedenle 'şiddet kullanımına varan gerginlik' iddiası da hatalıdır.

Aday yönetmelik taslağı öğrencilerin bilgisi dışında Olağanüstü Kurul gündemine alınmıştır. Öğrenciler ise şubeler tarafından yönetmelik üzerinde tartışabilsinler diye Ürgüp'e götürülmüşlerdir.

Kurul'da görüşülen diğer maddelerin önemleri ve görüşülmelerinin uzaması üzerine elbette bir diyeceğimiz olamaz. Komisyon üyeleri ise bu komisyona kendi iradeleriyle girmişlerdir ve komisyon çalışmalarına katılmamak yine kendi istemlerine bağlıdır.
Anlayamadıklarımız ise:

1- Oradaki iki günlük çalışmadan, delegeler bilgilendirilemeden ve komisyonun görüşü dahi alınmadan taslağın gündemden çıkarılmış olmasıdır. Yaklaşık 50 öğrenci neden Ürgüp'e getirilmiştir?

2- Çalışmalara katılmayan ve gelişen durum hakkında bilgilenmemiş olan komisyon üyesi "yazar"ın yargılarla yüklü yazısıdır.

- "Yazar" öğrencilerin komisyonda konuşmayıp alkışlarla salondan çıkışını militanca bir davranış olarak değerlendirmiştir. Oysa bu sadece kurula yöneltilmiş ve o koşullarda uygun bulunmuş demokratik bir tepkiden ibarettir.

- "Yazar" Ankara Şube'den komisyon üyelerini, öğrencileri kendi şube politikaları üzerine kullanmakla itham etmiştir. Öğrenciler, komisyon çalışmaları boyunca kendi istemlerini dile getirmişlerdir ve oluşan taslak üzerinde hemfikirdirler. Ancak kendilerini, kurulda daha önemli maddeler tartışılırken, bu yönetmeliğe zaman ayıran üyelere daha yakın hissettiklerini de belirtmek gerekir.

- "Yazar" yaşananların öğrencileri Mimarlar Odası'ndan soğutacağı iddiasındadır. Ancak bu da tamamiyle yanlış bir değerlendirmedir. Öncelikle Ankara'daki öğrencilerin Mimarlar Odası çatısı altında birşeyler yapabilmeleri için elbette bir yönetmeliğe ihtiyaçları yoktur(en azından bugünki yönetimle). Ve Genel Kurul'dan sonra da oldukça yüksek katılımlı toplantılar yapabilmekte, önermeler üretebilmektedirler ve çalışmaktadırlar.

- "Yazar" komisyon çalışmalarına katılmadığı için elbette oluşan ve yazısından anlaşıldığı üzere hiç okumadığı taslakla hemfikir değildir. Üstelik Ankara Şube'ye karşı mevcut önyargılarını öğrencilere de yöneltmektedir.

- "Yazar"a uyarı-öneri:
Yeterince bilgi sahibi olunmayan bir konuda yazı yazmak insanı hatalara düşürebilir, yanlış yorumlar yapmaya itebilir. Kişi önce yazacağı konu hakkında bilgi sahibi olmalı, sorup öğrenmeli daha sonra yazmalıdır.

"ANLAMLANDIRILAMAYAN" VE ÖZLEN'MEYEN "YANLI" YAZI ÜZERİNE...

Süleyman Boz
Denizli Şube Başkanı

Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin dergisinde yayınlanan sayın Boygar Özlen'in gerçekten karmakarışık, anlaşılamayan, "anlamlandıramadığımız" yazısı üzerine birkaç kelam etmek farz oldu.

Farz oldu; Çünkü "Yazar" yazısında doğrudan Genel Kurul Denizli delegelerinin (kendince farz ettiği) iradesi üzerine yorumlar yapıp, kendince kabul ettiği-menkul-olay ve davranışları, yine kendince, "basit matematik hesaplarla" anlayarak yorumlar çıkarma gayretine düşmüştür. Aynı yazar o kadar ince, hassas olarak Genel Kurul'u izlemiş olacak ki sadece Ankara delegasyonunun, şube başkanının ve Denizli delegasyonunun Olağanüstü Genel Kurul'daki tavırlarını, önerilerini, konuşmalarını cımbızla çekip alabilmiş ve yazısının ana konusu yapabilmiştir. Diğer şubeler ve delegeleri üzerine bir yoruma rastlanmaması sizce de garip değil mi?

Yazarın bir anlam, anlamlandırma, anımsama, anlayış, anlayışsızlık sorunu olduğu yazısının tamamı okunduğunda açıkça ortaya çıkmaktadır.
Yazar, yazısına taa seçimli Genel Kurul öncesi yapılan yönetim listeleri çalışmalarını, kulislerini altlık yapmaktadır. Bu konudaki "bilgilerinin" kulaktan dolma, kendisine "yan tutan kişilerce" anlatıldığı kadar olduğu, o zamanki olayları bire bir yaşamış bir kişi olarak bu satırların yazarı tarafından görülmektedir. Ankara Şubesi ve delegasyonuna dair farklı, kategorik yaklaşımlarda bulunup, dışarıdan birisi olarak bir şubeye ve delegelerine yönelik haddini aşan yorumlarda bulunması ne derece haklılık taşır dersiniz? Aynı, Denizli üzerine yaptığı gibi... Yazısının son kısmında da hızını alamayıp, büyük bir aymazlıkla başka bir şubenin delegelerinin nasıl davranması gerektiğinin reçetelerini yazmasına , yol haritasını çizmesine şaşmıyor musunuz peki? Pes doğrusu!..

DERYANIN GÜNAHI NE?
Elbet yazının muhatapları kendi yanıtlarını verecektir. Ki "Yazar" da fena halde zaten bunu arzuluyor- Yazının tamamı ele alındığında ciddiye alınır bir yanı olmadığı, iler tutar yanının olmadığı, gerçekten de belli hezeyanlara, faraziyelere dayandırılarak yazıldığı görülmektedir. Belli şubelerin özgürce, "Ağabeylerinin etkisi altında kalmadan", şube olmanın bilinciyle davranmaları gerçekten de sayın Özlen tarafından anlaşılamamış ve "anlamlandırılamamıştır". Şimdi siz gelin de burada Mevlana'nın şu dizelerini anımsamayın; "Alır herkes nasibini/ Kendi dünyası kadar/ Eğer tasın küçükse/ Deryanın günahı ne?"

Burada, Denizli delegasyonunun ve şube başkanının Kapadokya'daki iradesi ve davranışları üzerine açıklama yapacak değiliz. Genel Kurul Ankara'yı da, Denizli'yi de, Van'ı da, Diyarbakır'ı vd. de çok iyi anlamış ve anlamlandırmıştır. Delegenin iradesi tecelli etmiştir. Bu irade üzerine haddini aşan yorumlar yapmak, mimarlar topluluğunu kategorize etmeye yönelik, ince hesaplar taşıyan yanlı ve art niyetli değerlendirmelerdir.

Denizli delegeleri; mimarlık yapan, ekmeğini mimarlıktan kazanan, mimarlığı Anadolu kentlerinde tanıtmaya, yaymaya, uygulamaya çalışan özgür meslektaşlarımızdır. Oda kurumlarına öbeklenmiş, oda üzerinden nemalanan, mesleğin uygulamalarından habersiz, yasa ve yönetmeliklerden, yerel yönetim uygulamalarından habersiz, onun bunun terkisine binmiş mimarlara Denizli delegeleri arasında rastlayamazsınız! Denizli delegeleri tüm mimar meslektaşlarına, şubelerine, şube yönetimlerine saygılıdır. Onlara telkinlerde, talkımlarda bulunmazlar! Onlar arasında yan tutmazlar! "Büyük biraderleri" yoktur.

Polemiğe girmek istemeyen bir horoz olarak (Konya Şube Başkanı sevgili Abdullah'ın kulakları çınlıyordur şimdi..) sayın Boygar Özlen'in anlaşılmaz ve özlenmeyen yazısına, kendi isteği üzerine yanıt vererek farzımızı eda ettik umarız...

Sonuç olarak; Kimseye reçete yazıp yol gösterecek değiliz. Mimarlık mesleği erbabı olarak hadlerimizi, sınırlarımızı, saygı ve sevgi çerçevelerimizi aşmadan, gerçekler, bilgiler, olgular, meşruiyet çerçevesinde değerlendirmeler ve yorumlara "Eyvallah!" deriz. Ama yazarın gerçekten yanlı ve birileri tarafından "Tetiklenmiş", kurulmuş hissi veren yazısında biraz izan da aradık. Maalesef bulamadık!...

Tüm mimar meslektaşlarımıza gelecek yeni yılda sağlık, mutluluk, dostluk ve barış ortamı içerisinde mesleklerini icra edebilecekleri güzel bir dünya, güzel bir ülke dileyerek saygı ve sevgilerimizi sunuyoruz.

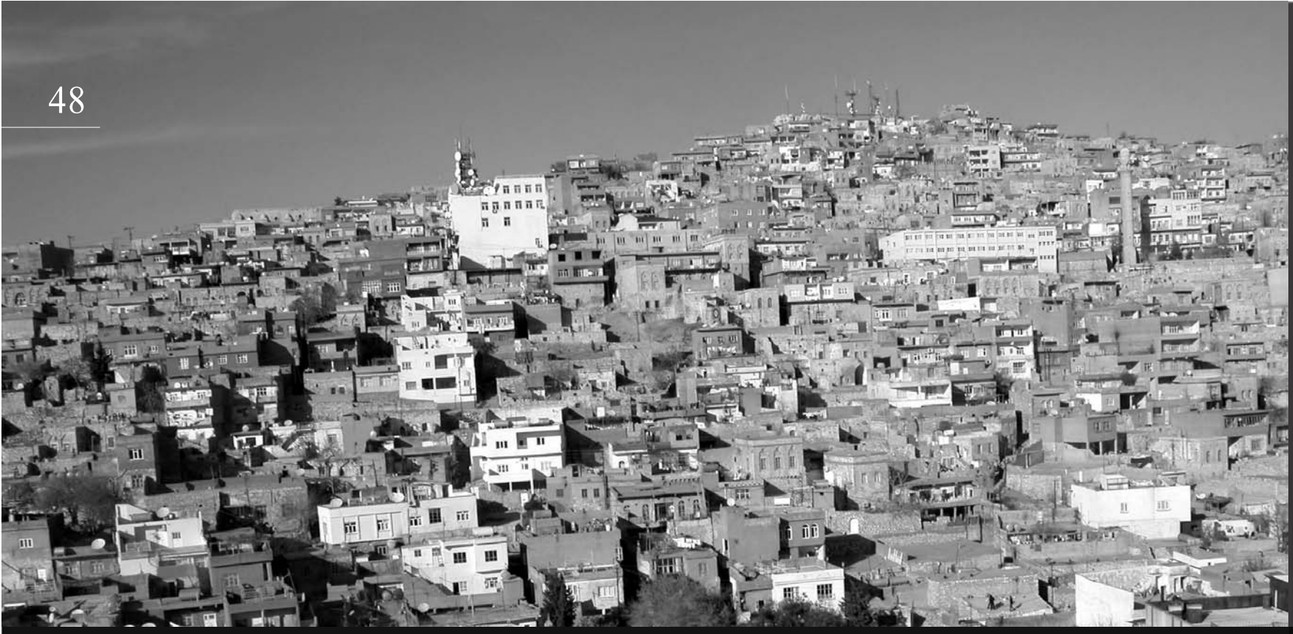

UIA KONGRELERİ “DİYARBAKIR-MARDİN”

Tuğrul Aktepe

UIA Türkiye Kongrelerinin dördüncü ayağı, “Göçü Ağırlayan Kentte İmar ve Mimarlık” konulu kongre Diyarbakır ve Mardin'de gerçekleştirildi. Sırasıyla Konya, Trabzon, İzmir'de yapılan kongrelerin bundan sonraki ayağı Antakya. Daha sonra İzmit'e uğrayacak olan “Türkiye Kongreleri” 27-28 Mayıs'ta Ankara'da gerçekleştirilecek.

17 Aralık günü, uzun bir yolculuk sonrası erken saatlerde Diyarbakır'a ulaştık. Şehre girişte yoğun bir yapılaşma, inşası devam eden binalar hemen dikkat çekiyor, “Göçü Ağırlayan Kent”te bulunduğumuzu hatırlatıyordu.

Kongrenin birinci günü, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu'nda, ev sahibi şehirlerin valileri, belediye başkanları, MO Şube Başkanları, MO Başkanı Oktay Ekinci'nin konuşmalarıyla açıldı. Türkiye Kongreleri programında Diyarbakır'a (ve sonrasında Mardin'e) gelinmesinin memnuniyeti karşılıklı olarak ifade edildi. UIA'nın önceki dönem Başkanı Vassilis Sgoutas'ın “Göç ve Yoksulluk-Ortak Kader” başlıklı sunumu ve Aydan Erim tercümanlığında konuşması keyif vericiydi. Sgoutas konuşmasının sonunda, kongrede bulunmaktan çok memnun olduğunu ifade etti. Salondaki katılımcıların da bu sempatik konuğun varlığından aynı derecede hoşnut olduğu alkışların yoğunluğundan anlaşılıyordu. Aydan Erim'in “Yoksulluk ve Barınak” konulu sunuşu ardından Prof.Dr. Nuran Gülersoy “Kentler ve Mimarlık” tematik sunuşunu gerçekleştirdi. Öğleden sonraki oturumda, Van,Gaziantep,Diyarbakır MO Şubeleri temsilcilerince “Mimarlar Odası Şubelerinin Kentlerine Bakışı” değerlendirildi. Dicle Üni.Mim.Müh.Fak. Dekanı Yrd.Doç.Dr. Kamuran Sami'nin yönettiği son oturumda, Van, Gaziantep, Diyarbakır'ı temsilen konuşan mimarlar, “Göçü Ağırlayan Kentte İmar ve Mimarlık” başlığında kendi kentlerine ve göç problemlerine bakışlarını biz katılımcılara aktardılar. Türkü-halaylar eşliğinde yenen akşam yemeğiyle gün tamamlandı.

18 Aralık sabahı Diyarbakır İç kale ve Surlar gezisi ardından Mardin'e hareket edildi. Mardin'deki ikinci gün etkinlikleri, Mardin Belediye Başkanı, MO temsilcisi ve Mardin Valisi'nin yaptıkları hoş geldiniz konuşmalarıyla başladı. Vali Temel Koçaklar'ın konuşması sonrasındaki “Mardin” sunuşu, ertesi gün gezeceğimiz büyüleyici şehir hakkında ön bilgilendirme niteliğindeydi. Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu ve Cumhurbaşkalığı Genel Sekreteri Kemal Nehrozoğlu, yoğun gündemleri nedeniyle kongreye katılamamışlardı. Günün ikinci oturumunda ev sahibi Belediye Başkanları, Başkan Oktay Ekinci ve Vassilis Sgoutas, yine göç alan kentler üzerine genel değerlendirmeler yaptılar. Oturumlardan sonra, otobüslerle kısa bir Mardin turu atıldı ve şehrin gece manzarası seyredildi.

19 Aralık günü Mardin Kentsel Sit alanı gezisi gerçekleştirildi. Çok sayıda tarihi yapıyı (konut, cami, kilise, manastır, medrese, okul, müze, çeşme) bir arada görebilmek ve Mezopotamya'yı böyle güzel bir noktadan seyredebilmek oldukça keyifli ve heyecan vericiydi. Halen devam eden restorasyon çalışmaları yanında gündemde olan ve yapılması planlanan koruma çabalarına tanık olmak mutluluk vericiyse de, kaçak yapıldığı konusunda söylentiler kulaktan kulağa dolaşan, böylesi güzel bir kentin karşısında çirkince yükselen bir otelde Mimarlar Odası'nın bir kongresinin yapılması da oldukça düşündürücüydü.

AB MESELELERİ

Efe Duyan

Hep birlikte bir geri sayım yaşadık. 17 Aralık'a doğru giden süreçte, 17 Aralık bir dönüm noktası olarak önümüze kondu. Her şeyden önce Türkiye 40 senelik bir “rüya”nın, bazılarına göre en tatlı, bazılarına göre en dehşet verici yerindeydi. Gerçekten de bir kaç yıldır iktidar, AB ile yattı AB ile kalktı. Gelinen noktada, Avrupa Birliği siyaseti tüm siyasal ve toplumsal meselelere el atmış durumda. Her şey AB ekseninde tartışılıyor. Kıbrıs'tan, Kürt dinamiğine, ekonomik krizlerden, özelleştirmelere Avrupa Biriliği ile bağlantılı olmayan hiç bir başlık kalmadı.

Eğer “başarı” olarak görülmek istenen bile başarılamasaydı, böyle bir kilitlenmen sonuçları ağır olabilirdi...

Böyle bir kilitlenme, “milli” bir mesele olmalıydı, Türkiye'yi AB'nin kapısına getirenler de “kahraman”. Stern dergisinin Türkiye'yi Avrupa Birliği'nin kapısından içeri girmek isteyen bir köpeğe benzetmesi bir yana, basında ağırlıklı olarak bir “zafer” havası esmektedir. Oysa ne müzakere tarihinin alındığı şartlar, iddia edildiği gibi “diplomatik başarı” oldu, ne de süreç Türkiye'nin yolunu aydınlatıyor.

17 Aralık zirvesinin ana gündem maddesi Kıbrıs oldu. Uluslararası hukuğa göre Kıbrıs'ı işgal altında tutan Türkiye, artık AB topraklarında asker bulunduruyordu ve eninde sonunda Güney Kıbrıs'ı tanıyacaktı... Bu şartın, müzakerelerin başlaması için bir şart olarak imzalanan protokole konulmaması, sadece iktidar temsilcilerinin Türkiye'de biraz olsun o kadar da teslimiyetçi, o kadar da beceriksiz değiliz diyebilmeleri içindi. Yoksa, Kıbrıs Rum Kesimi'nin diplomatik manevralarla, masadan kalkma blöfleriyle savuşturulduğu tartışmalıdır. Ne yazık ki, Kıbrıs meselesi, AB sürecinde tüm kararların, çoğu zaman açıkça, bazen de çok belli etmeden AB tarafından alındığı başlıklardan yalnızca birisidir.

Görünen o ki, Avrupa Birliği süreci, iktidarın temel rotası olacak. Aydınların, özellikle de meslekten gelen bir toplumsal duyarlılıkla hareket eden mimarların öncelikli gündemi, bu süreci mercek altına almak değilse, ne olacaktır?

“Umut”lar Çeşit Çeşit

Avrupa Birliği süreci, bu sayfalar da dahil olmak üzere çok tartışıldı. Mimarlık mesleğinin de Türkiye'nin içinde bulunduğu süreçte önemli değişiklikler yaşaması beklenebilir. Eğitim sisteminin ve mesleki düzenlemelerle yönetmeliklerin dönüştürülmesi, öncelikli gündemler. Gerek eğitim, gerekse başka ülkelerde odalara üyelik açısından, AB içinde de eklemlenme sürecindeki ülkelerde değişikliklikler gidilmesi söz konusu. Genişleme perspektifi, AB'de merkez ülkeleri bir çok başlıkta önlemler almaya itiyor. Avrupa Birliği'nde başka bir ülkede çalışmak ve yaşamak kağıt üzerinde göründüğü kadar kolay olmayacağa benziyor. Mimarlık açısından ciddi bir dönüşüm yine de söz konusu. Çünkü, Almanya, Fransa gibi merkez ülkelerin tersine, Türkiye kendini dışa açmakta. En çok da yabancı sermayenin önündeki engellerin kaldırılması, Türkiye'de eğitim görmüş T.C. pasaportlu mimarlara ne getirir bilinmez ama, çeşitli görevlerde yabancı mimar ve mühendislere bu topraklarda daha sık rastlamaya başlayacağımızdan emin olabiliriz.

Avrupa'daki mimarlık yaşantısı ile daha iç içe olmak gibi bir sonucun doğması ile muhtemelen, belediyeler ölçeğinden, Devlet Planlama Teşkilatı'nın fiili işleyişine kadar çok sayıda değişiklik şimdiden belli bir aşamaya gelmiş bulunmakta. Ancak mimarlık mesleğindeki temel sorunların çözümü için gereken kapsamlı müdahaleler ufukta gözükmüyor.

Mimarlık eğitiminde Batılı okullarla uyumlu bir sisteme geçilmesi dert edinilmişken, eğitimin kendisine dair sorular henüz masaya yatırılmış değil. Yapı teknolojisi açısından, ithalatın artması ve yabancı firmaların ülke içinde etkinliklerinin artması gündemde iken, Türkiye'de sanayi altyapısının güçlendirilmesi bütünüyle gündem dışıdır. “Müteahhitliğin” yerini mimarlığın alması için, yeni kurulların kurulması bir çaba iken, yeterli olup olmadığı tartışmalı, sorunun yüzeysel bir “demokratikleşme” ile aşılmayacağı kesindir. Çarpık kentleşme ve gecekondulaşma ise, DPT'nin yeni işleyişi itibariyle henüz ilgiye değer olamamıştır.
Şu ana kadar mimarlık dahil, diğer alanlarda AB sürecinde bir geçiş aşamasını “umut”larla yaşadık. İçinden geçtiğimiz dönem, tüm bu sürecin somut etkilerini önümüze serecektir. Tartışmaların artıyor ve derinleşiyor olması Türkiye'de mimarlık için gerçek anlamıyla “umut” vericidir.

geçenay

basında

Sabah Gazetesi 10.12.2004 — Büyükşehir Ankara Gazetesi, 01-07 Aralık, 2004

16 Haber — Ankara

Ulus ayağa kalkacak

1 Kale Projesi — 2 Hacıbayram Projesi — 3 Ulus Çarşı Projesi

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, Büyükşehir Ankara Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Avni Kavlak'a Ulus'ta uygulanacak dev projeleri anlattı.

Ankara'nın tarihi merkezi olan ve eski Ankara diye adlandırılan Ulus'a modern bir görünüm kazandırarak ticari hayatı canlandırmak istediklerini belirten Melih Gökçek, projenin hayata geçirilmesi ile Ulus'un tarihi kimliğine kavuşarak ayağa kalkıralacağını söyledi.

Kentsel Dönüşüm Projeleri içinde "Ulus Tarihi Kent Merkezi Projesi"nin ayrı bir önemi olduğunu belirten Melih Gökçek, proje ile Ulus'un tarihi kent dokusunun muhafaza edilerek yeniden yapılandırılacağını belirtti.

Projenin üç ayaşı olduğunu kaydeden Başkan Gökçek, "Birincisi Kale Projesi, diğeri Hacıbayram Projesi, diğer üçüncüsü de belediyemizin Anafartalar Caddesi'ndeki taş binası, Perakende Hali ve Modern Çarşı alanını kapsayacak Ulus Çarşı Projesi. Bu projelere önümüzdeki yıl içinde başlayacağız" dedi.

Gökçek, belediyenin Ulus binasını, Modern Çarşı'yı, Perakende Hali'yle Anafartalar Çarşısı arasında kalan bütün çarşıları kapsayan proje ile bu çarşıların yıkılıp yerine modern bir Ulus Çarşısı yapılacağını söyledi. Melih Gökçek, çarşının alt katında hal ve otoparklar, üst iki katının çarşı, en üst katın ise büro veya otel yapılmasını planladıklarını bildirdi. Ulus Tarihi Kent Merkezi Projesi'nin Kültür Bakanlığı ile beraber yapılacağını ifade eden Gökçek, burada yapılacak en önemli işin Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nin büyütülmesi olduğunu, müzede şu anda 6 bin eser sergilendiğini, 180 bin eserin depolarda saklandığını belirterek, "Bunu büyümemiz lazım. Büyüttüğümüzde dünyanın en büyük müzelerinden birisi haline gelecek" diye konuştu.

Kale ve Hacıbayram çevresindeki düzenlemelerde tarihi dokunun muhafaza edileceğini bildiren Başkan Gökçek, "Mevcut olan binalar aynen korunuyor, aynı dokuya benzer çağdaş demeyelim, aynı dokuyu yaşatan, eski Ankara'ya yaşatacak olan binalar yapılacak. Hanlar, hamamlar yapılıp onların içerisinde teşhir yapılacak. O tarzda düzenlenecek" şeklinde konuştu.

Proje gerçekleştiğinde Ulus Çarşısında gayrimenkullerin değer kazanacağını ifade eden Başkan Gökçek, "Metro inşaatı sırasında açılacak dükkanların çok değerli olacağını önceden söylemiştim. Ve dediklerim gerçekleşti. Yarın Ulus Çarşısı yapılsın, ticaret başlasın, buradaki dükkanların da ne kadar değerli olacağını göreceksiniz" dedi. Gökçek, 3 yıl içinde Ulus'un değişeceğini ve ticaretin canlanmasıyla burasının tekrar önemli bir merkez haline geleceğini söyledi. ■

Sabah Gazetesi 11.12.2004

Vali Konağı'na inceleme talebi

MİMARLARDAN bir tepki de Valilik Konağı'nda yapılan çalışmalar nedeniyle geldi. Çankaya'da bulunan Valilik Konağı'nda yapılan tadilatların binanın özgün kimliğini bozduğu gerekçesiyle durdurulması istendi. Mimarlar Odası Ankara Şubesi tarafından Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Müdürlüğü'ne gönderilen yazıda, modern mimarlık ürünü olan Vali Konağı'nın 20'inci yüzyıl kültürel mirasını yansıtması nedeniyle korunmaya alınması ve yapılacak tadilatlarında yapının özgün konumunu bozmayacak şekilde uygulanması gerektiği belirtildi.

KENTİN SİMGELERİNDEN

Modern mimarlık yaklaşımıyla 1950 yılında tasarlanan Vali Konağı, 1973 yılında Türkiye'nin önemli mimarlarından biri olan Enver Tokay tarafından yapıldı. Mimarlar Odası Ankara Şube Sekreteri Tezcan Karakuş Candan, Vali Konağı'nın Cumhuriyet döneminin insana ve çevreye duyarlı, akıcı ve çağdaş yaklaşımını yansıtıldığı bir çok eşiğin bir araya gelmesiyle oluşan organik mimarlık üslubunun uluslar arası yaklaşımı ifade eden örneklerden biri olarak önem taşıdığını söyledi. Candan, kent ölçeğinde simgesel, özgün kimliğiyle Ankara kenti ve mimarlar için bir dönemse tanıklık eden konağın dikkatli ve özenli korunması gerektiğinin altını çizdi.

Radikal Gazetesi 08.12.2004

Belediye Yasası geçti

ANKARA - Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in, üç maddesini bir daha görüşülmek üzere TBMM'ye iade ettiği Belediye Yasası'nın 3. ve 14. maddeleri veto gerekçeleri doğrultusunda yapılan değişiklikle Genel Kurul'da kabul edildi. Memur sendikalarıyla toplu iş sözleşmeşi yapan belediye başkanlarına af getiren geçici 4. madde ise, Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yasa metninden çıkartılmış olmasına karşın, Genel Kurul'da yeniden yasaya eklendi ve 330 oyla kabul edildi. Ancak oylamada mükerrer oy saptanınca TBMM Başkanvekili İsmail Alptekin, nitelikli çoğunluğa ulaşılamadığı için 4. maddenin düştüğünü açıkladı. Böylece yasa geçici 4. madde olmaksızın ikinci kez Meclis'te kabul edilmiş oldu. (Radikal)

Sabah Gazetesi 13.12.2004

AOÇ'yi kurtarma yasası

Hürriyet Ankara'nın açtığı 'Atatürk Orman Çiftliği dosyası' ve ısrarla yaptığı haberler sonuç getirmeye başladı. CHP bir yasa teklifi hazırlayarak, Atatürk Orman Çiftliği'nde devlet malı kabul edilen gayrimenkullerin, satışı veya devrinin önlenmesi için harekete geçti.

Hürriyet'in haberi sonuç veriyor

CHP, Atatürk Orman Çiftliği'nde (AOÇ) devlet malı kabul edilen gayrimenkullerin, bundan sonra satışı veya devrinin önlenmesi amacıyla bir yasa teklifi hazırladı.

CHP Zonguldak Milletvekili Harun Akın ve arkadaşlarının hazırladığı AOÇ'un gayrimenkullerine ilişkin yasa teklifi TBMM Başkanlığı'na sunuldu.

Teklifte, AOÇ Müdürlüğü tasarrufu altında bulunan ve devlet malı kabul edilen gayrimenkullerin, herhangi kamu ya da özel kuruluşa satışı veya devrinin yapılamayacağı öngörülüyor.

ÖNCEKİLER KAPSAM DIŞI

Teklifte, yasanın yayımı tarihinden önce resmi daire ve teşekküllere, Devlet Zirraat İşletmeleri Kurumu İdare Meclisi kararı ve Tarım Bakanlığı'nın muvafakatiyle satışı veya devri gerçekleşmiş gayrimenkuller ise kapsam dışında bırakılıyor.

Teklifte, bugüne kadar yasal yollarla devri veya satışı yapılmış gayrimenkullerin hakları korunuyor.

CHP'DEN AKP'YE ÇAĞRI

Bazı AKP'li vekillerin de AOÇ'deki talana karşı çıkan açıklamaları nedeniyle, kulislerde yasanın çıkma olasılığının güçlü olduğu seslendiriliyor.

CHP'li Akın AKP'li milletvekillerini, AOÇ'deki arazi talanına yönelik TBMM araştırması açılması önergesine ve yasa teklifine destek vermeye çağırdı.

GazeteAnkara 10-16.12.2004

GAZETE ANKARA — Haber — 9

Hasanoğlan orgazine sanayi bölgesi ve akademiyi bekliyor

Tanıyalım, tanıtalım

Nüfusu 10 bin civarında olan Hasanoğlan, oldukça temiz, park ve heykelleriyle sevimli bir yerleşim bölgesi. Belediyeyi 4,5 trilyon lira borçla devralan Başkan Ahmet Poyraz, büyükşehre bağlanmasa nedeniyle gelilerinin büyük ölçüde azalmasından ötürü dertli. Özel'in temelini attığı Eğiten Akademi ise 16 yıldır tamamlanmayı bekliyor.

Belediye Başkanı Ahmet Poyraz

İlçelilerin bu yazıyı bir çağrı olarak algılamasını ve ilçeye ne kadar vermekle kalmayıp ne ince hareket geçerek bu kentin eğitime ayrılanın, öğrenci ile ilgilenmelerini bekliyorum.

Hürriyet Gazetesi 01.12.2004

Etimesgut'ta balık istifi

İskitler bombalanmış gibi

BAŞTUĞ'dan İnönü ilçesi'ndeki mermerli ikametinin organsız sanayi bölgesinde yapılmasına izin verilmesi ve Etimesgut Belediyesi'nin bu yönde yaptığı bombardımana sokulan gösterişsizce binaneki, Kent Çeyrekleri ve yapay ekolojinin kaybı, Şaşmaz ve Chiron organize sanayi sitelerinin yapımının artırılan, eski ekiler kamuoyunu kızdıran mecburiyetle ve ilçe Belediyesi'nin ve Etimesgut Belediyesi'nin ortaklaşa yürütmesi gereken projelerin aksamasına yol açtığı ve yapılan yanlıştan dönülmesi gerektiğinin altını çizen Ankara Büyükşehir Belediyesi ise ya ancak kalıbın yönelik herhangi bir çalışma başlatmadı. Bu konuda Etimesgut Belediyesi'ne ilçenin ve ilçe halkının ve yaşamının ve ilçenin ve ilçe halkının ve yaşamının ve ilçenin ve ilçe halkının ve yaşamının ve

EDEBİ MEKANLAR

ŞEYLER, Georges Perec, Fransızca'dan Çeviren: Sevgi Tamgüç, Metis Yayınları, 1988.

Gözler önce yüksek, dar ve uzun koridordaki halı döşemenin üzerinde kayacaktı. Duvarlar, akağaçtan yapılma gömme dolaplardan oluşacak, dolap kapaklarının üstündeki bakırlar ışıldayacaktı. Birincisi Epsom'da galip gelen Thunderbird'ü, ikincisi Ville-de-Montereau çarklı gemisini, üçüncüsü Stephenson'un bir lokomotifini canlandıran üç gravürü geçtikten sonra, itmek için minicik bir hareketin yeteceği, damarlı karaağaçtan iri halkalarla tutturulmuş deri bir perdeye ulaşılacaktı. O zaman halı döşemenin yerini, soluk renkli üç halının yer yer örttüğü sarımsı parke alacaklı.

Burası, yedi metre uzunluğunda, üç metre genişliğinde bir oturma odası olacaktı. Sol tarafta yüklüğü andıran bir girintide kitapların karmakarışık yığıldığı, parlaklığım yitirmiş kuşkirazı ağacından yapılma iki kitaplık arasında, yıpranmış siyah deriden kocaman bir divan duracaktı. Eski çağlarda hazırlanmış bir harita, divanın üstündeki panoyu boydan boya kaplayacaktı. Sehpanın gerisinde, iri başlı üç bakır çiviyle, deri perdeye simetrik olarak duvara tutturulmuş ipek seccadenin altında açık kahverengi kadife kaplı bir başka divan birinci divana dikey duracaktı. ikinci divanı geçtikten sonra üzerinde bibloların, akiklerin, yumurta şeklinde taşların, enfiye kutularının, şekerliklerin, yeşim küllüklerin, sedef deniz kabuğunun, gümüş bir cep saatinin, bir kesme camın, kristal bir piramidin, oval çerçeve içinde bir minyatürün dizildiği üç raflı, yüksek ayaklı, koyu kırmızı vernikli, ince bir mobilyaya ulaşılacaktı. Daha ötede, kapitone kaplı bir kapıdan sonra. Carrousel Bayramı Büyük Geçit Töreni'ni canlandıran gravürün altında, menevişli dört çelik düğmesinden başka yeri fark edilmeyen, kapalı bir pikapla, plakların ve küçük kutuların bulunduğu üst üste konmuş raflar bir köşe oluşturacaktı. Jouy tülü taklidi, kahverengili beyazlı perdeleri olan pencereden birkaç ağaç, küçücük bir park, bir yol ağzı görülecekti. Kağıt kalem dolu kapaklı çalışma masasının yanı sıra küçük, bambu bir koltuk da bulunacaktı. Atina tipi bir sehpanın üstünde telefon, deri kaplı ajanda, not defteri duracaktı. Başka bir kapının ötesinde de, maun çerçeveli boy aynasının altında yer alan ve üzerinde san güllerle dolu, mavi bezemeli silindir bir vazo bulunan, kendi çevresinde döner alçak, kare kitaplıktan sonra ekose kumaş kaplı iki bankın arasındaki dar bir masanın yanından deri perdeye ulaşılacaktı.

Her yan kahverengi, toprak rengi, pas rengi, san olacaktı; renkleri biraz atmış, tonlarının dozu Özenle, neredeyse tartılarak ayarlanmış, ortada daha açık renkli birkaç lekenin, bir yastığın adeta cırlak kavuniçisinin, ciltlerin arasında yitip gitmiş alacalı birkaç kitabın dikkati çekeceği bir dünya olacaktı burası. Gündüz dalga dalga giren ışık, güllere karşın yine de biraz hüzünlü kılacaktı bu odayı. Akşam odası olacaktı burası. Kışın, perdeler örtüldüğü zaman, birkaç ışık noktasıyla kitaplıkların durduğu köşe, müzik dolabı, yazı masası, iki kanepe arasındaki sehpa, aynadaki belli belirsiz yansımalar tüm nesnelerin, cilalı tahtanın, zengin ve ağır ipeğin, kesme kristalin, yumuşacık derinin parlayacağı gölgeli büyük mekanlarla huzur dolu bir liman, bir mutluluk ülkesi olacaktı.

Birinci kapı açık renk halı döşeli bir odaya açılacaktı. Tüm zemini kocaman bir İngiliz yatağı kaplayacaktı. Sağda, pencerenin iki yanında dar ve uzun iki etajerin üstünde bıkmadan usanmadan kezlerce ele alınmış birkaç kitap, albümler, oyun karttan, çömlekler, kolyeler, ıvır zıvır bulunacaktı. Sol tarafta, meşe ağacından yapılma eski dolapla tahta, bakır karışımı ayaklı iki giysi askısı, ince çizgili gri ipek döşemeli alçak ve yayvan bir koltukla tuvalet masasının karşısında duracaktı. Banyoya açılan yan aralık kapıdan kalın bornozlar, kuğu boyunlu bakır musluklar, istenilen yöne çevrilebilir büyük bir ayna, bir çift İngiliz traş bıçağıyla yeşil deriden kılıfları, şişeler, kemik saplı fırçalar, süngerler göze çarpacaktı. Odanın duvarları alaca renkli dokuma kaplı olacaktı; yatak İskoç battaniyesiyle örtülü olacaktı. Üç yüzeyi çepeçevre bakır işlemeli bir komodinin üzerinde çok uçuk gri renkte ipek abajurlu gümüş bir şamdan, sarkaçlı, küçük, dikdörtgen bir saat, ayaklı kadeh içinde bir gül ve komodinin alt kalında katlanmış gazetelerle birkaç dergi bulunacaktı. Daha ilerde, yatağın ayakucunda, gerçek deriden yapılma iri bir puf duracaktı. Pencerelerdeki tül perdeler bakır raylar üzerinde kayacaktı; kalın yünlü gri güneşlikler yan yana örtülü duracaktı. Oda alacakaranlıkta da aydınlık görünecekti. Gece için hazırlanmış yatağın üzerindeki duvarda, Alsace tipi iki küçük apliğin ortasında asılı duran ve uçan bir kuşu gösteren dar, uzun, olağanüstü siyah beyaz fotoğraf, biraz yapmacıklı yetkinliğiyle göze çarpacaktı.

MESLEK VE BİR ÖMÜR

Hikmet Duruer'i 20 Kasım 2004'de kaybettik, ailesine, yakınlarına ve tüm camiaya baş sağlığı dileriz.

1925 - 2004 Hikmet Duruer

1925 yılında Sivas'ta doğan Duruer, orta öğretimini Ankara Atatürk Lisesinde tamamladı. 1952 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden mezun oldu. 1952-1981 yılları arasında Karayolları Genel Müdürlüğü'nde çalıştı. Aynı dönemde Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nde Şehircilik, Temel Tasarım, Perspektif ve Serbest Resim konularında öğretim üyesi olarak görev aldı. Karayolu, otoyol ve kavşak projeleri yapan firmalara danışmanlık hizmeti verdi. Duruer'in mimarlık dışında resim, özellikle suluboya resim üzerine çalışmaları ve kişisel sergileri vardır.

'Benim Aşklarım habersiz başlar
Gece yağan yağmurlar gibidir.
Uyur bakarsın bir sabah
Sokaklar ıslak

Benim aşklarım habersiz başlar
Uzar rüyalarıma tel…tel…'
…..1952 Duruer

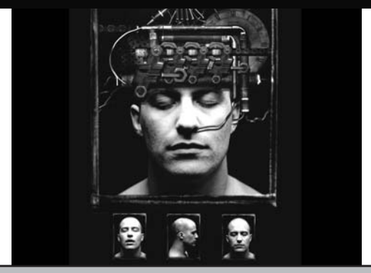

AOÇ 'KURTARMA YASASI' ÇIKIYOR

"EMANETE SAHİP ÇIKALIM" Kampanyası Meyvelerini Veriyor:

Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin bu yılın Mayıs ayında, 126.572 m^2'lik AOÇ arazisinin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne devredilmesini engellemek üzere başlattığı "**EMANETE SAHİP ÇIKALIM**" kampanyası ile konu kamu oyunun gündemine taşınmış ve satışa izin veren yasanın geri çekilmesi, AOÇ Master Plan Yarışması açılması ve AOÇ'un Alan Koruma / Geliştirme Planına kavuşması önerileri tartışmaya açılmıştı.

CHP'nin hazırladığı tasarı yasalaşırsa, Atatürk Orman Çiftliği arazilerinin satış ve devri yasaklanacak. Yasa teklifine göre, bugüne kadar satışı veya devri gerçekleşmiş gayrimenkuller dışındaki arazilerin bundan böyle herhangi bir kurum ya da kuruluşa satışı yasaklanacak. Teklifin gerekçesinde, Atatürk'ün 1937'de Hazine'ye bağışladığı sırada 55 bin dekar olan arazi varlığının, bugün 33 bin dekara gerilediği, bunun da önemli bölümünün fiilen işgal altında kaldığı belirtildi.

AKP'li milletvekilleri arasında da talana karşı çıkanlar bulunduğu biliniyor, bu yüzden teklifin yasalaşma olasılığı çok yüksek görülüyor.

MESLEKİ DENETİM
FİYAT ARTIŞI MUAFİYETİ İÇİN

2005 yılı için yapı birim fiyatları yayınlanma sürecinin belirsizliği ve yıl sonu proje yoğunluğunuz göz önünde bulundurulduğunda; 31. 01. 2005 tarihine kadar resmi evrakları ve sözleşme ile başvurulması halinde, bir sonraki fiyat artışına kadar 2004 yılı yapı birim fiyatları üzerinden mesleki denetim işlemi yapılacaktır.

Not: Bildirimde bulunacağınız ada-parsel için, çap, aplikasyon ve işverenle yapılan sözleşmenin (noter onaylı vekaletname de olabilir) verilmesi gerekmektedir.

DÜNYA ÖZÜRLÜLER GÜNÜ

Türkiye Sakatları Koruma Vakfı'nın, 3 Aralık 2004 Dünya Özürlüler Günü nedeniyle düzenlediği, "Avrupa Birliği Eşiğinde Türkiye'de Engellilerin Sorunları ve Çözüm Yolları" konulu tartışmalı toplantı Türk-İş toplantı salonunda yapıldı.

T.S.K.Vakfı Genel sekreteri Dr. Hüseyin Tekin Sevil'in başkanlığını yaptığı oturuma konusmacı olarak katılan, Sadık Side, Av. Turhan İçli, Prof. Dr .Oktay Arpacıoğlu ile birlikte ' TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'ni temsilen mimar Özdal Kutlu katıldı.

Genel olarak, yaşanmakta olan sorunlar ve çözümler için, her şeyden önce zihniyetlerin değişmesi gerektiğini vurgulayan Özdal Kutlu, öneri olarak 'Mimari Engelliler Yasası'nın çıkması ve gereken düzenlemelerle, her bireye, eşit bir ortam sağlanması hakkında bir sunum yaptı.

SMM YÖNETMELİĞİ WEB'DE

20-21 Kasım 2004 tarihlerinde yapılan 39. Dönem Olağanüstü Genel Kurul'da kabul edilerek yürürlüğe giren **SERBEST MİMARLIK HİZMETLERİNİ UYGULAMA, TESCİL VE MESLEKİ DENETİM YÖNETMELİĞİ**'ne Oda'mızın **www.mimarlarodasiankara.org.tr** internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

ÜYELERE e-posta HİZMETİ

Mimarlar Odası Genel Merkezi Oda'ya kayıtlı tüm üyelere e-posta vermeye başlamıştır. E-posta sunucusundan 10 MB'lık alanın kullanımına olanak sağlayan adresler **isimsoyad@mimarlarodasi.org.tr** şeklinde verilecektir. E-posta adresi alabilmek için Şubemize başvurmanız ve talep formu ile ekli sözleşmeyi doldurmanız gerekmektedir.

ESKİŞEHİR TEPEBAŞI BELEDİYESİ HİZMET BİNASI PROJE YARIŞMASI SONUÇLANDI

1. Ödül: Selim Velioğlu, Sunay Yusuf, Erce Funda
2. Ödül: Özcan Uygur, Semra Uygur, Evren Başbuğ; Yardımcılar Necati Seren, Umut Başbuğ, Güliz Erkan, Melike Bilgin
3. Ödül: Sinan Mert Şener, Elmira Ayşe Şener, Tuğba Çimen; danışman Hakan Tong
1. Mansiyon: Süleyman Akkaş, Ahmet Çorapçıoğlu; Yardımcı Ömer Selçuk Baz; Danışman Aziz Akıncıtürk
2. Mansiyon: Emre Ergül; Yardımcılar Ziya İmren, Mustafa Hançerli, Alp Kantarcı, Yener Akgün
3. Mansiyon: Nur Çağlar, Murat Sönmez, Nil Ece Beken, Tahsin Erbil İnca; Danışman Adnan Aksu, Yardımcı Mehmet Arıdoğan
Satınalma: Nimet Aydın; Yardımcılar Burcu Poyrazoğlu, Necdet Beker, Ali Düzdağ, Evrim Sunal, Gizem Turgut, Habibe Aduş, Ümran Keskin, Levent İnce
Satınalma: Kenan Güvenç, Kaan Özer, Ayşen Çelen Öztürk, Nazmiye Öztürk; Yardımcılar Mert Üçer, Serhat Ateşoğlu, İbrahim Mustafa, İsrafil Konyalı, Şafak Çakmak, Tuğba Karakuş, Özdeyiş Karakuş, Miray Beğendi, Ömer Gök, Eşref Dönertaş, Yunus Özdemir, İdil Özer, Yağmur Güvenç
Satınalma: Osman Güneş Erden, Kadir Somuncuoğlu; Yardımcı Gürkan Aksu
Satınalma: Ediz, Levent Arıdağ; yardımcılar Murat Yüksel, Banu Bayrak, Serdar Eker

YENİ YARIŞMA:
Konyaaltı Belediyesi Kent Meydanı

Teslim Tarihi: 31 Ocak 2005

Danışman Jüri Üyeleri
Muhittin Böcek, *Konyaaltı Belediye Başkanı*
Osman Aydın, *Mimarlar Odası Antalya Şube Başkanı*
Prof.Dr.Yüksel Bingöl, *Akdeniz Ün.G.S.F Fak. Dekanı*
Rasim Avcı, *Şehir Plancıları Odası Antalya Şube Başkanı*
Zeynep Güneş, *Peyzaj Mimarları Odası Antalya Şb. Bşk.*

Asıl Jüri Üyeleri
Bilal Ateş, *Mimar, Jüri Başkanı;* İsmail Turhan, *Mimar;* Recep Sönmez, *Mimar;* Nimet Sırcan, *Şehir Plancısı;* Selçuk Sayan, *Peyzaj Mimarı*

Yedek Jüri Üyeleri
Emine Şaklar, *Mimar;* Orhan Ermergen, *Şehir Plancısı;* Derya Ortaçeşme, *Peyzaj Mimarı,*
Raportörler
Revza Pelen, *Mimar;* Y. Alper Gökçay, *Şehir Plancısı*

ARCHIPRIX - TÜRKİYE
Bitirme Projeleri Yarışması Sonuçlandı

Türkiye'deki mimarlık öğrencileri arasında düzenlenen Archiprix-Türkiye bitirme projeleri yarışmasının dokuzuncusu sonuçlandı.

Boran Ekinci, Ayşe Hasol Erktin, Tülin Hadi, Umut İnan ve Şevki Vanlı'dan oluşan seçici kurul, 15 üniversiteden gelen 69 projeyi değerlendirdi. Yapılan toplu tartışma ve değerlendirmelerden sonra jüri ödül alan projeleri belirledi.

1. Ödül : Ali Çalışkan (Uludağ Üniversitesi)
2. Ödül : Güney Akgül (İstanbul Kültür Üniversitesi)
3. Ödül : Ebru Sevinçler (Uludağ Üniversitesi)

1. Mansiyon Özge Özden (Gazi Üniversitesi)
2. Mansiyon: Öznur Erboğa (İstanbul Teknik Üniversitesi)
3. Mansiyon: Togay Özkaraduman (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Teşvik Ödülleri:
Tahsin Erbil İnce (Gazi Üniversitesi)
Onat Öktem (Ortadoğu Teknik Üniversitesi)
Doğan Onur Araz (Osmangazi Üniversitesi)

Erciyes Üniversitesi Yozgat Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü İşyeri Temsilciliği Kuruldu

30 Kasım 2004 tarihinde Yozgat Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde görevli öğretim elemanlarıyla yapılan toplantı, Ankara Şube Başkanı Ali Ulusoy, Sekreter Üye Tezcan Karakuş Candan ve Sekreter Yardımcısı Y.Yeşim Uysal katılımıyla gerçekleşti. Üniversite Oda arasındaki iletişimin düzenli kurulması ve eğitimin dönüşümü üzerine karşılıklı görüşlerin ve işbirliğinin dile getirildiği toplantıda İşyeri Temsilciliği'ne, üyelerimiz Yurdanur SEPKİN ve Emel AKIN seçilmişlerdir.

"ZEKA" SÖYLEŞİSİ YAPILDI

Oda'nın çalışma akslarından biri olan, mimarlık ortamının, mesleğinin toplumsallaştırılması, zenginleştirilmesi ve güncelleşmesini hedef alan toplumla paylaşılmasını önemseyen, '**1000 Mimar 1000 Okulda**' projesinde yer alan, "gönüllü mimarların" talebi ve Leman Ardoğan'ın koordinasyonuyla gerçekleşen **ZEKA** söyleşisine Ankara Ticaret Borsası Gn.Sekreteri Sayın Sabri Hemdil konuk konuşmacı olarak katıldı.
'Zeka' ile ilgili, bilimsel verilerin ve teorilerin anlatıldığı söyleşi, sohbet havasında geçti.
Tezcan Karakuş Candan'ın yaptığı açılış konuşmasında da belirttiği gibi, bir ilk olma özelliği de taşıyan söyleşiye katılım yüksek oldu.
Ardından verilen bir ikramla söyleşi sona erdi.

Kamu İşyerlerinde İşyeri Temsilcilik Seçimleri Devam Ediyor

TMMOB Mimarlar Odası İşyeri Temsilcilikleri koordinasyon komisyonu tarafından , 2 yılını dolduran işyerlerinde işyeri temsilcilik seçimleri yenileniyor. 2 Aralık 2004 Tarihinde Sekreter Üye Tezcan Karakuş Candan ve İşyeri Temsilcilikleri Koordinasyon Komisyonu çalışmalarından sorumlu sekreter yardımcısı Yüksel Yeşim Uysal'ın katılımıyla Çankaya Belediyesi İmar Müdürlüğü'nde yapılan işyeri temsilcilik seçimlerinde İşyeri temsilciliği'ne üyemiz, Meryem Kaya ve Zübeyde Turan , 7 Aralık 2004 tarihinde İller Bankası İmar Planlama daire Başkanlığı işyeri Temsilcilik seçimlerinde İşyeri Temsilciliği'ne, Hulusi Adıgüzel ve İbrahim Ethem Yazıcı, PTT Baş Müdürlüğünde gerçekleşen İşyeri Temsilcilik seçimlerinde ise İşyeri Temsilciliği'ne, Handan Çakmaklı ve Abdullah Çezik seçilmişlerdir.

UIA 2005'e
Katılmak İsteyenler!

3-7 Temmuz 2005 tarihleri arasında düzenlencek UIA 2005 İstanbul Kongresi'ne indirimli kayıt avantajından yararlanmak isteyenler için son tarih 31 Aralık 2004 olarak belirlenmişti. Bu tarihten sonra Kongre yaklaştıkça kayıt ücretleri artacak. Mayıs sonuna kadar 350$ olarak belirlenen katılımcı ücreti, Haziran'dan itibaren 400$ olacak.

Kayıt yaptıranlar, kongreyle ilgili gelişmeler konusunda, kişiye özel e-posta iletileriyle sürekli ve düzenli olarak bilgilendirilmeye başlayacaklar.

İstanbul 2005 Kongresi'ne kaydolan katılımcılar ve öğrenciler Açılış Töreni ve "Hoşgeldiniz Partisi"ne, bütün oturumlar, forumlar ve çalışma gruplarına katılabilecek, fuar ve sergilere ücretsiz girebilecek, Bildiriler Kitabı ile diğer belgelerin yer aldığı Kongre çantasını alacaklar.

İstanbul 2005 Kongresi'ne kaydolan refakatçiler: Açılış Töreni ve "Hoşgeldiniz Partisi" ile Kapanış Oturumu'na katılabilecek, fuar ve sergilere ücretsiz girebilecek, herhangi bir ek ödemede bulunmadan 2 yarım-günlük şehir turu alabilecekler.

Kongre hakkında detaylı bilgi, katılımcı, öğrenci ve refakatçi için kayıt ücretlerini kongre web sitesinden öğrenebilirsiniz.

http://www.uia2005istanbul.org

arkikatür

Akşam Gazetesi, 1969

07.11.2004 TARİHİ İLE 22.12.2004 TARİHLERİ ARASINDA MESLEKİ DENETİME GELEN PROJE SAYISI							
ÇANKAYA	Y.MAHALLE	MAMAK	ETİMESGUT	ALTINDAĞ	BEYPAZARI	KAZAN	
42	28	16	25	2	1	6	
						toplam	120

AÇIKLAMA	01.12.2004 (1) MEVCUTLAR VE	01/12/2004-17/12/2004 ARASI HAREKELER (2) BORÇLAR	GELİRLER (3) ALACAK TAHAKKUKU	(4) NAKİT (Kasa Banka+Viza)	(5) ALACAK TAHSİLATI	GİDERLER (6) NAKİT	(7) ÖDENEN BORÇLAR	(8) YENİ BORÇLAR	20.12.2004 E DEVİR MEVCUTLAR VE ALACAKLAR	KALAN BORÇLAR
Devir Kasa	829.855.912								89.484.633	
Devir Banka	15.056.538.730								18.995.124.526	
Devir Viza	29.313.150.334								42.877.330.334	
Alınan Çekler	3.000.000.000								2.000.000.000	
Birimlerden % 25 Alacak	78.494.047.012		7.441.000.000		2.485.575.000				83.449.472.012	
Üye Kayıt Ödentileri				320.000.000						
Üye Aidatları				34.548.800.000						
Mesleki Denetim				26.116.675.000						
Bilirkişilik				3.111.000.000						
Büro Tes.Yen.ve Açma				660.000.000						
Belge Satışları				1.415.000.000						
Bilgisayar kurs gelirleri				5.460.000.000						
Yayın Satış				75.000.000						
Adres Satış				262.000.000						
Fazi Geliri				32.729.728						
Merkez adına Mühür tahsilatı				280.000.000						
Merkez adına Kimlik tahsilatı				360.000.000						
Bilirkişler adına tahsilat				264.000.000						
Nevşehir Danışma Kurulu		1.538.500.000				150.000.000				1.538.500.000
Safranbolu Bölg.Top.				350.000.000		7.016.849.982				0
Yönetici yolluklar						823.500.000		436.000.000		436.000.000
Kahve+Çelenk-Çiçek+Vefat İlanı)		500.000.000				715.559.952	250.000.000	520.000.000		770.000.000
Konferans Sempozyum		5.095.424.329				4.823.400.000	2.810.950.000	2.473.850.000		4.758.324.329
Personel Ücretleri						15.675.678.437		332.000.000		332.000.000
Bilgisayar kurs giderleri						861.605.969				0
Personel Yollukları						293.200.000				
Posta-Kargo-Telefon-İnternet						4.907.681.290				
Kırtasiye		4.259.248.124				186.717.500	1.450.000.000	2.526.006.299		5.335.254.423
Ödenen KDV										
Ödenen Muhtasar										
Ödenen SSK										
Bina İşletme Giderleri		3.239.636.732				1.238.600.000	222.308.224			3.017.328.508
Yayın ve Yayın alım giderleri		6.637.628.024				1.125.149.857	3.000.000.000	3.244.845.077		6.882.473.101
Genel Merkeze % 20 pay		141.399.515.932			43.479.652.422		2.100.000.000			95.819.863.510
Merkez Adına Harcamalar		15.004.010.620					12.327.184.000	26.165.852.000		28.842.678.620
Bilirkişilere Ödene										
TOPLAM	126.693.591.988	177.673.963.761	7.441.000.000	73.255.204.728	45.965.227.422	37.817.942.987	22.160.442.224	35.698.553.376	147.411.411.505	147.732.422.491
	207.389.796.716									
	207.389.796.716									
	0									